

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR ANABİLİM DALI
RESİM-İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI

ORTAOKUL 8.SINIF GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ
SÜRECİNDE UYGULANAN YENİ BİR YÖNTEMSEL
YAKLAŞIM: ÇOKLU ZEKA KURAMI

Tuğrul KARAGÖZ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Dr.Öğr. Üyesi Ayşe OKUR

Konya-2019

T.C.

**NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR ANABİLİM DALI
RESİM-İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**ORTAOKUL 8.SINIF GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ
SÜRECİNDE UYGULANAN YENİ BİR YÖNTEMSEL
YAKLAŞIM: ÇOKLU ZEKA KURAMI**

**Tuğrul KARAGÖZ
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**Danışman
Dr.Öğr. Üyesi Ayşe OKUR**

Konya-2019

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü
BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Tuğrul KARAGÖZ
	Numarası	098309031007
	Ana Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi
	Bilim Dalı	Resim-İş Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tezin Adı	Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Eğitimi Sürecinde Uygulanan Yeni Bir Yöntemsel Yaklaşım: Çoklu Zeka Kuramı

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

13/06/2019
Öğrencinin
Adı Soyadı İmzası
Tuğrul KARAGÖZ

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Tuğrul KARAGÖZ
	Numarası	098309031007
	Ana Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
	Bilim Dalı	Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Ayşe OKUR
	Tezin Adı	Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Eğitimi Sürecinde Uygulanan Yeni Bir Yöntemsel Yaklaşım: Çoklu Zeka Kuramı

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Eğitimi Sürecinde Uygulanan Yeni Bir Yöntemsel Yaklaşım: Çoklu Zeka Kuramı başlıklı bu çalışma 13/06/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	Ünvanı Adı Soyadı	İmza
Danışman	Dr.Öğr. Üyesi Ayşe OKUR	
Jüri Üyesi	Dr.Öğr. Üyesi Nihat ŞİRİN	
Jüri Üyesi	Dr.Öğr. Üyesi Hülya KAROĞLU	

ÖNSÖZ

“Ortaokul 8.Sınıf Görsel Sanatlar Eğitimi Sürecinde Uygulanan Yeni Bir Yöntemsel Yaklaşım: Çoklu Zeka Kuramı” adlı bu araştırmada, Kırşehir ili Mucur İlçesinde bulunan, Şehit Öğretmen Hüseyin Aydemir Hürriyet Ortaokulu 8-C ve 8-E şubelerinde eğitim gören öğrenciler için geliştirilen Çoklu Zeka Kuram destekli ders etkinlerin uygulanması sonucunda elde edilen bulgular ve bulgular neticesinde oluşan görüşlere yer verilmiştir.

Öncelikle eğitim hayatım boyunca bana desteklerini göstermiş olan sevgili annem Gürcü KARAGÖZ’e, babam Cuma KARAGÖZ’e, tezimi bitirmede en büyük destekçim olan sevgili yeğnim Alperen Cuma KARAGÖZ’e; dostlarıma, arkadaşlarıma ve öğretmenlerime sevgilerimi ve şükranlarımı sunarım.

Yüksek öğrenim hayatım boyunca ve tezin şekillenmesinde yardımlarını ve desteğini esirgemeyen danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Ayşe OKUR’a ve yüksek öğrenim hayatım boyunca bana destek veren ve bilgilerini esirgemeyen hocam Merhum Prof. Dr. Mehmet BAŞBUĞ ile Prof. Dr. Alaybey KAROĞLU’na; mesleki deneyimlerinden faydalandığım hocam Prof. Dr. Melek GÖKAY’a teşekkür ederim.

Tuğrul KARAGÖZ
Öğrencinin Adı Soyadı

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Tuğrul KARAGÖZ
	Numarası	098309031007
	Ana Bilim Dalı / Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi / Resim-İş Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez	Dr. Öğr. Üyesi Ayşe OKUR
	Tezin Adı	Ortaokul 8.Sınıf Görsel Sanatlar Eğitimi Sürecinde Uygulanan Yeni Bir Yöntemsel Yaklaşım: Çoklu Zeka Kuramı

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; ortaokul sekizinci sınıf görsel sanatlar eğitiminde uygulanan çoklu zekâ alanlarına dayalı etkinliklerin öğrenciler üzerindeki başarısı, tutumu ve kalıcılığa olan etkisini belirlemektir.

Çalışmada deneysel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu 2018-2019 eğitim öğretim yılında Kırşehir ili Mucur İlçesindeki Şehit Öğretmen Hüseyin Aydemir Hürriyet Ortaokulunda öğrenim gören 8.sınıf şubelerinden 8-C ve 8-E çalışma grubu olarak belirlenmiştir. Deney grubu (8-C) 29 öğrenciden kontrol grubu (8-E) ise 29 öğrenciden oluşmaktadır. Dört hafta süren uygulama sürecinde dersler görsel sanatlar kültürü öğrenme alanın “Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız” etkinliği ile yürütülmüştür. Bu amaç doğrultusunda; Çoklu Zeka alan etkinliklerinin yürütüldüğü deney grubuna 2 saatlik teorik dersin sonunda 6 saatlik uygulama yapmışlardır. Kontrol grubu ile dersler, öğrenme alanın kazanımına yönelik geleneksel eğitim uygulanmıştır. Veri toplama aracı olarak

öğrencilerin başarıya olan etkisini ölçmek için başarı testi kullanılmıştır. Öğrencilerin görsel sanatlar eğitim uygulamasına karşı duyuşsal davranışlarını tespit etmek hedefi ile tutum testi kullanılmıştır. Öğrenilen bilgilerin kalıcılığını belirlemek için kalıcılık testi uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler t-test ile SPSS 17 paket programında analiz edilmiştir.

Araştırma sonucunda yapılan istatistikî çözümlelerde; Deney grubunda yürütölen Çoklu Zeka uygulamalarının öğrencilerin öğrenmeye karşı olan tutumlarında, kontrol grubuna göre daha anlamlı fark bulunmuştur. Çalışma gruplarında yürütölmüş olan uygulamalar sonucunda; Çoklu Zekâ kuramına dayalı öğretimin kullanıldığı deney grubunun başarı ortalamasının kontrol grubuna göre daha yüksek olduğu görölmüştür. Çoklu Zekâ kuramına dayalı öğretimin uygulandığı deney grubunun kalıcılık puanları, kontrol grubuna göre daha yüksek olduğu görölmüştür.

Sonuç olarak, Çoklu Zekâ Kuramının sekizinci sınıf görsel sanatlar dersinde başarı, tutum ve kalıcılığa önemli etkisi bulunmuştur.

Anahtar Sözcükler: Eğitim, Sanat, Sanat eğitimi, Görsel sanatlar, Çoklu zekâ kuramı.

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Tuğrul KARAGÖZ
	Numarası	098309031007
	Ana Bilim Dalı / Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi / Resim-İş Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Ayşe OKUR
	Tezin Adı	A New Methodological Approach in Secondary School 8th Grade Visual Arts Education: Multiple Intelligence Theory

SUMMARY

The aim of this study is to determine the effects of multiple intelligence based activities on students' achievement, attitude and permanence in eighth grade visual arts education.

Experimental research design was used in the study. The study group of the research was determined as 8-C and 8-E from 8th grades of Şehit Öğretmen Hüseyin Aydemir Hürriyet Secondary School in Mucur District of Kırşehir in 2018-2019 academic year. The experimental group (8-C) consists of 29 students and the control group (8-E) consists of 29 students. During the four-week practice period, the lessons were conducted with the “How Would You Do It” activity of the visual arts culture learning area. In accordance with this purpose; at the end of the 2-hour theoretical course, the experimental group made 6 hours of practice in which multiple intelligence activities were conducted. With the control group, traditional education was applied for the acquisition of lessons and learning area. As a data collection tool, achievement test was used to measure the effect on students' achievement. Attitude test was used to determine the students' emotional behaviours towards visual arts education practice. Permanence test was applied to determine the permanence of the

learned information. The data obtained from the research were analyzed by t-test in SPSS 17 package program.

In the statistical analyses made as a result of the research; In the experimental group, the students' attitudes towards learning were more significant than the control group. As a result of the practices carried out in the working groups; It was seen that the average achievement level of the experimental group using the instruction based on multiple intelligence theory was higher than the control group. The retention scores of the experimental group where teaching based on multiple intelligence theory was applied were higher than the control group.

As a result of the study it is concluded that Multiple Intelligence Theory has a significant effect on achievement, attitude and permanence in eighth grade visual arts course.

Key Words: “Education, Art, Art education, Visual arts, Multiple intelligence theory ”

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

BİLİMSEL ETİK SAYFASI	i
YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU.....	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
SUMMARY	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	xiii
1. BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Problem Cümlesi.....	3
1.3. Alt Problemler	3
1.4. Araştırmanın Amacı	4
1.5. Araştırmanın Önemi.....	4
1.6. Sayıtlar	5
1.7. Sınırlılıklar	5
1.8. Tanımlar	6
II. BÖLÜM	7
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	7

2.1. Eğitim.....	7
2.1.1. Eğitim Tanımı	7
2.1.2. Eğitimin Temel Amacı.....	9
2.2.3. Eğitimde Yeni Paradigmalar	10
2.2. Görsel Sanatlar Eğitimi	11
2.2.1. Sanat.....	11
2.2.1.1. Sanat Eğitimi.....	12
2.2.1.2. Sanat Eğitiminin Önemi.....	14
2.2.1.3. Sanat Eğitimi Amacı	15
2.2.1.4. Sanat Yoluyla Eğitim	18
2.2.2. Görsel Sanatlar.....	19
2.2.3. Görsel Sanatlar Eğitimi	20
2.2.4. Görsel Sanatlar Kültürü.....	22
2.2.5. Görsel Sanatlar Dersi Genel İlkeleri	23
2.2.6. Görsel Sanatlar Dersi Genel Amaçları.....	24
2.2.7. Ortaokul Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı.....	26
2.2.7.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme	28
2.2.7.2. Kültürel Miras	28
2.2.7.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik.....	29
2.2.8. Görsel Sanatlar Dersi Öğretme-Öğrenme Süreci	29
2.3. Çoklu Zeka Kuramı.....	30
2.3.1. Zeka.....	31

2.3.2. Zekanın Kavramsal Gelişimi.....	32
2.3.3. Çoklu Zeka Kuramı Nedir ?.....	33
2.3.4. Çoklu Zeka Kuramı Ortaya Çıkışı	35
2.3.5. Çoklu Zeka Kuramına Göre Zeka	36
2.3.6. Çoklu Zeka Kuramına Göre Zekanın Özellikleri.....	39
2.3.7. Çoklu Zeka Kuramına Göre Zeka Alanlarına Genel Bir Bakış	40
2.3.7.1. Sözel - Dilsel Zeka	40
2.3.7.2. Matematiksel - Mantıksal Zeka.....	42
2.3.7.3. Görsel - Uzamsal Zeka.....	43
2.3.7.4. Müziksel - Ritmik Zeka	44
2.3.7.5. Bedensel - Duyudevinimsel Zeka	45
2.3.7.6. Sosyal - Kişiler Arası Zeka	47
2.3.7.7. İçsel - Özedönük Zeka	48
2.3.7.8. Doğacı - Varoluşçu Zeka	49
2.3.8. Çoklu Zeka Kuramı ve Eğitim	51
2.3.9. Çoklu Zeka Kuramının Öğretimde Uygulanması	53
2.3.10. Çoklu Zeka Kuramı ve Ölçme - Değerlendirme Anlayışı	57
2.3.11. Çoklu Zeka Kuramına Göre Görsel Sanatlar Eğitimi	59
2.4. İlgili Araştırmalar.....	60
2.4.1. Türkiye’de Yapılmış Bazı Araştırmalar.....	60
III. BÖLÜM.....	64
YÖNTEM.....	64

3.1. Araştırmanın Deseni.....	64
3.2. Araştırmada Kullanılan Deneysel İşlemler;	66
3.3. Çalışma Grubu	71
3.4. Evren ve Örneklem	72
3.5. Veri Toplama Araçları	72
3.5.1. Çoklu Zeka Envanterinin Geliştirilmesi.....	73
3.5.2. Başarı Testi Geliştirilmesi.....	73
3.5.3. Tutum Ölçeği Geliştirilmesi.....	74
3.6. Veri Analizi.....	75
IV. BÖLÜM.....	78
BULGULAR VE YORUM.....	78
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	78
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	80
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	81
V. BÖLÜM	84
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	84
5.1. Sonuç.....	84
5.2. Öneriler	85
KAYNAKÇA.....	87
EKLER	96
Ek: 1- Görsel Sanatlar Dersi Başarı Testi	96
Ek: 2- Çoklu Zeka Envanteri.....	104

Ek: 3- Görsel Sanatlar Dersi Tutum Ölçeği	108
Ek: 4- Çoklu Zeka Envanteri Zeka Alan Analizi	110
Ek: 5- 8.Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı Uygulaması	111
Ek: 6- Ortaokul 8.Sınıf Görsel Sanatlar Dersi	114
Ek: 7- Araştırma İzin Belgesi.....	124
Ek: 8- Envanter Kullanımı İzin Belgesi	127
Ek: 9- Ölçek Kullanım İzin Belgesi	128
Ek: 10- Deneş Gurubunda Sözel-Dilse Zekâ Alanı Gelişmiş Öğrencilerin Yazdıkları Öykü Örneği.....	129
Ek: 11- Deneş Gurubunda Müziksel-Ritmik Zekâ Alanı Gelişmiş Öğrencilerin Yazdıkları Şarkı Sözü Örneği	130
Ek: 12- Deneş Gurubunda İçsel- Özedönük Zekâ Alanı Gelişmiş Öğrencilerin Tuttukları Günlük Örneği.....	131
Ek: 13-Deneş Grubu Öğrenci Fotoğrafları	133
ÖZGEÇMİŞ	143

TABLULAR LİSTESİ

	Sayfa No
Tablo-1. Çoklu Zeka Modeline Göre Eğitim Yöntemleri,Etkinlikleri ve Araçları	56
Tablo-2. Çoklu Zeka Değerlendirme Teknikleri	58
Tablo-3. Deney ve Kontrol Grupların Dağılımı	71
Tablo-4. Deney ve Kontrol Grupların Cinsiyete Göre Dağılımı	72
Tablo-5. Başarı Testinin Güvenirlilik Katsayısı	74
Tablo-6. Tutum Ölçeğinin Güvenirlilik Katsayısı	74
Tablo-7. Katılımcıların başarı ve tutum puanlarının dağılımlarına ilişkin bulgular. ...	75
Tablo-8. Başarı testinden elde edilen puanların güvenirliliğine ilişkin sonuçlar	76
Tablo-9. Tutum ölçeğinden elde edilen puanların güvenirliliğine ilişkin sonuçlar	77
Tablo-10. Deney ve kontrol gruplarının başarı öntest-sontest puanlarına ilişkin betimsel analizler.	78
Tablo-11. Deney ve kontrol gruplarının başarı öntest puanlarını karşılaştırılmasına ait ilişkisiz örneklem t-testi sonuçları.	79
Tablo-12. Deney ve kontrol gruplarının başarı öntestten sonteste olan puan değişimlerinin/gelişimlerinin karşılaştırılmasına ait ilişkisiz örneklem t-testi sonuçları.	79
Tablo-13. Deney/kontrol gruplarının başarı testi sontest ve kalıcılık puanlarının karşılaştırılmasına ait ilişkili örneklem t-testi sonuçları.	80
Tablo-14. Deney ve kontrol gruplarının tutum öntest- tutum sontest puanlarına ilişkin betimsel analizler.	81

Tablo-15. Deney ve kontrol gruplarının tutum öntest puanlarının karşılaştırılmasına ait ilişkisiz örneklem t-testi sonuçları.82

Tablo-16. Deney ve kontrol gruplarının öntestten sonteste olan tutum puanı değişimlerini / gelişimlerinin karşılaştırılmasına ait ilişkisiz örneklem t-testi sonuçları.82

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmanın problemi, problem tümcesi, alt problemler, sayıtlılar (Varsayımlar) sınırlılıklar, tanımlar, kısaltmalar ve araştırmanın amacı, önemi üzerindeki konulara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Sanat ve görsel sanatlar eğitimi çoğu zaman aynı aynı platformda düşünülmektedir. Ancak görsel sanatlar eğitiminin özgünlüğünü sağlayan bazı farklar bulunmaktadır. Sanat genel anlamda görsel sanatlar eğitimi ile birçok ortak paydaya sahip olmasına karşın, aynı zamanda eğitimbilim açısından bakıldığında iki kavramın birbirinden oldukça farklı değerlere sahip olduğu görülmektedir (Ayaydın, 2009: 64).

Görsel sanatların tarihi gelişmesi düşünürsek bunlarda bir veya birkaç ortak ölçü buluruz. Görsel sanatları görünüşü hoşta giden gibi belirsiz bir şekilde tanımlarsak gülün rengi ile Parthenon arasında ortak olanı ararken sinir sistemine dayanan fizyolojik sebeplere kadar ineriz. Öz anlamıyla sanat bir sınırlanmayla, belirsizlikten belirli geçiş ile başlar. Gerçekten tarihte ilk sanat (mağra adamının sanatı) dış-çizgi sınırlandırmasıyla başlar. Sanat çizgilendirme isteğinden doğmuştur çocukta da böyle başlar. Yaşamın da, sanatın da büyük ve de altın kuralı şudur; sınırları belirleyen çizgi ne kadar keskin, temiz ve akıcıysa sanat yapıtı da o derecede yetkindir ve bu çizgi nerde keskinliğini, kuvvetini yitirirse orada da mutlak şekilde düş kırıklığı, kopya ve becerisizlik meydana çıkar (Read: Çeviren İnal, Asgari, 1974: 38-39).

Resim sanatının temel kavramları, desen, kompozisyon, açık-koyu, renk gibi bilim ve duygu değerlerinin şartlarını ve kanunlarını herkesin anlayabileceği bir açıklıkta sunuyorum. Dikkat ve içtenlikle incelendiği takdirde faydalı olacaktır. Görsel Sanatlar, yukarıda işaret edilen noktaların geliştireceği sağlam inançlarla ve

tabiat sevgisiyle bütünlük kazanır. Tersine olan yolda, ezber, göz hafızasını hiçe sayarak olan anlamsız çalışmalardan bir fayda ve ilerilik beklenmez ve böyle bir anlayışla bir boşa dörtd ucunu hiçbir zaman bağlayamayız. Hayattan mahrum ezbercilik, gençlerde etütten korkuyu besler. Etütün geliştirdiği muhayyile, zeka, fikir gibi yapmacıklık, duygu ve zekadan mahrum, cılız işlerle sınırlı kalırlar. Onlar, ancak mantık ve muhakeme yollu çalışmaları izah ederler, sanat izah olmadığına göre düşünceyi kuvvetlendirici ve duyarlığı artırıcı alamazlar (Bigali, 1976: 9). ;

Son dönemlerde sanat eğitimi noktasında önemli değişimler oluşmuştur. Sanat önceleri, çocuğa devredilmiş bir ders olarak görülürken, artık çocuğun fikir ve hislerini dışa aktarmasını sağlayacak bir vasıta olmuştur. Önceki zamanlarda öğretmenler çocuğa resmi nasıl çizeceğini gösterir iken şimdilerde bunun ne kadar hatalı bir davranış olduğunu anlamış bulunuyor. Çocuğa artık “resmin nasıl çizildiğini” değil, coşturucu konular ile onun doğru bir yola yönlendirip, resmin yapılmasını salıyor. Çocukları kendi özgür gidişlerine bırakarak resmin yapılmasına hiçbir zaman müdahale etmiyor. Kendi bireysel farklılıklarımız gibi yine her çocuğun da öz inancı ve de öz bir anlatım şekli mevcuttur. Birçok araştırma neticesinde, çocuktaki öğrenme gücünün o andaki ilgi ve isteğine güçlü şekilde bağlı olduğu tespit edilmiştir. Doğru bir öğreticinin elindeki sanat dersleri her çocuğun üretici ve özgür olmasını sağlar (Kehnemuyi, 2004: 17-18).

Görsel sanatlar eğitim sürecinde ders içeriği ve öğrencilerin derse etkin katılımlarına yönelik bilimsel araştırmalar ve yeni yöntem-teknik araştırmaları devam etmektedir. Bu süreçte karşımıza öğrencinin baskın zeka alanını merkeze alarak eğitim sürecine dahil edildiği Çoklu Zeka Kuramı;

Yukarıda izahı yapılan araştırmanın problemine yönelik yaklaşımın kurucusu H. Gardner, araştırmalarıyla ilk olarak erişkinlerde farklı türde olgunlaşmaya yol açan yedi farklı zekayı tespit etmiştir. H. Gardner muhtemelen şu anda yediden fazla yeteneğin mevcut olduğunu düşünmektedir. İnsanların bunların birine veya birkaç tanesine eğilimlerinin olduğuna, buna ise büyük bir ihtimalle nöron kalıpları ve miras ağının neden olduğuna inanmaktadır (Yavuz, 2004: 8).

Bu teorinin temel iki hususiyeti, onu mevcut olan klasik anlayıştan farklı kılmaktadır. Bunların ilki, zekanın tanımı, gerçek hayatta problemi çözmeye ve de bir ürünü elde etmeye dayanmaktadır. Niceliksel görüşe bağlı olan bütüncül zeka tanımının aksine, çoklu zeka teorisi insanların zekalarını nasıl kullanabildiklerini anlamaya dayalıdır. Diğer özelliği ise zekanın çoğul bir biçimde ele alınmış olmasıdır (Bümen, 2007: 4).

Çoklu Zeka Kuramı temel düşüncesi sınıf ortamında bilgiyi öğrenemeyen öğrenci olamayacağını, öğrenme ortamının öğrencinin zeka türlerinin yer aldığı bir ortam olduğu takdirde öğrenmenin hem kolay aynı zamanda öğrenmenin tam olacağı savunulmaktadır.

1.2. Araştırmanın Problem Cümlesi

8. Sınıf Görsel Sanatlar dersinde uygulanan yeni bir yöntemsel yaklaşım; Çoklu Zeka Kuramına dayalı eğitimin öğrencilerin üzerindeki başarısına, kalıcılığına ve öğrencilerin ders etkinliklerine katılımına nasıl bir etki göstermiştir?

1.3. Alt Problemler

Araştırma amacı kapsamında belirtilen genel problem doğrultusunda aşağıdaki alt problemler belirlenmiştir.

1. Ortaokul 8. sınıf Görsel Sanatlar dersinde görsel sanatlar kültürü öğrenme alanında yer alan “Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız” etkinliğinin işlenişinde çoklu zeka teorisi esaslı öğretimin uygulanmış olduğu deney grubuyla görsel sanatlar dersi öğretim programı esaslı faaliyetlerin uygulanmış olduğu kontrol grubundaki öğrencilerin başarı testi ile akademik başarı puanları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

2. Ortaokul 8. sınıf Görsel Sanatlar dersinde görsel sanatlar kültürü öğrenme alanında yer alan “Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız” etkinliğinin işlenişinde çoklu zeka teorisi esaslı öğretimin uygulanmış olduğu deney grubuyla görsel sanatlar dersi öğretim programı esaslı faaliyetlerin uygulanmış olduğu kontrol grubundaki

öğrencilerin kalıcılık testi ile akademik başarı puanlarının kıyaslanmasında anlamlı düzeyde farklılık mevcut mudur?

3. Ortaokul 8. sınıf Görsel Sanatlar dersinde görsel sanatlar kültürü öğrenme alanında yer alan “Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız” etkinliğinin işlenişinde çoklu zeka teorisi esaslı öğretimin uygulanmış olduğu deney grubuyla görsel sanatlar dersi öğretim programı esaslı faaliyetlerin uygulanmış olduğu kontrol grubundaki öğrencilerin görsel sanatlar dersine dönük tutumlarının arasında anlamlı bir farklılık mevcut mudur?

1.4. Araştırmanın Amacı

Araştırmada ki temel amaç; 8.Sınıf görsel sanatlar ders uygulamasında öğrenciyi merkeze alan, yeni bir yaklaşım şeklinde ortaya çıkan “Çoklu Zeka Kuramı”nın sanata ve sanat eğitime yansımaları araştırılarak, bu yansımaların Görsel Sanatlar dersine ne şekilde etki ettiğini, nasıl yön verdiğini, görsel sanatlar eğitiminin şekillendirmesinde nasıl bir etki sağladığını ortaya koymaktır.

1.5. Araştırmanın Önemi

Bu amaç doğrultusunda araştırmanın önemi; Görsel Sanatlar eğitiminin uygulanmasında yeni yaklaşım faaliyetlerinin önemine işaret ederek araştırmaya konu olan Çoklu Zeka Kuramının görsel sanat eğitiminde öğrenci başarısına etkileri araştırılarak günümüz görsel sanat eğitimi anlayışına ışık tutması hedeflenmektedir.

Günümüz görsel sanatlar ders eğitiminde uygulan klasik (Ezber) öğretim yöntem, teknikler ile yenilenen öğrenci merkezli program ‘Çoklu Zeka Kuramına’ göre öğretim yöntemlerini karşılaştırmak ve elde edilen veriler ile sonraki yıllarda öğretim yöntemlerin eksikliklerine yönelik çalışmalarda katkıda bulunmak. Bu bağlamda 8.Sınıf görsel sanatlar eğitiminde yeni bir bakış açısı getireceği, sadece resim yeteneği olan öğrencilerin hedeflendi bir ders olmaktan çıkıp Çoklu Zeka Kuramı temelli ders anlatımı ile öğrenciyi merkeze alan, her öğrencinin derse aktif katılımı ile olumlu tutum sağlayarak başarıyı artırmak bu araştırmanın önemini vurgulamaktadır.

1.6. Sayılılar

Bu araştırmanın sayılıları;

1. Deney yapılan çalışma grubu evrenin tamamını kapsar.
2. Deney grubu, yapılan ölçeklere nesnel cevaplar vermiştir.
3. Araştırmada kullanılan ölçekler güvenilirliği ve geçerliliği yüksek olup araştırmanın amacına hizmet etmektedir.
4. Görsel Sanatlar dersinde Çoklu Zeka Kuramı uygulanabilir.
5. Deney grubunda çalışmayı yürüten ders öğretmeni (Görsel Sanatlar) alanında uzmandır.
6. Deney ve kontrol çalışma gruplarında uzman öğretmen ders işlerken objektif tutum sağlar.
7. Kontrol ve Deney grubunu oluşturan öğrenci sayısının yeterli olduğu.

1.7. Sınırlılıklar

Bu araştırmanın sınırlılıkları;

1. Bu araştırma süre olarak 2018-2019 Eğitim ve Öğretim yılıyla sınırlıdır.
2. Araştırma Kırşehir ili Mucur İlçesi Şehit Öğretmen Hüseyin Aydemir Hürriyet Ortaokulu ile sınırlıdır.
3. Araştırma 8-C ile 8-E şubesine aktif devam eden iki şube ile sınırlıdır. (Okulda bulunan 5 şubeden eşit sayıda (29-29) öğrenci bulunan 2 şube çalışma grubu olarak seçilmiştir.)
4. Araştırmada yapılan çalışmalar toplamda sekiz saatlik görsel sanatlar dersi ile “Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız” konusundan elden edilecek veriler ile sınırlıdır.

1.8. Tanımlar

Eğitim : Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısıyla ve bilinçli olarak istendik değişme sürecidir (Ertürk, 1973: 87).

Sanat : Kişisel ve sosyal, algısal, estetik ve de teknik amaçlar şeklinde sınıflandırılan kuramdır (San, 1988: 11).

Sanat Eğitimi : Sanat eğitimi, genel manada güzel sanatların tüm kollarını ve de şekillerini kapsayan okul içi ile okul dışı yaratıcı sanatsal eğitim sürecini tanımlar (Aktaran: Ayaydın, 2002: 12).

Görsel Sanatlar : Kırıçoğlu'na göre görsel sanatlar; Mimarlık, resim, grafik sanatlar, heykel, uygulamalı sanatlar, endüstri tasarımı, fotoğraf, sinematografi, moda tasarımı ve bilgisayar sanatları gibi oldukça geniş sayılabilecek alanların bütünüyle ilgili şekilde okulöncesinden yüksek öğrenime değin her kademedeki görsel sanatlar eğitimi ve öğretimi ile ilişkili uygulamalı ve kuramsal çalışmalara denir (Aktaran: Ayaydın, 2009: 67).

Çoklu Zeka Kuramı : Problemleri çözme ya da değerli ürünler meydana çıkarabilme adına kişilerin farklı zeka alanlarını nasıl kullanmış olduklarını açıklayan bir zihinsel modeldir (Saban, 2004: 26).

II. BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın bu bölümünde Kuramsal Çerçeve ve İgili Bilimsel Araştırmalar ortaya konulmuştur.

2.1. Eğitim

Genel anlamda tespit edilen eğitimin tanımı, temel amacı, yeni paradigmlar ve Toplum ile Kültür ilişkisine yönelik tanımlar ve araştırmalar;

2.1.1. Eğitim Tanımı

Eğitimin mutlak bir tanımını yapmak oldukça güçtür. Farklı kişilerce farklı tanımlar yapılmıştır. Bu doğrultuda eğitim ile ilgili yapılan tanımlar aşağıdaki gibi sıralanabilir.

Özcan eğitimi genel manada şu şekilde nitelendirilmiştir; kişide davranış değişikliklerini oluşturma, kişilerin davranışlarında kendi yaşamları vasıtasıyla ve bilinçli şekilde istenen değişimleri oluşturma sürecidir (Aktaran: Artut, 2002: 87).

Kavramsal bakış sürecinde eğitim, ferдин sosyalleştirilerek hemcinslerine benzeyen ve de topluma yararlı bir üyenin hazır edilmesi manasına gelir. Eğitim, bireyin sosyal kabiliyetlerinin ve ortalama kişisel gelişiminin sağlanması adına, kontrollü ve seçkin bir çevreyi, okul faaliyetlerini içine dahil eden toplumsal bir süreçtir. Eğitim, bireylerin görgü ve bilgilerinde geçerli sayılan şeyleri, ileriki nesillere aktaran, hatta gelecekte gösterilecek olan gelişmeyi de hazırlamanın iddiasındaki yüksek görüş yüceliğini arzu eden bir insan yapıtıdır. En genel anlamda ise eğitim; insanı, beşeriyetin kaderine göre yetiştiren bir süreçtir. İnsanlığın kaderi; insanlığın geleceği, gelecekte insanlığın ulaşacağı genel iyi olma hali, insanlığın mükemmelliği durumudur. Böylesine bir neticede kişi özgürdür ve tüm faaliyetlerini mutlak akıl vasıtasıyla idare eder (Hesapçioğlu, 1998: 33).

İnsan doğduğu andan itibaren çevreye uyum sağlamak ve yaşamını devam ettirmek için deneyimler yaşar. Bu deneyimler sayesinde yeni öğrenmeler gerçekleşir. Yaşantılarla oluşan yeni bilgilerin öğrenilmesinin yanı sıra dış çevreden de alan uzmanınca bireylere bilgiler verilmektedir. Burda ki bilgiler deneyimler sonucunda elde edilmiş ise öğrenilen bilgilerin daha uzun süre unutulmaya direnç göstermekte.

Bireyin davranışlarında, kendi yaşantısıyla, deneyimleriyle ve bilinçli olarak istenen davranışları yerleştirme sürecidir eğitim (Ertürk, 1973: 87).

Yaşantısal kavram olarak eğitime bakış; “insanın kişiliğini besleme süreci” ve “insan sermayesine yapılan yatırım” şeklinde düşünülmektedir. Bütünsel olarak “istendik davranış oluşturma ya da istendik davranış değiştirme süreci” biçiminde tanımlanmış olan eğitim, toplumun damıtılmış değerlerinin, ahlaki standartlarının bilgi ile beceri hazinesinin yeni nesillere iletilmesiyle alakalıdır. Bu sebeple eğitim; “bireyi, istenen niteliklerde kültürleme” şeklinde düşünülebilmektir (Semenoğlu, 2005: 24).

Eğitim tanımlarından da bahsedildiği üzere genel bir kavram olmakla beraber zamanı ve yaşantısal çevrenin etkilerinden etkilenen öznel bir yapısı bulunmaktadır. Bu açıklamalara ek olarak Oğuzkan eğitimi 5 başlık altında tanımlamıştır;

1. Toplum yaşamında yeni kuşaklar yerlerini almaya hazırlanır iken, gerekecek olan beceri, bilgi ve anlayışları elde edebilmelerine ve de kişiliklerini geliştirmelerine yardım etkinliğidir.
2. Daha önceden belirlenmiş hedeflere göre, bireylerin davranışlarında belirli ilerlemeleri gerçekleştirmeye yarayan planlı etkinlikler bütünüdür.
3. Belirli bir hususta, bir bilgi veya bilim alanında geliştirme ve yetiştirmedir.
4. Bütün kuşaklara, geçmişteki bilgi ve tecrübeleri sistematik bir şekilde aktarma veya da kazandırmadır.
5. Eğitim; psikoloji, eğitim tarihi, eğitim felsefesi, öğretim programları, genel ve özel öğretme yöntemleri, denetim, yönetim gibi öğretim ve eğitim

sahalarını kapsama adına öğretmen, idareci ve de eğitim uzmanı yetiştirme gayesiyle ilgililer adına düzenlenmiş olan tüm kurslara ve kurslar ile ilgili bilimsel faaliyetlere verilen genel isimdir (Aktaran: Özsoy, 2015: 13-14).

Yeşilyaprak (2004) 'e göre eğitimi özetle; kişinin tüm yönleriyle bir bütün halinde kendi ve ait olduğu toplum adına en uygun seviyede gelişmesi sürecidir (Aktaran: Çakan, 2006: 2).

2.1.2. Eğitimin Temel Amacı

Eğitimin gayesi; öncelikli olarak, öğrencinin düşünme ve üretici gücünü ilerletmeye dönük sistemleri kullanma olmalıdır. Öyleyse eğitimin alt basamakları kabul edilecek durumda olan öğretim programı, ders programı, ders konusu ve eğitim süreci içinde yapılan her şey eğitimin evrensel amacına eşit olmalıdır (Gökaydın, 2002: 4)

Eğitim, bireylerde yararlı, istendik davranış değişikliğine neden olduğu süresince mutlu olma ve huzurlu hissetme algısı oluşturmaktadır.

Eğitimin hedefi “tek tip bir kişilik” oluşturma ve benliklerini baskılayarak bireylere “yapay kişilikler” aşılama olmadığını, tam tersine kişinin kendi “özgün kişiliğini” fark ederek, ilerletmesinde, kabiliyetlerinin ve zayıf yönlerinin farkına vararak, bunları hayatına yön verecek şekilde değerlendirmesinde ve düşünce yeteneğini geliştirmesinde ona yardım etmek olduğunu belirtir (Serter, 1997: 63).

Birey yaşamını eğitim sayesinde şekillenmektedir. Bir çalışma yapmadan önce sonucun ne olabileceğini bildirmektedir. Bireyin meslek seçiminde onun hangi yeteneğine uygun yönlendirme yapmasını sağlayan eğitimidir. Eğitimin verimliliği arttıkça bireyler yeteneklerinin farkına vardıkça yaşamlarını yönlendirecekleri kararlar alacaklardır.

Yeşilyaprak (2004)'e göre eğitim modern yaklaşıma göre genel gayeside sorgulanmakta ve fikirlerde bulunmaktadır. Modern yaklaşımda bedensel ve ruhsal yönden sağlıklı, topluma da etkin bir biçimde uyum sağlayabilen bireyler yetişmesi amaçlanmaktadır. Bir diğer ifadeyle sosyal, çevresel şartlara sorgulamaksızın

harfiyen uyma ve sürdürme yerine, toplumu ileriye taşıyacak, geliştirebilecek değişiklikleri de gerçekleştirebilecek bireyleri yetiştirmedi. Bu genel gayeyi incelediğimizde modern eğitimin amaçlarının kısaca, “Bireyi kendisi için” ve “Toplum için” yetiştirme olduğu görülecektir (Aktaran: Çakan, 2006: 2).

Birey öznel olarak sadece kendisi için eğitim almaz. Edindiği bilgiyi , öğrenme yaşantısını toplumla paylaşırken o zaman amaçlanan bilgi fayda sağlasın. Toplumdan uzak olan bireyin edindiği eğitim sığ kalır, bireyin sığ bilgileri amaçladığı değişiklikleri şekillendiremeyip sadece kendisi için çaba sarfetmiş olacaktır.

2.2.3. Eğitimde Yeni Paradigmalar

Paradigma, belirli bir zaman diliminin içerisinde bir bireyin veya topluluğun düşünüş şekli ve de davranışlarını belirlemekte olan bir dünya görüşü, bir izlenceler bütünü, bir algı dayanağı, bir perspektif şeklinde tanımlanabilmektedir. Diğer bir ifadeyle ortak bakış açısı ya da görüş çizgisi; örnek çevrede denilebilir (Öncül, 2000: 898).

Eğitimdeki yeni paradigmalar, son dönemlerde bilimle teknoloji sahasındaki süratli gelişmelerin etkisi ve değişimi ile hep beraber yaşıyoruz. “Bilgi çağı” olarak adlandırılan yirmi birinci yüzyıl, bir önceki yüzyılın ortalarında başlamış olan paradigmatik değişimlerin eğitim sistemini de artık zorladığı bir dönem olacaktır (Özden, 1999).

Eğitim her daim değişiklikler çerçevesinde yenilerek toplumu ve bireyi ileriye ufuklar açmasını hedeflemektedir. Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK’ün yeni fikirler, yeni düşüncelere toplum olarak açık olmak için bir sözü ile seslenmiştir;

“Gözlerinizi kapayıp tek başınıza yaşamadığımızı düşünemeyiz. Memleketimizi bir çember içinde alıp dünya ile olan ilişkilerimizi kopartamayız. Aksine yükselmiş, ilerlemiş, çağdaş bir millet olarak medeniyet düzeyinin de üzerinde yaşayacağız.”

Birey de özele ve topluma sürekli ilerlememnin eğitim için kaçınılmaz çabadır.

Özden bu bağlamda bilgi toplumunda hakim olan yenilik paradigmasını üç aşamada belirtmiştir ;

- a) Eğitilmiş bireyin tanımını,
- b) Öğrenme ve öğretme şekillerini,
- c) Bilginin tabanını (ne öğrenildi ve ne öğretilecek) değiştirilebileceği düşünülmektedir (Özden, 1999).

2.2. Görsel Sanatlar Eğitimi

Araştırmanın bu bölümde en genel anlamda sanatın tanımı, sanat eğitimi, sanat eğitiminin amacı ve önemi, görsel sanatlar eğitimi, görsel sanatlar kültürü, görsel sanatlar dersindeki öğretim programı genel amaçları, görsel sanatlar ders genel ilkeleri, programın öğrenme alanları ve sekizinci sınıf öğretim programının genel değerlendirmeleri;

2.2.1. Sanat

Sanatın mutlak bir tanımının yapılması olası değildir. İnsanlığın bilinmekte olan yazılı tarihinin başlangıcından itibaren mühim bir kavram olan sanat, sanatkarlar ve düşünürler tarafından değişik şekillerde algılanmış ve ifade edilmiştir.

Sanatın ne olduğu; antropologlar, eleştirmenler ve düşünürler tarafından tartışılan gelen bir konudur. Çağa ve çağın özelliklerine göre sanata olan yaklaşım biçimlerinin sürekli değişmesiyle, sanat ve sanat yapıtının toplumsal yaşam içinde, kültürel etmenlerle de bağıntılı olarak konumlandırılışında da farklı yorumlarla karşılaşmaktadır. Tarih öncesi dönemlerden, günümüze, mağara duvarlarından post-modern çağlardaki müzelere kadar sanatın varlık nedenini belirleyen toplumsal koşullar vardır. Bu koşulların hareketliliği, sürekli olan değişkenliğiyle ilişkili olarak sanat yapıtlarında, kimi zaman şaman geleneklerinin simgelerine, kimi zaman tek tanrılı dinlerin kutsal kişilerine ve olaylarına, kimi zamanda tüketim toplumunun gündelik nesnelere yer verilerek, canlandırılmıştır. Sanat insanlık tarihiyle eş süreli bir biçimde gelişim göstermiş ve değişime uğramış bir olgudur. Tarihsel süreç

içerisinde toplumlar kültürel değerleri ve birikimleri doğrultusunda kendilerine özgü, sanat ürünleri ortaya koymuşlardır. İnsan topluluklarının varlık gösterdiği tüm toprak parçaları üzerinde; insan doğasının sonucunda; bilinçaltı ve sezgilerin bir etkisi, yansıması olarak sanat kendini göstermiştir (Tunç, 2015: 9).

Sanatın çevreye ve insanlar üzerinde vazgeçilmez bir eşsiz bir tanı olduğu belirtilmiştir. Tarih öncesi çağlardan günümüz insanların bir uğraş alanı olarak devam eden sanat kimi insanlarda müzik kimi insanlarda resim kimi insanlarda da edebiyat olarak devam etmiştir. Her bir toplum yaşam mücadelesinin yanında duygularını, hislerini o çağın objeleri ve materyalleri ile ifade etmeye çalışmışlardır. Değersiz bir sanat yapıtı hiçbir zaman olmamıştır. Sanat her daim insanları mutlu etmeyi başarmıştır. Toplumun mutlu olduğu bir anı tasvir eden resimin hikayesi ile doğal güzelliklerin anlatıldığı bir ezgide bulunmaktaki haz sanatın vazgeçilmez temel amacı olmuştur.

2.2.1.1. Sanat Eğitimi

Sanat eğitimi, vizyonel algıya dayalı şekilde sanat yapıtlarına dönük estetik zevki ve de duyarlılığı geliştiren malzeme ile yaratıcılığın arasında düşünsel bağlantı kurmak suretiyle kişinin kendisini ifade etmesine olanak sağlayan bir eğitimidir (Arabacı, 2006: 5).

Farklı ifade tarzlarıyla duyguların, zevklerin ve estetik yaşantıların sanat eğitimi oluşturulmasını sağlamaktadır. Sanat eğitimi denildiğinde, bireylerin ve toplumun eğitimine anlamlı katkılar sunulması akla gelmektedir. İnsan odaklı konuları içermesi dolayısıyla yapılan çalışmaları eğitim araştırmalarından ayrılmaması gereklidir. Bireyler her alanda olduğu gibi sanat eğitimi alanında da gerçek bilgiye ulaşma çabasındadırlar (Alkan, 2018: 7).

Sanat eğitimi, eğitimin her bir alanındaki gerçekliği araştırdığı gibi sanat eğitiminin tarihsel sürecide araştırılacak bir husustur.

San'a göre sanat eğitimi; Yirminci yüzyılın başlarından bu güne, sanat eğitimi terimi genel manada, güzel sanatlardaki bütün alanları ve de şekillerini içine dahil

eden, okul dışı ve okul içi üretici nitelikli sanat eğitimini karşılamaktadır. Dar manadaysa okullarda bulunan ilişkili sınıf ve bölümlerde bu alana dair verilen dersleri içerir. Bütüncül ve yaygın manada kullanıldığı hususen belirtilmediği takdirde, sanat eğitimi daha ziyade “plastik sanatlar alanında verilen eğitim” şeklinde anlaşılacaktır. Her iki halde de sanat eğitimi, erişkin eğitiminden ziyade, yetişmektekilerin genel eğitim süreçleri içerisinde ele alınmıştır. Çocukları küçük yaşlardan başlayarak, yaratıcılık kazandırmaya en uygun olan alan sanattır. Bu yönden sanat eğitimi, bütüncül bir yaklaşımla eğitim ve öğrenim içerisinde yaygınlıkla yer bulması gereken bir disiplindir (Aktaran: Soylu, 2011: 32).

Sanat Eğitimi'nin öğretim alanlarında, yaratıcı uygulamalı çalışmalar, sanat eleştirisi, sanat tarihi ve estetik ele alınmaktadır. Bu uygulamalı çalışmalarda, resim, heykel, grafik sanatları, seramik gibi araç ve gereçlerle yürütülen alanları ifade edebiliriz. Sanat yapıtlarına yönelik incelemelerde, eleştirilerde bulunmaktadır. Okullarda yapılan eleştirel çalışmalar ise sanat yapıtı inceleme olarak yerini almaktadır. Sanat Eğitimi'nin öğretim alanlarında, sanat tarihi de yerini almaktadır. Sanat Eğitiminde verilen sanat tarihi, kültürel alanda bilinç kazandırmayı amaçlamaktadır. Sanat Eğitimi'nin öğretim alanlarından estetik ise, sanatta güzeli arayarak, sorgulayan alandır. Bu alandaki etkinlikler, sanatı tanıma, öğrenme ve seçme adına birikim sağlayabileceği gibi öğrencilere yeni biçimler yaratmada da temel oluşturacaktır (Alkan, 2018: 8).

Sanat, eğitimde bir araçtır ve bu araç genel eğitim içinde yer alan bütün alanlarda kullanılabilir. Sanat, eğitimin temel elamanlarından biridir, tıpkı; okuma, yazma ve matematiksel işlemler gibi. Örneğin, resim, müzik ve tiyatro insanın anlama yeteneğini ve algılama gücünü geliştirir (Bennett, 1988: 4).

Eğitimin içinde ki birey sanattan uzak kalamamaktadır. Bir okuma etkinliğinde, bir spor etkinliğinde, bir sinema gösteriminde birey daima sanatın içinde kendini bulur. Eğitim ile sanat bir bütündür. Bir birinden ayrı olarak düşünemez bir yapıdır. Eğer eğitim sanattan uzak bir yol alırsa yakın süreçte sığılmakta, verimliliği, başarısı ve amacına ulaşamayacaktır. Sanat, eğitim sürecinde bireyleri mutluluk hissi veren, başarı hazzını oluşturan temel yapısıdır.

Genel anlamda sanat eğitimi denildiği zaman, güzel sanatların bütün alanlarıyla birlikte düşünülen, okul içi ve okul dışı yaratıcı eğitim süreci akla gelmektedir. Resim-iş dersleri adı altında ülkemizde ilkokullarda sanat eğitimi kapsamında tasarlanan 2006-2007 eğitim-öğretim yılından itibaren de, yeni programla Görsel Sanat Eğitimi adını alarak, sanat eğitimi bağlamında uygulanmaya başlanmıştır. Ancak sanat eğitimi dendiğinde, Görsel Sanatlar Eğitimi ifadesinin yeterli olmadığı eğitim bilimciler ve sanat eğitim bilimciler ile sanatçılar tarafından da belirtilmektedir (Tunç, 2015: 18).

2.2.1.2. Sanat Eğitiminin Önemi

Sanatın her türünü içerisine alan genel anlamda bir sanat eğitiminin önemi; kültür tarihi, sanat eleştirisi ve de estetik gibi benzeri sahalardan yararlanmalıdır. Bununla birlikte okullarda verilen alana ilişkin sanat dersleri programlarının geliştirilmesi ve eğitimin ortamlarda verilmesi gerekmektedir. Ancak o zaman sanatın oluşumu, sanatsal üretme, sanatın işlevi konularda toplumsal bilinç gelişebilir (Ünver, 2002: 5).

Sanat eğitiminin önemi her dönem bahe konu olmuştur. Sanat eğitimi içeriği çok geniş bir alana sahip olmakla birlikte sığ alanlarda mevcuttur. Sanat eğitimi işlevsel olarak planlı ve programlı olarak uzman eğitimciler tarafından yürütüldüğünce asıl amaca doğru yön alacaktır. Günümüzde de bu problem devam etmektedir. Okullarda verilen sanat eğitimi yeterli alan öğretmeni olmadığına farklı branştaki eğitimciler ile idare edilmektedir. Yaşanılan bu olumsuzluklar ileri yaşlarda öğrencilerde sanattan uzaklaşmaya, sanattan haz almamaya başlamaktadırlar. Ülkenin genel eğitim felsefesi içinde yer alan sanat dersleri, günümüzde önemi daha da artmaktadır. İnsanların ekonomik düzeylerinin artması ile birlikte sanat programlarına katılım oranı artmıştır. Toplumun kültürel yapısı sanat değerlerini etkilemektedir. Bireyler kültürel değişmeler içinde sanat formlarına katılımı ile uyum sağlamakta olup milli sanatlarımızı değer kazandırmaya devam etmektedirler.

Sanat eğitiminin, genel eğitimle örtüşen yanı; çocuğun/gencin yaratıcılığının, estetik yanlarının gelişimiyle birlikte aslında, kişilikli bireylerin gelişmesini

sağlamaya yönelik olmasıdır. Bu da aslında, tüm insanlık için hayatî bir önem taşır (Kısaogulları, 2015: 218)

Sanat eğitiminin fonksiyonu, genel amaçlarla örtüşmekte olan bir yapıdır. Sanatsal eğitim, öğrenciye kendini özgür şekilde ifade edebilmenin yanında, üretici düşünce, kendine has olma, taklitçilikten uzak durma, bir konunun üstünde odaklanıp dikkatlerini uzun müddet koruyabilme ve hadiseleri çok boyutlu düşünüp, analiz yapmayı öğretir. İlâveten öğrencinin kültürel ve entelektüel bakışını geliştirip, içerisinde yaşamış olduğu topluma ait kültürü de benimsetir. Ulusal ve kültürel değerine saygıyı, sevmeyi ve de sahip çıkabilmeyi öğretir. Böylece manevi, algısal, duyuşsal, zihinsel, gücün gelişimine olanak sağlar. Hayal gücünü ve de algısal birikimi güçlendirirken, bu birikimlerin diğer sahalarda kullanılma becerisini de elde ettirir. Sanat eğitimi, bu noktada öteki alanları da desteklemiş bulunur. Özetle öğrenci her sahada kullanabileceği üretici fikir ve davranışlar edinir. Görsel şekillendirme yollarıyla kendisini ifade eder iken, teknik bilgi ve beceri de edinir. Sanat ve sanatçının, sanat yapıtlarının her daim kıymetli bir değer olduklarını kavrar. Yine milli ve evrensel sanat yapıtlarına bakmayı, anlamayı ve de çağdaş sanat yapıtlarına karşı bakışını geliştirmeyi edinir (Alakuşn ve Mercin, 2011: 36).

Kaliteli bir hayata toplumca duyulan hasret sanatı, eğitim sistemi içerisinde bir gereklilik konumuna getirmiştir. Bu anlamda sanat, öğrencinin eğitiminde gün geçtikçe daha faal bir rol elde etmek zorundadır (Özsoy, 2001: 119).

Tüm bu düşünce yapılarından da anlaşılacağı gibi, sanat, dillerin ve düşünürlerin, algısı ve yorumu ile değişkenlik gösterip zaman içerisinde farklılaşan ve gelişen bir olgudur. Sanatın daha anlaşılır olabilmesi için, sanatın amaç ve işlevinin ne olduğuna değinmek, türlerinden bahsetmek ve sanatın amacının üzerinde durmak faydalı olacaktır (Yavuncu, 2017: 8).

2.2.1.3. Sanat Eğitimi Amacı

Günümüzde modern sanatsal eğitimin temel gayesi öğrenciyi, yeteneği doğrultusunda duygusal, entelektüel ve sosyal gelişimi yönünden destekleyip, onun bireysel istemlerine cevap verme gayretini hedefler. İlâveten sanat yalnızca estetik

amaçları değil, öğretici ve eğitici hedefleri de bu manada göz önünde bulundurulması gereken mühim bir husustur (Artut, 2002: 106).

Sanatsal eğitimde hedeflenen, sanatçı yetiştirmeye dönük bir eğitim değil de, kişinin sanat vasıtasıyla eğitimidir, yani kişinin estetik boyuttaki eğitimi. kişinin yaratıcı güçlerinin meydana çıkmasına yardım edecek koşulları oluşturan ve de insanın bir karakter kazanmasını hedefleyen bir aktivitedir (Alakuş ve Mercin, 2011: 35).

Sanatın en önemli hedefi bireylerde estetik değer katma, sanatsal yapıtı beğenme ve ondan haz almayı amaçlar.

Sekunderstufe'ye göre sanat eğitiminin hedefleri;

- 1- Öğrencilerdeki duyuşsal alana dönük ayırt etme ve algılama kabiliyetlerini geliştirebilme.
- 2- Öğrencilerdeki tasarlama kabiliyetlerini geliştirebilme.
- 3- Öğrencilerde kritik (analiz ve sentez) yapma yeteneklerini geliştirebilme.
- 4- Öğrencilerin sanat yapıtlarına karşı ilgi ve de duyarlılıklarını geliştirebilme.
- 5- Sanat yapıtlarından haz alabilme.
- 6- Sanatın çeşitli teknik ve de yöntemleriyle kendilerini ifade etme (Aktaran: Ünver, 2002: 16).

Kırıçoğlu'na göre sanat eğitiminin hedefleri; sanatın kendisinden kaynaklanmış olan değerlerinin, bireyin sanat ve kültürel gereksinimine katkısı yönünde belirlenmelidir. Bu doğrultuda da sanat eğitiminin hedefleri şu şekilde sıralanabilir;

- Sanat öğretimi, çocuklara ve gençlere sanat vasıtasıyla iletişim kurabilme imkanı sunar.
- Sanat öğretimi, bireye görsel okur yazarlığı öğretir.
- Sanat öğretimi, bireye nitelikleri fark etmeye dönük eleştirel düşünmeyi

kazandırır.

- Sanat öğretimi, bireye kendi kültüründe olduğu derecede, diğer kültürleri de öğrenmeyi ve değerlendirmeyi sunar.
- Sanat öğretimi, bireye his, fikir ve imgelerini bir sonuca dönüştürmede üretici davranışı kazandırır.
- Sanatsal yönde toplumun değer yargısı ve de sosyal bir kritik olarak, yaklaşım yeteneği edinilir.
- Üretmenin bir güdüsü olarak, alacakları zevki tattırma sanat eğitiminin bir diğer gayesidir.
- Reel ve de yapıtları görme (müzeeye gitmek vb.) alışkanlığını kazandırma, bu yapıtlardaki değerleri benimseme bireyde bir değer birikimini oluşturur.
- Bu birikimse yeni yapıtlar şeklinde yaratıcı kişiler tarafından geleceğe aktarılacaktır.
- Sanat, üretici süreç olarak bireyi hür düşünmeye, hür çalışmaya ve üretmeye götürür. Bu özelliğiyle de kişide birey olabilme şuurunu meydana getirir. Üretici, seçici, beğenisi olan birey aynı zamanda içerisinde bulunduğu toplumun da bir üyesidir. Bu şekilde de kendisine ve de çevresine yabancılaşmaktan uzaklaşır.
- Bu fonksiyonuyla sanat, kültürel ve toplumsal ilerlemede katılımcı kişileri yetişmesi hususunda etkin bir rolü üstlenir (Aktaran: Özdemir, 2007: 20).

Sanat eğitimiyle bireyin görsel algıya dayalı olarak yaratıcı gücünü, yeteneklerini ve estetik duyarlılığını geliştirerek araştırmacı, eleştirel bakış açısına sahip, sosyal yönden gelişmiş bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır (Arabacı, 2006: 7).

Genel olarak, sanat eğitimi kişinin görsellik anlamındaki kişilik gelişimine olumlu katkı sağlamakla birlikte, plastik değerleri kavramasını, duyu algılarını geliştirmesini, tasarım ilkeleri doğrultusunda yeni formlar ortaya koymasını ve

nesnelar arasında bağlantılar kurmasını amaçlayan bir disiplindir (Türkdoğan, 1981: 12).

2.2.1.4. Sanat Yoluyla Eğitim

Sanat yoluyla eğitim hakkında Erinç'in görüşü; sanat yoluyla eğitimi yalnız okulda değil, okul dışıyla ve kültürle doğrudan ilişkisi olduğu birçok çalışmada vurgulanan en temel sonuçlardan birisidir. Okul ncesi, okul dönemi ve okul sonrası yaygın bir sanat eğitimi ile alıcı (sanat eserini izleyen, seyreden, dinleyen) alıcısını yetiştirebilen evre ve kültürel ortam, sadece bireyin ve toplumun gelişmesini, çağdaşlaşmasını değil, aynı zamanda kendini diri tutar, geliştirir ve ycelir. Böylece istenen, istenmesi gereken sürekli etkileşimde sağlanmış olur (Erinç, 1995).

Sanat sadece okul denilen dört duvar çevresinde sabit sreler çerçevesinde günlük yaşam dışında uzak şekilde verilen eğitim değildir. Eğitimin sadece okulda olmadığını evde, parkta, yaylada, deniz kıyısında yaşamın yer aldığı her yerde insan eğitimle uğraşır. Eğitimin parçası olan sanatta aynı şekilde yaşamın içindedir. Sanat günlük tabiatta gerçekleşen doğal olaylardan, şehir trafiği, aile yaşamları, değişen teknoloji gibi unsurlardan etkilendiği gibi belirli denmelerde de etkilemektedir. Okullarda verilen sanat eğitimi günlük yaşamla içi ie olarak planlarak öğrencilere verilmektedir. Öğrencileri sanatı sadece taş bina içindeki, dört duvar arasında tanıtılan bir eğitim olmaktan kurtaran aynı zamanda başarı yolunda hızla eğitim sistemindeki yerini almaktadır. Bu realite çerçevesinde sanat uçsuz bucaksız bir bilgi havuzu olup yaşamın her anında yer almıştır. Sanatın yaşam içinde uğraş veren yetenekli kişiler dışında da her bireyin sahip olduğu yetenek ve zeka boyutunda çalışmalar, eserler üretmektedir.

Son dönemlerde sanatsal eğitimde büyük değişimler oluşturmuştur. Önceleri sanat, öğrenciye devredilmiş olan bir dersken, artık onların düşünce ve hislerini dışa aktarabildiği bir vasıta olmuştur. Bir dönem, öğretmenler öğrenciye resmin nasıl çizileceğini gösterir iken artık bunun ne kadar hatalı olduğunu anlamış durumdalar. şimdilerde öğrenciye “resmin nasıl çizildiğini” değil de, coşkun konular ile onu doğru bir yola aktararak resmin yapılmasını sağlıyor. Onu kendi hür gidişatına

birakarak resmin yapılışına hiçbir zaman karışmıyor. Bizlerin kendi bireysel ayrılıklarımız olduğu gibi her öğrencinin de öz inancı ve öz bir anlatım şekli mevcuttur. Birçok araştırma neticesinde öğrencideki öğrenme kuvvetinin o andaki ilgi ve isteğine sıkı şekilde bağlı olduğu görülmüştür. Bilinçli bir eğitimin elinde, sanat dersleri her çocuğun özgür ve üretici, tasarlayıcı olmasına katkı sağlar (Kehnemuyi, 2004: 18).

2.2.2. Görsel Sanatlar

Görsel sanatlar; heykel, resim, grafik sanatlar, mimarlık, tekstil ve moda tasarımı benzeri kapsamlı bir sahayı içerir. Bu sahaların tümüyle ilişkili olarak, okul öncesi eğitimden yüksek eğitime değin her kademedeki sanat eğitimi ve öğretimi ile ilgili uygulamalı ve kurumsal etkinliklerine “Görsel Sanatlar” ismi verilebilir (Batur, 2010: 7).

Görsel sanatlar, kişisel becerileri ön plana çıkarmanın yanı sıra hayattan zevk almayı ve yaşamımızı daha renkli, daha dengeli ve daha kaliteli bir hale getirmeyi de amaçlar. Kısa vadede kendi yaptığı eserlerden hoşnut olan; uzun vadede ise hayatını daha huzurlu kılan, seçimlerinin arkasında duran, estetik beğeni ve zevk algılarını yaşantısının bir parçası yapan bireyler yetiştirmek, görsel sanatların bir işlevidir (Kaya, 2015: 14).

Görsel sanatlar, kişinin hayatındaki ve de çevresindeki ihtiyaçlarındandır. Nitekim o, kişinin yaşadığı toplumda etrafında olanlara karşı, kendisini farklı şekillerde ifade edebildiği etkin vasıtalarından birisidir. Görsel sanatlar, insanın üretkenlik vasfına açığa çıkartıp sanatsal ilerlemesini cesaretlendiren; kültür miraslarına kıymet verebilmenin önemini kavratan; yeniden bilincini düzenleyecek kazanımları sunan ve bunun neticesinde de duygusal ilerlemesine fayda sağlayarak duygu birliğini teşkil eden; estetik boyutlu yargıların gelişimine fayda sağlayan; değişik düşünceler, kültürler ve ülkelerle iletişim kurup onlara saygı beslemeyi öğreten ve de empati gibi değerleri kazandırmak suretiyle toplumların arasında bir köprü vazifesi alan; insanların görsel okur yazarlığı edinmesi, eleştirel düşünebilmesi ve de problem çözmesi adına eğitim sürecini organize eden bir

sahadır. İlaveten görsel sanatlar, insanlığın tarihsel mirasını bize aktarmasıyla beraber kim olduğumuzu, kültürümüzü, tarihimizi ve de dünya üstündeki yerimizi kavramamıza yardım etmektedir (Aydal, 2017: 12).

Görsel sanatlar bireyin hisleri duyguları, heyecanlarını, o anmki heyecanını tasfir etmede görev alan sanat dalıdır. Görsel sanatlar bireylerin çevreyle uyumlu amaçlar hedeflemektedir.

Görsel Sanat ile düşüncelerimizi, toplumsal eleştirilerimizi, vurgularımızı, ön planda yaşadığımız olayları, yazınsal, görsel, düşünsel olarak ifade edebilmek için sergiler düzenliyoruz, görseller sunuyoruz belki de toplum olarak aynı düşündüğümüz konuyu sanat adı altında tekrar gündeme getiriyoruz ve işliyoruz. Sanatın evrensel bir dili olması herkes tarafından anlaşılması bizim düşüncelerimizi ifade etmemizde bize görsel bir araç olarak yardım sağlıyor (Ekici, 2016: 2).

Görsel sanatlar genel eğitimde önemli alanlarından birisidir ve eğitimin genel hedeflerinin davranış biçimine dönüştürülmesinde, yaşam biçimi haline getirilmesinde katkısı oldukça fazladır. Görsel sanatlar kendine has özelliklerinin olması, bireye kazandırdığı sanatsal kaygı, sanat estetiği, çizerek öğrenme, öğrenerek uygulama aşamasında eğitim sürecini olumlu ve kültür dağarcığını geliştirerek bireye sanatsal anlamlar katar. Günümüzde sadece, görsel sanatlar eğitiminde, çizebilen, resim yapmasını bilen, renk, desen kullanmasını bilen, resim materyallerini kullanabilen bireylerin çalışmaları bilişim çağımızda yeterli olmamaktadır. Sanat estetik bir kaygıdır (Kırıçoğlu, 2005: 2-3).

2.2.3. Görsel Sanatlar Eğitimi

Görsel Sanatlar Eğitimi; resim, mimarlık, heykel, endüstri tasarımı, grafik sanatlar, uygulamalı sanatlar, sinematografi ve moda tasarımı gibi alanları kapsayan okulöncesinden başlayıp yüksek öğretime değin verilen sanat eğitimi ve öğretimiyle ilgili kurumsal ve pratik çalışmalara verilen addır. Farklı sanat dallarını ve bu sanatların birbirleriyle ilişkilerini izleyici, sanatçı, toplum, kültür ve eğitim bağlamında izleyen kurumsal çalışmalara “Görsel Sanatlar Eğitimi” denilebilmektedir (Kırıçoğlu, 2002: 2-3).

Ülkemizde görsel sanatlar eğitiminin temeli anaokulu kurumlarında başlamaktadır. Görsel sanatlarda ki eğitimin verimliliğinin artırılması için anaokulu öğretmenlerince müfredatları kapsamında temel el becerileri ve görsel boyama kitapları ile çocuklarda sanat eğitiminin temelleri oluşturulmaktadır.

Görsel Sanatlar eğitimi, kişinin his, fikir ve intibalarını ifade edebilme becerileri ve yanısıra üreticilik kuvvetini güzel bir seviyeye hedefleme gayesiyle yapılan tüm eğitim gayretlerini içerir. Sanat öğretimi, maharet ve becerilerini tespit etmeyle birlikte yaşamı bütün insanlar için fayda sağlar, onun yaşamdan haz duymasına sebep olur. Sanatsal eğitim, hislerin eğitimine ehemmiyet verir iken bu eğitim ile beraber bilişsel beceri ve zihinde bu eğitim ile ilişkili şekilde gelişmektedir. Sanat öğretimi; medeni bir topluluk, istikrarlı ve de kendisine güvenen, mesuliyet ehli, evrensel ve ulusal değerleri bilen ve onları sahiplenen, mazisini hatırlayan ve de onunla övünenen, şahsi görevine sevgi duymuş olduğu kadar diğerlerinede sevgi gösteren, gerektiğinde zamanı, aklını, hislerini ve şahsını eleştirebilien, gördüğü sıkıntılardan yılmayan, onlara özgün ve pratik analizlerde tespitlerde bulanan ve kendisini anlatabilen güzel değerleri kullanabilen kişileri eğitir, yetiştirir (Demirkale, 2015: 13).

Görsel sanatlar eğitimi, yakın zamanlara değin doğru şekilde bilinmediği gibi, yalnızca kabiliyetli kimselere mahsus bulunan veya öğrencilerin dinlenmesini amaç edinen bir eğitim faaliyeti değil, içerisinde zihinsel, duyuşsal ve de devinimsel öğrenmelerin mevcut olduğu bir eğitim sahasıdır (Ayaydın, 2010: 242).

Görsel Sanat eğitimi, öteki eğitim sahalarının yanısıra kişinin bilişsel yetilerinin ve de zekasının ilerlemesine katkıda bulunmaktadır. Okullarımız sanat eğitiminin bilinçli düzeyde verilmeye başlandığı ilk yerlerdir. Ancak halen ülkemizde sanat eğitiminin eğitim ile gerçekleştirilmesi amaçlanan kazanımlara katkıda bulunan bir faaliyet olduğu kabul görmekten uzaktır. Hatta sanat eğitimin toplumun herkesim için gerekli olmadığı, yalnızca bu alanda kabiliyetli olanların eğitiminde kullanılması gerektiği gibi hatalı bir düşünce toplumumuzda egemendir. Öteki derslerle kıyaslandığında Görsel Sanatlar dersi öğrenciler tarafından öteki derslerden daha önemsiz görüldüğü tespit edilebilir. Bu biçimde düşünmelerinin

sebebiyse velilerin de bu yaklaşımda bulunması, sınavlar içerisinde görsel sanatlar dersinin mevcut olmaması, öteki derslerle daha çok ilgilenilmesi oluşturmaktadır. Ebeveynler, sosyal çevre ve eğitimciler dahi sanatsal derslerin öğrencilerin kimliklerini geliştiren dersler olmalarına rağmen, bu derslere önyargıyla yaklaşım sıklıkla şunu sormaktadırlar; “Ressam mı olacak?” Eğitimcilerin dahi bu şekilde düşünmesi oldukça üzücüdür. Bu da şunu göstermektedir ki, eğitim konusunda sorumluluğu olan eğitimcilerimiz tarafından dahi bu eğitim alanı ciddiye alınmamaktadır. 1913 yılından beri eğitim programlarımızda yer bulan sanat eğitimi, ne yazık ki gerekli olan ilgiyi görememiş ve bugün de görememektedir. Bunun sebebi de sanatsal eğitimin gereğinin yeterince kavranmamasıdır. Sanat eğitiminin hak etmiş olduğu önemi görebilmesi adına ilk olarak sanatın, sanatsal faaliyetlerin ve üreticiliğin bireyin yaşamındaki yerinin ne denli öncelikli ve önemli olduğunun toplumca kavranması gerekmektedir (Batur, 2010: 16-17)..

2.2.4. Görsel Sanatlar Kültürü

“Görsel Sanat Kültürü” öğrenme alanında, öğrencilerin ulaşmaları beklenen kazanımlar, “estetik”, “sanat eleştirisi”, “sanat tarihi” gibi varlığını sanattan alan diğer disiplinlerin birbiri içine geçirilerek sarmal olarak verilmesiyle oluşturulmuştur (MEB, 2009: 34)

Görsel sanatlar kültürü, bireyin sanatsal yapılarını özümseyerek sanatsal yapıyı daha öncekilerden fark etmesini ve böylelikle sanatın insalardaki faydasını tespit etmesi, sanatçı ve zanaatçı arasındaki ifadeyi tespit edebilmesi, her ikisinin de toplumdaki yerini ve önemini kavrayabilmesini sağlama adına kişinin sanatsal çalışmalar üreterek, sanattan haz alabilen topluluklar olarak yetişmesine imkan sağlar (MEB, 2006). Görsel sanatlar, kişinin hayatının ve de onu çevrelemiş olan toplumun vazgeçilemeyecek bir yönünü teşkil eder. İnsan, bilinçli veya bilinçsiz hayatının her döneminde bir görsel sanat ürünüyle karşı karşıya bulunur. Bu realite onu hem fiziksel, hem de ruhsal olarak etkiler (Buyurgan ve Mercin, 2005).

Görsel sanatlar toplumun kültürel yapısını etkileyen en önemli sanat alanıdır. Görsel sanatlarda ki olumlu veya olumsuz gelişmeler toplumu etkilediğinden çıkan

sonuçta kültürede yansımaktadır. Toplumun sanat sever olması kültürel yapıyla alakalıdır. Çağdaş toplumlarda bireylerin sanat sevgisi ile ilkel topluluklarda ki sanat sevgisi aynı değildir. Bu realite analiz edildiğinde toplumun sanat ve sanatçıyı destek sağladığı binalar ve sahalar dikkat çekmektedir. İlkel topluluklarda ki yaşam mücadelesi sanatı gizlemiştir. Bu yerlerde ön planda bulunan yaşam savaşı kültürel olarak da sanattan uzaklaşmasına neden olmaktadır. Ülkemizde de toplumun sanat ve sanata verdiği önemle evrensel kültürel sanata bakışı önemli derecede yüksektir. İlköğretim eğitiminde üniversite eğitimine kadar öğrenciler toplumsal kültürden etkilenmektedirler. Bu etkilenme görsel sanat çalışmalarınada yansımaktadır.

Görsel Sanatlar Kültürü alanı ile öğrencilerin kültür değerlerimize karşı hassas ve de evrensel düşüncelere sahip kişiler olmaları beklenmektedir. Böylece sanatsal pratikleri yapabilen ve sanattan haz duyan kişilerin yetiştirilmesi gayesinin yanı sıra bir sanat yapıtını analiz edebilen, sanat yapıtı vasfını taşıyanla bu vasfi taşımayanı ayırt edebilen, çağdaş bir neslin yetiştirilebilmesi amaçlanmaktadır” (MEB, 2009: 34).

2.2.5. Görsel Sanatlar Dersi Genel İlkeleri

Öğrenciler Görsel Sanatlar Dersi’nde kendilerini daha rahat ifade ederek, estetik düşünme yeteneklerini ve algılarını geliştirirler. Çocuklar, üretici çalışma için özel bir uyarana ihtiyaç hissetmezler ve hiçbir bir engelleme olmadan kendilerinde mevcut olan üreticilik içtepilerini kullanabilirler. Nitekim her çocuk, üreticidir. Mühim olansa bu yönlerinin farkına varabilmelerinin teminidir. Görsel sanatlar dersi kişinin kendisini tanıyabilmesini sağlama açısından da ehemmiyetlidir. Sanat eğitimi, ülke genelinde ne derece fazla yaygınlaştırılırsa, o derece duyarlı kişilerin yetişmesi olanaklı hale gelmektedir (Davun, 2009: 62).

“Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı”nda bu dersteki öğretim ilkeleriye şu biçimde açıklanmıştır (MEB, 2008: 11) ;

- Çocukların hepsi üreticidir.

- Her çocuk, değişik bilgi, algı, sezgi, his dünyası ve de geçmiş yaşam deneyimine sahiptir.
- Uygulama çalışmalarında kişisel farklılıkların göz önüne alınması gerekir.
- Uygulama çalışmalarında görsel sanatlara dönük iki veya üç boyutlu çalışmalarla çoklu ortam çalışmasına yer verilir.
- Diğer disiplinlerle birlikte görsel sanatlar dersi eğitim hedeflerindeki bütünselliği kurmaya ya da kişinin kendisini gerçekleştirmesine faydadabulunur.
- İlgi çekici duruma getirilen öğrenme ve öğretme yöntem teknikleriyle dersin işlenmesi zenginleştirilir.
- Görsel sanatlar dersi, çocuğu esas alır. Öğrenme ve öğretme süreci, öğrencinin kendine has algılama ve anlamlandırma evreninin içerisinde, gelişim kademelerine göre düzenlenir.
- Değerlendirme durumunda öğretmen, her çocuğun gelişim sürecini, kişisel farklılıklarını, sürece katılımını ve sınıf içindeki performansını göz önünde alır.

Bu öğretim ilkelerine bakıldığında; her öğrencide üretici bir kabiliyetin mevcut olduğu ve ilerletilebileceğine dair bir görüşün programa aksettiği görülür. Başka bir ifadeyle programda her öğrencinin üretici, farklı bilgi, sezgi, algı, his dünyası ve geçmiş yaşam deneyimine sahip bulunduğu kabul edilir (Demirkale, 2015: 15).

2.2.6. Görsel Sanatlar Dersi Genel Amaçları

Görsel sanatlar eğitiminin genel amaçları için kimi sanat eğitimcisi, güzel sanatlarla ilgili bilgileri kazandırabilme ve sanatsal yaratıcılığı geliştirebilme olarak tanımlarken, kimi de bireysel özgün anlayış ve teknik yeteneklerini geliştirebilme, bilinçli estetik hükümler vermelerini sağlayabilme olarak açıklamışlardır. Bazı sanat eğitimcileri de ruh sağlığına yardımcı olabilme, sorumluluk, işbirlikteliği, dayanışma

anlayışını birbirlerinin arasında saygı, sevgi, yardımlaşma gibi hisleri ve davranışları geliştirme, içinde yaşadıkları kültüre katkılarını sağlayabilme olarak anlatmışlardır (Alkan, 2018: 10).

Kişiyi öğrenmeye teşvik etmek, güzeli bulmaya yöneltmek, sanatsal işbirliğine yöneltmek, sanatsal meslek edindirmek, kültürel ve sanatsal değerlere sahip çıkmasını sağlamak, yaratıcılığını geliştirmek, kendini ifade edebilmesini, duygularını dışa vurabilmeyi sağlamak, görsel yolla algılamayı öğretmek, estetiksel değerleri öğretmek Görsel Sanatlar eğitiminin genel amaçlarındandır. Görsel yollar ile algılamayı öğretme, üreticiliği geliştirmek, kendisini ifade edebilme kabiliyeti kazandırma, boş zamanları değerlendirmek, mesleklere yöneltmek gibi amaçları vardır (Erbay, 2013: 55).

Milli eğitim bakanlığının belirlediği görsel sanatlar dersinin genel amaç ve işlevleri şu şekildedir:

1. Hayatı ve tabiatı gözlemlene duyarlılığını öğrenciye kazandırma,
2. Öğrenciyi ayıklama, seçme, birleştirme, tekrardan organize becerilerini kazandırma; analiz ve de sentez yeteneğiyle eleştirel bakışını geliştirme,
3. Öğrencinin kabiliyetlerini fark edebilmesini, kendisine güven duygusunu edinmesini ve kendisini geliştirebilmesini sağlama,
4. Öğrencide görsel şekillendirme çalışmalarıyla kendisini ifade edebilmesini sağlama,
5. Öğrencinin dikkatini, bu sahadaki farklı kaynaklar ile besleyebilme ve bu yolla geçmesine sahip çıkma ve de geleceği yapılandırma şuurunu kazandırma,
6. Her alanda öğrencinin kullanabileceği üretici davranışları geliştirmesini sağlama,
7. Öğrencinin milli ve evrensel sanat yapıtlarını ve de sanatçıları tanıyabilmesini sağlama,

8. Milli ve de evrensel değerleri tanıma ve anlama Şuurunu kazandırma, sanat vasıtasıyla ifade olanağı verip ruhsal sağlığına yardımcı olma,
9. GeęmiŐten bugüne miras kalmıŐ olan sanat yapıtlarından zevk alma ve bunu duyma hassasiyetini kazandırma,
10. İŐbirlięinde bulunma, paylaŐmak, sorumluluk almak, kendisine saygı duyması kadar başkalarına saygı Őuur ve duyarlılığını kazandırma
11. Öğrencinin ruhsal sağlığını muhafaza, i alemi ni anlatabilme ve bedenine de saygı duyma Őuurunun gelişmesini sağlama,
12. Öğrenciye hislerini, aklını ve de zevklerini sorgulayabilme Őuuru kazandırma (MEB, 2013: 10).

2.2.7. Ortaokul Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı

Programın oluŐturulmasında, teorik anlatım ve tekrardan uzak, kişisel öğrenmeyi destekleyecek nitelikte yapılandırılmıŐ; öğrenciyi katılımcı, aktif ve sorunları araŐtıran bir birey durumuna getiren “öğrenci merkezli yaklaŐımlar” esas olarak alınmıştır (MEB, 2009: 11).

Programın temel yaklaŐımında öğrencinin katılımcı, aktif ve sorunları araŐtıran bunlara yaratıcı çözümler sunan öğrenci merkezli yaklaşımları esas olarak alınmıştır. Öğrenci merkezli bu modele göre, en önemli öğe öğrencinin kendisidir. Öğrenmeyi öğrenmenin temel olduğu ve her öğrencinin değişik zaman, Şekil ve hızlarda öğrenebileceği kaidesine dayalı olarak, düşünmeyi geliŐtirmenin üretici düşünceyi de ilerlettiğini kabul eden bir yaklaŐımdır. Bu yaklaŐımlar göz önünde bulundurularak, program oluşturulmuştur. Programın her kademesinde öğrencilerin istek, ilgi, gereksinim ve talepleri göz önüne alınarak öğretime esneklik sunan bir yaklaşım mevcuttur. Yine orta öğretim öğrencilerinin sanatsal eğilimleri ve ilgileri dikkate alınıp bu dönemde öğrencilerin ilgisini celbeden sanat pratiklerine yer verilmiştir (MEB, 2009).

Görsel sanatlar dersi diğer disiplinler ile ilişkili olarak ilerlemektedir. Sadece kendi alanı ile çalışmalar yapılmayıp müzik, beden,sözel, sayısal derslerle ilişkilendirilerek farklı yetenekleride ortaya çıkarmaktadır.

Görsel sanatlar dersi bütün öğrencilerin farklı kabiliyetlerini geliştirmelerine yardımcı söz konusudur. Bu gerçeklik, görsel sanatların genel eğitim programının mühim bir yönü olmasının çok önemli bir sebebidir (Demirkale, 2015: 16).

Öğrencilerin bu programla;

- Türk milli eğitimindeki genel hedefler açısından; Atatürk ilkelerini ve devrimlerini özümsemiş, Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı vazifelerinin ve sorumluluklarının bilincinde, demokratik ve laik bir kimliğe sahip bulunmaları,
- M. Kemal Atatürk'ün bilime, akla, teknolojiye, tekniğe, sanatçıya ve sanata verdiği önemi kavrayıp, modern uygarlığın yapıcı, üretici, seçkin bir ortağı olmalarını sağlama,
- Milli değerlerimizi anlayıp, tarihsel ve kültürel mirasımızı özümseme, muhafaza ve de gelecek nesillere bunları aktarma konusunda bireysel sorumluluk alıp milli kültürümüz ile gurur duymalarını sağlama,
- İnsanlık tarihine sanatın katkılarını kavramış, evrensel fikre sahip bir insan olarak, toplumların ilerlemesinde güzel sanatların konumunu ve de önemini anlamaları,
- Görsel sanatlara ilişkin temel teknikleri, terimleri ve yöntemleri kullanabilme becerilerini edinmeleri,
- His, fikir ve izleklerini kendilerine has sanat tasarımlarına dönüştürüp kendisini sanat yoluyla ifade etmelerini sağlam,
- Sanat eserlerini, tasvir, tahlil, yorumlama ve eleştirme yöntemleriyle inceleyip, eleştirel bakışı kazanma,

➤ Görsel sanatlar ile ilgili iş kollarını tanıyıp, ilgi ve kabiliyetleri doğrultusunda meslek seçiminde bulunmaları,

➤ Kendisine güveni gelişkin, çeşitlilikleri yakalayabilen, problem çözebilmeye yeteneği gelişmiş, araştırma ve gözlemin önemini kavramış, üretici bir kimliğe sahip bulunmaları hedeflenmektedir (MEB, 2009: 31).

2.2.7.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

- a. Eskiz defterinde görsel sanat çalışmasını oluşturma sürecini gösterir.
- b. Bir süreç dosyasını görsel sanat çalışmasını oluşturma kaynağı şeklinde geliştirir.
- c. Güncel sanattan görsel sanat çalışmasını oluşturma adına faydalanır.
- d. Görseller ve yazı kullanılarak görsel sanat çalışması teşkil eder.
- e. Farklı perspektif teknikleri görsel sanat çalışmasında kullanır. Ortamda derinlik tesiri yaratma adına tek kaçarlı - iki kaçarlı perspektif ile hava perspektifi beraber kullanılır.
- f. Gözleme dayalı olan çizimlerde değişik bakış açılarını gösterir. Çizimlerse; balıkgözü, kuş bakışı, karşıdan bakış, solucan bakışı gibi çeşitli bakış açıları ile teşkil edilir.
- g. Sanat elemanlarını ve tasarım ilkelerini, görsel sanat çalışmalarını oluştururken kullanır. Değer: Gölgeleme, Renk: Zıtlık ilişkisi, Oran-orantı: Oran ilişkileri, Birlik: Uyum, Çeşitlilik: Bir ya da daha çok sanat elemanının uyumlu olan birlikteliği (MEB, 2013: 23).

2.2.7.2. Kültürel Miras

- a. Sanat yapıtının toplumsal, siyasal ve finansal unsurlardan nasıl etkilenmiş olduğunu tanımlar.
- b. Sanatçının toplumda üstlenmiş olduğu rollerin bilincindedir.

- c. Üslup,dönem,kullanılan materyallere göre,sanat yapıtlarının hususiyetlerini kıyaslar (MEB, 2013: 23).

2.2.7.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

- a. Sanat eserindeki görsel dili düzenlemenin ifadeleri aktarmadaki etkisini inceler. Tasarım ilkeleri ve sanat elemanları çerçevesinde sanat yapıtları incelenir.
- b. Bir sanat yapıtlarının analizinde bilgi ve tecrübelerin tesirini fark eder.
- c. Sanat ile ilişkili olarak, estetik kavramını ifade eder.
- d. Akranlarının ve kendisinin çalışmalarını değerlendirir.
- e. Sanatın tanımlamasını ifade eder. Sanatın farklı zaman dilimlerindeki tanımlarının, türlerinin ve değişiminin tartışılması sağlanır.
- f. Modern medyadaki sembol, imaj ve yazı gibi faktörlerin etkisini değerlendirir.
- g. Günümüz görsel sanatlarına popüler kültürün tesirini fark eder (MEB, 2013: 23).

2.2.8. Görsel Sanatlar Dersi Öğretme-Öğrenme Süreci

Ülkemizde Sanat Eğitimi denince ilk akla gelen Görsel Sanatlar dersidir. Görsel Sanatlar Dersi ile öğrencilere sanatın ve sanatçının önemini yanında, kendi gelişimleri içinde yararlı olan temel sanat eğitimi bilgileri verilmektedir. Bu nedenle ilgili kurumlarca sanat eğitiminin çocuğa ve gence kazandırdığı değerler dikkate alınarak, eğitimin her aşamasında uygun programlar hazırlanması sağlanmalıdır. Her ne kadar ülkemizde eğitim denilince çocukları sınavlara hazırlayan dersler akla gelmekteyse de, bir çocuğun gelişiminde bu dersler kadar Görsel Sanatlar Dersi de önemlidir. Bilimsel araştırmalar ortaya çıkarmıştır ki, beyinin sağ ve sol yarım kürelerinin farklı özellikleri vardır. Beyinin sol yarım küresi çözümsel, sözel, sayısal, akılcı, mantıklı düşünme şekillerini geliştirir iken, sağ yarım küresi ise sentezci, sözel ve akılcı olmayan, sezgisel düşünme şekillerine dönüktür. Eğitim programları tek

yönlü hazırlanırsa çocuğun gelişimi yarım kalır. İnsan beyni her iki yarım küresiyle bir bütünü oluşturur. Eğitim sistemi içinde alacağı vasıflı bir sanat eğitimi, hangi sahada olursa olsun öğrencinin gelişimine katkı sağlayacaktır (S.Buyurgan ve U.Buyurgan, 2007: 17-18).

Pekmezci 2002'de yayımlanan çalışmasında, sanat eğitiminin kişilik eğitimine ve insani değerler birikimine yansımaları ve katkıları şu başlıklar altında toplamıştır:

- Öğrenciye kimliğini ve kişiliğini kazandırma, kişilik eğitimi, öğrencinin kendi cevherini keşfetme ve onu geliştirme ve bu cevheri başkalarına ve topluma sunma,
- Ben'in yerine biz diyebilerek, bireysel ve menfaatçi insanın yerine paylaşımcı bir insan tipini üretme,,
- İnançlarını, fikirlerini, ideallerini başkalarının güdümüne veya ipoteğine sokmadan, yani aklını ve inançlarını esir etmeden kendine ait doğruları bulmak,

Yukarıdaki bilgilerden yola çıkarak, sanat eğitiminin öncelikli amacının sanatçı yetiştirmek değil de, topluma ve çevreye duyarlı ve yararlı bireyler yetiştirerek bireylerin kendi öz kimliklerini kazanmasına yardımcı olmak olduğu anlaşılmaktadır (Aktaran: Gökmen, 2016: 12).

2.3. Çoklu Zeka Kuramı

Araştırmanın bu bölümünde zeka kavramı ve çoklu zeka kuramının ortaya çıkışı, tanımı, temel ilkeleri, alan özelliklerinden bahsedilecektir.

Gardner'a ait bu teori beyindeki hasarların incelenmesi neticesinde ortaya atılmış olan bir teoridir. Gardner, beyin hasarına uğrayan kişilerin bir konuda işlev bozukluğu gösterdiklerini, diğer alanlarda ise normal işlevlerini devam ettirdiklerini kanıt göstermiştir. Ayrıca insanların bu alanlardan birisinde üstün başarı gösterdiklerini ancak diğerlerinde başarılı olmadıklarını tespit etmesi de diğer kanıttır (Bacanlı, 1999 : 85).

Nöropsikoloji ve de gelişim uzmanı olan H. Gardner, klasik zeka anlayışını incelemesinden sonra 70'li 80'li yıllarda bireyin zihinsel kapasitesini araştırmaya; Boston Üniversitesi'nde iken de kabiliyetlerin örüntüsünü anlamaya ve zihinsel veya duyuşsal kazaların tesirlerini belirleme üstünde çalışmıştır. Yine Harward Üniversitesi'nde "Project zero" isimli bir projede de çalışmıştır (Bümen, 2004: 4).

Bu projede, üstün ve normal yetenekli çocuklar ile ilgili çalışmalar yapmış, zihinsel yeteneklerin gelişim safhalarını incelemiştir. Farklı bir şeyler, gözlemlediğini fark ederek, bunu şöyle ifade eder: "Çocuklar ve beyin hasarlı çocuklarla yaptığım günlük çalışmalar beni insana doğası ile ilgili bedensel bir olgu ile derinden etkiledi: İnsanlar çok geniş, çok sayıda kapasitelerle dolu. Bir bireyin bir alandaki üstünlüğü, bir başka alandaki gücüyle karşılaştırılabilecek ve tahmin edilebilecek kadar basit değil!". Çoklu zeka teorisinin başlangıcını bu görüş oluşturmaktadır (Bümen, 2004: 4).

H. Gardner, Çoklu Zeka Kuramı ile ilişkin bazı hususları şöyle açıklamaktadır :

- Her insan 8 farklı zeka alanına sahip bulunur.
- Çoğu birey, her bir zeka çeşidini yeterli seviyede geliştirebilir.
- Zeka türleri genelde karmaşık yollarla işler.
- Her bir kategori için farklı zeka faaliyetleri mevcuttur (Tomul, 2006: 105-106).

2.3.1. Zeka

Zeka; Öğrenme sürecinde kavrama, anlama, bütünleştirme, ilişkilendirme, yorumlama, değerlendirme ve de yordama gibi etkinliklere yön veren bilisel yeteneklerin ve duyuşsal hususların anlatımıdır (Kanat, 2008: 18).

Zekayı tanımlama ve özelliklerini belirleme çalışmaları çok eski dönemlere değin uzanır. Yirminci yüzyıldan sonra bilimsel manada araştırmalar yapılmaya başlanır fakat buna rağmen zeka herkesin üzerinde uzlaştığı bir tanımla ifade

edilebilir duruma getirilememiştir (Başaran, 1992: 82). Zeka, en genel ifadeyle “İnsanın düşünme, akıl yürütme, objektif gerçekleri algılama, yargılama ve sonuç çıkarma yeteneklerinin tamamı” (TDK, 1992: 1667) ya da benzer biçimde “yeni ve şaşırtıcı durumlarda çevreye uyum sağlayabilme, soyutlama ve problem çözme gücü” (Selçuk, 1999: 63) olarak tanımlanmaktadır. Özden (2003: 108)’e göre zeka, bir kapasite şeklinde tanımlama olanaklıdır. Bu kapasite “uyum gücü”, “öğrenme gücü”, “ilişkileri görebilme gücü”dür (Aktaran: Ayaydın, 2005: 49).

Gardner zekayı, bireyin karşısına çıkan problemleri çözme becerisi, kültürler arası yeni ürünler yaratabilme ve yeni sorunları bulabilme yeteneği olarak tanımlar. 1999 yılında ABD’de internet aracılığı ile yayınlanmış Zeka Konusunda Ortak Bilimsel Sonuçlar" ismini taşıyan ve de altına elli profesörün imzasını atmış olduğu bildiriye zeka, "Diğer şeyler arasında, akıl yürütme(mantıklı düşünme yeteneği), plan yapma, problem çözme, soyut düşünme, karmaşık fikirleri kavrama, çabuk ve deneyimlerden öğrenme yeteneklerini içeren genel bir zihinsel kapasite" olarak tanımlanmıştır. Zeka konusunda yapılan tanımlamalar incelendiğinde zeka hakkında iki farklı görüş olduğu görülmektedir (Arabacı, 2006: 39).

Zeka, üstünde uzun yıllardır çalışılan soyut bir nosyondur. Bu sebeple de hep merak uyandıran, sınırları belirlenmeye çalışılan, sorgulanan bir canlı durumuna gelmiştir. Bu terimin ortaya çıkması Aristoteles’e değin uzanır. Zeka kelimesi bilimsel literatürde kullanılan Latincedeki “intelligence” (inter-legentia) dir. Araştırmacılar günümüze kadar insanların bilişsel yapılarına ve davranışlarına bakıp zeka üstünden fikir yürütmüşlerdir. Buna göre, zeka bazen bir testten alınmış olan puan, bazen de çevreye uyum gösterme, bazen de problemi çözme diye düşünülmüştür. Bu teorilerde sıklıkla matematik, dil ve mekanik gibi yetenekler ile, sunulan yeni bir problemin çözülebilmesi durumu kıstas alınmıştır (Bümen, 2002: 1).

2.3.2. Zekanın Kavramsal Gelişimi

Fransa Milli Eğitim Bakanlığı, 1904’te Fransız psikolog Alfred Binet ve de bir grup bilim insanından ilköğretimde geç öğrenen öğrencilerin tespitinin yapılmasını ister. Risk altında sayılan bu öğrenciler için farklı bir uygulamaya gidilmesi

hedeflenmekteydi. Bu uygulamaların neticesinde bir tür zeka testi oluşturuldu. Bu test, daha sonraları ABD’de ‘‘IQ testi’’ şeklinde uygulanmıştır (Boydak, 2001: 105).

IQ testiyle insan zekasının tarafsız bir biçimde ölçülebileceği görüşü zamanla yaygınlaştı. Yeni ve de daha kapsamlı olduğu düşünülen yeni testler oluşturuldu. Fakat bu çalışmalar, Harvard Üniversitesi profesörlerinden H. Gardner’in yaptığı çalışmalar neticesinde eski değerini yitirmeye başladı. Zekayı yalnız IQ gibi sayılara indirgemenin ne denli olanaksız olduğunun anlaşılması üstüne zeka testlerinin aleyhinde olan pek çok itiraz bu çalışmaya birlikte daha fazla taraftar bularak artmıştır. O zamana değin çok dar bir çerçevede ele zekanın alındığı görüldü. H. Gardner’a göre, bireyleri tabii ortamlarından alarak, asla çözmeyi istemeyeceği, hayattan kopuk bazı sorulara verilen cevaplarla analiz etmek çok yanlıştı. Bu, testlerin geçerliliğinin sorgulanması adına yeterli bir sebebi (Boydak, 2001: 105).

2.3.3. Çoklu Zeka Kuramı Nedir ?

Harvard Üniversitesi’nde bir nöropsikolog ve eğitim profesörü olan H. Gardner’in proje yöneticisi olarak, üstünde çalıştığı bir konu olan Proje Sıfır (Project Zero) neticesinde "Çoklu Zeka Kuramı" tanımlanmıştır. Teorinin geliştirilmesi sürecinde, dahiler ve üstün yetenekli kişiler, beyinlerinde hasar bulunan hastalar, otistikler, normal çocuk ve yetişkinler, farklı dalların uzmanları ve farklı kültürlerdeki kişiler ile yapılmış araştırmalardan elde edilen veriler analiz edilmiştir (Coşkungönüllü, 1998; 31). Bu veriler neticesinde H. Gardner (1983) ‘‘*Frames of mind: The Theory of Multiple Intelligences*’’ isimli kitabında zekanın, 2 değil de (o tarihteki verilere göre) 7 yönü olduğunu belirtmiştir. Kişilerin geleneksel zeka anlayışında olduğu gibi, yalnızca matematik ile dilde başarı elde ettikleri takdirde zeki kabul edilmelerinin aksine olarak; sporda, müzikte, dansa, resimde, iletişimde kendini belli edenlerin ve de kendisini iyi tanıyanların da ‘‘zeki’’ olduklarını savunmuştur (Ayaydın, 2005: 50).

H. Gardner’in, beyin hasarına uğrayan hastalar üstünde yaptığı çalışmalar neticesi hastalardaki sözel ya da mantıksal düşünebilmeyi kaybetmelerine rağmen; ısıklık çalmayı, spor yapmayı unutmadıklarını görmesi, onun zekada birden çok

boyutun bulunduğunu düşünmesine sebep olmuştur. Örnek olarak, görsel zeka kafanın arka kısmındaki alanlarla (occipital lob) ilişkili iken, içsel zekaysa beyindeki ön taraftaki loblar ile daha fazla ilişkilidir. Müzik zekasının beyindeki sağ yarı küreyle dil zekasınınsa beyindeki sol yarıküreyle ilişkide olduğu görülür. Bilim insanları yazma, konuşma gibi yetilerini kaybetmiş insanların şarkı söylemek ve resim yapmak benzeri yetilerini yitirmemelerini, dil zekasına ait kısımların zarar görmesi fakat müziksel ya da görsel zeka kısımlarının zarar görmemesiyle açıklarlar (Koroğlu ve Yeşildere, 2004: 27).

Bu teori, dünyanın farklı ülkelerinde uygulanmakta olan eğitim programlarında kendisini göstermiş olan bir teoridir. Karşıtları ve savunucuları olan bu teori, daha küçük yaştaki çocukların başarılarına yön verdiğini söyleme olanaklıdır. Bu teorinin özellikle de rehberlikte bulunma çalışmalarına ehemmiyet vermesi, çocuklardaki yeteneklerin küçük yaşlardan itibaren keşfedilmesini sağlar (Alaz, 2009: 3).

Çoklu zeka kuramı ile toplum sadece matematik zekası yüksek olanları zeki olarak görmekten çıkıp diğer zeka gruplarında başarılı olanlarda zeki olarak tasvir edilmektedir. Günümüzde matematik dersi çok iyi olan öğrenci sürekli göz önündedir fakat; güzel bir müzik ezgisi söyleyen öğrenci gözde görünmez. Oysaki Çoklu Zeka Kuramı insanların baskın zeka alanının desteklendiğinde öğrenemeyecek öğrencinin kalmayacağı belirtilmiştir.

Bu teori, kişinin ilgilerini, kabiliyetlerini, gizil güçlerini meydana çıkarmak suretiyle ilerletebilmeyi amaçlayan, her insanın farklı sahalara ilişkin zekaya sahip bulunduğunu savunan, çocukların öğrenmesinde fırsat ve de seçme haklarını arttıran bir görüşür (Pekdemir, 2011: 155).

Öğretimde mümkün olduğunca geniş bir zeka alanları yelpazesine hitap eden faaliyetlerin kullanılması, öğrencilerin hem bütün zeka alanlarında gelişim sağlaması hem de birbirleriyle olan farklılıkları paylaşmalarını sağlayabilir. Çoklu zeka teorisinin yardımıyla çocukların ilgilerinin ve yeteneklerinin belirlenerek proje çalışmalarında yönlendirilmeleri, onların akademik başarılarının artmasını, öğrendiklerinin daha kalıcı olmasını sağlayarak, derse yönelik tutumlarının ve

motivasyonlarının olumlu yönde gelişmelerini sağlayacaktır. (Tabuk ve Özdemir, 2009: 180).

Çoklu zeka kuramını dengeli beslenmeye benzetmektedir. Tek taraflı beslenen çocuklarda belli hastalıklar meydana çıkar. Bu tek yönlü beslenme zeka yönünden de sözkonusu olabilir. Sadece sözel ve mantıksal bir beslenme çocukların zihin gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir (Selçuk vd., 2004: 9).

Çoklu zeka teorisinin hedefi eğitimde kişilerin neler yaptığından ziyade neleri yapabileceğinin düşünülmesidir. Kişiler tüm zeka sahalarına sahip bir şekilde doğarlar. Fakat eğitim ortamıysa farklı zeka sahaları gelişmiş duruma gelirler. Nitekim her birisinin yetişmiş olduğu çevre ve de çevrenin önem vermiş bulunduğu zeka sahası farklıdır. Mühim olansa çocuktaki güçlü ve de zayıf tarafları görerek, bunları ilerletecek uygulamaların yapılmasını sağlamadır (Soylu, 2011: 13).

2.3.4. Çoklu Zeka Kuramı Ortaya Çıkışı

Eğitim üstünde araştırmaların yoğunlaşmış olduğu yirminci yüzyılda ana çalışma alanlarının birisi de “zeka” ve zekaya bağlı olarak da öğretim faaliyetleri olmuştur. Zekanın niteliği ve ne olduğu üstüne yapılmış olan çalışmalar, öğrenme faaliyetleri üstünde yoğunlaşınca bireylerin ilgilerine, gereksinimlerine göre, oluşturulmuş olan eğitim modelleriyle öğretme ve öğrenme stratejileri de çeşitlenmiştir. Çoklu zeka teorisi, ortaya atılmadan evvel teorinin ana etmenlerini öğretme ve öğrenme yöntemlerinin içinde görme mümkündür. Çoklu zeka teorisiyle öğrenci merkezli olan eğitime uygun bir zeka ile zeka gelişimi düşüncesi teşkil edilmiştir (Soylu, 2011: 16).

Gelişim ve nöropsikoloji uzmanı olan H.Gardner, klasik zeka görüşünü incelemesinin ardından, yetmiş ve seksenlerde bireylerin insanların zihinsel kapasitelerini incelemeye başlamıştır. Boston Üniversitesi’nde iken becerilerin ilişkisini anlamaya, zihinsel veya duyuşsal kazaların tesirlerini de belirlemeye çalışır. Aynı dönemlerde Harvard’da “Project Zero” isimli çalışmada üstün ve normal yetenekleri olan çocuklarla ilgili çalışmalarda bulunmuş, zihinsel yetilerin gelişimlerini incelemiştir. Bu çalışmalar esnasında psiko-metrik bakışla

açıklanamayacak bir şeyleri gözlemlediğini fark eder ve bunu da şöyle ifade eder (Bümen, 2005: 4) ;

“Çocuklarla beyin hasarlı erişkinlerle yaptığım gündelik çalışmalar beni insan doğasıyla ilgili bedensel bir olgu ile ciddi şekilde etkiledi: insanlar çok geniş, çok sayıda kapasitelerle dolu.. Bir kişinin bir sahada olan üstünlüğü, bir diğer sahadaki gücüyle kıyaslanabilecek ve tahmin edilebilecek derecede basit değil! (Gardner, 1999).”

2.3.5. Çoklu Zeka Kuramına Göre Zeka

Gardner’a göre zeka; problemleri çözme ve bir veya birden çok kültür ortamında ilgi gören yeni ürünleri tasarlayabilme yetisi şeklindedir. Zekanın akademik başarıyı tahmine yarayan kısa sorulara verilmiş olan kısa yanıtlardan çok daha fazlası olduğunu ifade etmiştir. Zekayı klasik görüşten farklı olarak; zekadaki sahalardan bahsetmiş ve de her bireyin birden çok zeka sahasına sahip olması biçiminde tanımlanmıştır (Gardner, 1983: 60).

Demirel vd., (1998: 533) Gardner’in bir özelliğin zeka olması adına 4 ölçüte yanıt vermesi gerektiğini vurgular. Bunlar:

- Bir dizi sembollere sahip bulunması,
- Kültürel yapı içerisinde değerinin olması,
- Vasıtasıyla hizmet ve mal üretebilmesi,
- İçerisinde problem çözebilmesidir (Aktaran: Ayaydın, 2002: 25).

Bu teorinin esas kavramı “çoğul” sözcüğüdür. Nitekim zeka da çok yönlüdür. Doğuştan kalıtımla getirilen zeka, geliştirilebilir niteliktedir. Bu teorinin kurucusu olan H. Gardner zekanın özelliklerini şu şekilde sıralamaktadır ;

- Her birey, kendi zekasının artırma ve de geliştirme yetisine sahiptir.
- Zeka, yalnızca değişmekle kalmayıp aynı zamanda başkalarına öğretilir.

- Zeka, kişideki zihin ve beyin sistemlerinin etkileşimi sonucu meydana çıkan çok taraflı bir olgudur.
- Zeka, çok yönlü görünmesine rağmen kendi içerisinde bütüncüdür.
- Her birey, çeşitli zeka alanlarının hepsine sahiptir.
- Her birey, zeka sahalarından her birisini belirli bir seviyede geliştirebilir.
- Farklı zeka sahaları, genelde birlikte bir uyum içerisinde çalışırlar.
- Her sahada bir insanın zeki olmasının pek çok yolu mevcuttur (Selçuk vd., 2004: 12).

H. Gardner'a göre; Zeka, bir tek etkenle açıklanamayacak kadar fazla yetiyi içerir. Zeka, bir veya birden çok kültür içerisinde değer gören bir ürünü meydana koyabilme kapasitesidir. Zeka, gerçek yaşamda karşılaşılan problemlere verimli ve etkin çözümleri üretme becerisidir. Zeka, çözüme ulaşması gerekli olan yeni ya da karmaşık yapıları keşfetme yetisidir (Aktaran: Kaya, 2013: 13).

Çoklu Zeka teorisiyle zeka artık yeni bir boyut elde etmiştir. Bugün yalnızca matematik ve dil zekasını göz önüne alan geleneksel zeka anlayışıyla zeka testleri geçerliliğini tamamen kaybetmese dahi güvenilirliğini artık yitirmiş ve tartışmalı bir duruma gelmiştir (Ayaydın, 2002: 1).

Çoklu zeka, genelde kişinin bir şeyi diğerlerinden farklı bir biçimde yapmayı öğrenebilmesi ve uygulamasında devreye girer (Köroğlu ve Yeşildere, 2004: 27-28)

Zekanın hususiyetleri, vasıfları ve sınırlarına dair yapılan son çalışmalar ve ulaşılan bulgular, bireyin sahip bulunduğu zekaya ilişkin olarak, aşağıdaki görüşleri ileri sürmektedir :

- Her birey, zekasını artırma ve de geliştirme yetisine sahiptir. Yakın zamanlara dek, zekanın tamamen doğuştan kazanıldığı, yaşam boyu devam ettiği ve bireyle beraber doğan, zekanın geliştirmesinin mümkün olanaklı olmadığı fikri

hakim iken, şimdilerde zekanın insanın yapabilecekleriyle ilgili kendisi hakkında sahip bulunduğu ufkuyla eşitlik gösterdiği kabul görmektedir.

- Zeka, yalnızca değişmekle kalmayarak aynı zamanda başkalarına da öğretilmektedir. Buna göre hangi yaşta ve düzeyde olunursa olsun insanın zihinsel fonksiyonları, performansı ve kapasitesi değiştirebilir, iyileştirilebilir ve geliştirilebilir.

- Bireydeki beyin ve zihinsel sistemlerin etkileşimi neticesi meydana çıkan çok boyutlu bir olgudur zeka. Yine bireyin içerisinde yaşamış olduğu fiziksel, toplumsal ve kültürel çevresini algılayabilmesini ve kontrol etmesini sağlayan pek çok tarafı mevcuttur.

- Çok yönlülük göstermesine rağmen zeka kendi içerisinde bir bütünsellik taşır. İnsan, günlük yaşamda çözülmesi gerekli olan bir problem ile karşılaşınca, insanın zekasının farklı boyutları bir bütünsellik göstererek, belirli bir uyum dahilinde çalışırlar.

- Her bireyde farklı zeka alanlarının tümü mevcuttur. Fakat, her bireyde bu zeka sahaları farklı seviyelerde bulunmaktadır.

- Her birey, farklı zeka sahalarından her birisini yeterli bir seviyede geliştirilebilir.

- Uygun ve yeterli destek, olanak ve de eğitim temin edilirse aslında her insanın zeka sahalarının tümünü oldukça ileri bir seviyede ilerletme potansiyeline sahip bulunduğunu ileri sürer.

- Farklı zeka sahaları, genelde bir arada ve de belirli bir uyum dahilinde çalışırlar ve bu zeka sahaları birbiriyle sürekli şekilde etkileşim içindedirler. Örneğin, futbol oynayan bir kişinin, koşma, topu başkalarına atma ve topu yakalama gibi hususları içeren “bedensel kinestetik zeka”ya sahip bulunmasının yanında, bu insanın oyunda sahaya adapte olması için “görsel uzaysal zeka”ya ve yine oyunda

ortaya çıkacak muhtemel anlaşmazlıkların çözümü adına da ‘‘sosyal zeka’’ya sahip bulunması gerekir.

- Bireyin her zeka alanda olabilmesi adına pek çok yol mevcuttur. Bireyin belirli bir sahada zeki sayılması için standart kriterlere gerek yoktur. Örnek olarak, bir kişi ‘‘bedensel-kinestetik zeka’’sı ile futbol, basketbol gibi sportif faaliyetlerde çok yetkin olmayabilir. Ancak bu aynı kişi ileri seviyede drama, tiyatro veya oyun yeteneği gösterebilir (Saban, 2001: 17-18).

2.3.6. Çoklu Zeka Kuramına Göre Zekanın Özellikleri

Zekanın özellikleri, nitelikleri ve sınırları hakkında yapılan son araştırmalar ve elde edilen bulgular, insanın sahip olduğu zeka potansiyeline ilişkin olarak, Gözütok Saban ve Yavuz (2001, 17) aşağıdaki görüşleri ileri sürmektedir:

a. Her birey, zekasını artırma ve de geliştirme yetisine sahiptir. Yakın zamanlara dek, zekanın tamamen doğuştan kazanıldığı, yaşam boyu devam ettiği ve bireyle beraber doğan, zekanın geliştirmesinin mümkün olanaklı olmadığı fikri hakim iken, şimdilerde zekanın insanın yapabilecekleriyle ilgili kendisi hakkında sahip bulunduğu ufkuyla eşitlik gösterdiği kabul görmektedir.

b. Zeka yalnızca değişmekle kalmayarak aynı zamanda başkalarına da öğretilmektedir. Buna göre hangi yaşta ve düzeyde olunursa olsun insanın zihinsel fonksiyonları, performansı ve kapasitesi değiştirebilir ve geliştirilebilir.

c. Kişideki beyin ve zihinsel sistemlerin etkileşimi neticesi meydana çıkan çok boyutlu bir olgudur zeka. Yine bireyin içerisinde yaşamış olduğu fiziksel, toplumsal ve kültürel çevresini algılayabilmesini ve kontrol etmesini sağlayan pek çok tarafı mevcuttur.

d. Çeşitli yönlülük göstermesine rağmen zeka kendi içerisinden bir bütünsellik taşır. İnsan, günlük yaşamda çözülmesi gerekli olan bir problem ile karşılaşınca, insanın zekasının farklı boyutları bir bütünsellik göstererek, belirli bir uyum dahilinde çalışırlar.

e. Tüm insanlarda farklı zeka alanlarının tümü mevcuttur. Fakat, her bireyde bu zeka sahaları farklı seviyelerde bulunmaktadır .

f. Gözütok (2001: 6), Saban (2001: 18), Yavuz (2001: 17)'e göre farklı zeka sahaları, genelde bir arada ve de belirli bir uyum dahilinde çalışırlar ve bu zeka sahaları birbiriyle sürekli şekilde etkileşim içindedirler. Futbol oynayan birisinin koşma, topu başkalarına atma ve de topu yakalama gibi hususları içeren “bedensel-kinestetik zeka”ya sahip olmasının yanında, bu kimsenin kendini sahaya adapte edebilme adına “görsel-uzaysal zeka”ya ve yine sahada meydana çıkabilecek olası anlaşmazlıklarda çözüm için ise “sosyal zeka”ya sahip bulunması gereklidir.

g. Bir bireyin her zeka alanında yetkin olabilmesi adına pek çok yol mevcuttur. Bir kimsenin belirli bir sahada zeki sayılabilmesi için standart ölçütlere gereksinim yoktur. Örnek olarak, bir kimse “bedensel-kinestetik zeka”sı ile futbol, voleybol gibi sportif faaliyetlerde çok iyi olmayabilir. Ancak bu aynı kimse ileri seviyede oyunculuk veya tiyatro yeteneği sunabilir (Aktaran: Ayaydın, 2005: 51).

2.3.7. Çoklu Zeka Kuramına Göre Zeka Alanlarına Genel Bir Bakış

İnsanlar birbirini tanımlarken çoğunlukla “o mükemmel” gibi ifadeleri kullanır; nitekim uzun müddet zeka yalnızca dilsel veya sayısal beceriler ile daraltılmış ve özdeş kılınmıştır. Eğer bende “insanlarda yedi(veya sekiz) değişik yetenek bulunmaktadır” deseydim pek çok kimsenin hali hazırda sahip bulunduğu zeka anlayışına değişik bir açıyı kazandıramamış olacaktım. Öte taraftan tüm bu alanları “farklı zekalar” şeklinde tanımlamak ile daha evvelden yalnızca tekil biçimde düşünülen, ancak reelde çoğul olan zeka kavramına yeni bir bakış açısı ve yorum getirip, bireylerin dikkatini bu tarafa çekmeyi başarmış oldum (Saban, 2001: 94).

2.3.7.1. Sözel - Dilsel Zeka

Sözel-dil zekası, bir kişinin konuştuğu dile ait kavramları bir öykücü, konuşmacı ya da politikacı gibi sözlü şekilde veya bir ozan, yazar editör ya da bir gazeteci gibi yazılı şekilde etkin olarak kullanabilmesidir. Bu tip bir zeka, kişinin

dilinin gramatikal yapısına, kelime dizimine ve de vurgusuna, kavramları ise amaçlanan manalarına uygun şekilde büyük bir maharetle kullanabilmeyi gerektirmektedir. Nitekim, bu zeka türü, bir işi yapmaları için başkalarını ikna etme, yine başkalarına bir işin ne şekilde yapılacağını açıklama ya da bir filolog gibi dilin niteliklerine dair bilgi sahibi olma şeklindeki dille ilgili tüm etkinlikleri kapsar. Bu zekaya sahip kimseler, konuştukları dillerin yanı sıra diğer bir dilde de düşüncelerini ve hislerini tesirli bir biçimde ifade edebilme yeteneğine sahip bulunurlar. Bu zekası güçlü olan kimseler; konuşarak, işiterek, tartışarak, okuyarak ve başkalarıyla iletişime ve de etkileşime girmek suretiyle en iyi şekilde öğrenirler (Saban, 2004: 7).

Bu türdeki zeka, başkalarına bir işi yaptırma için ikna etme, bilgiler sunma ve dilin nitelikleri hakkında bilgi sahibi olma gibi dille ilişkili tüm etkinlikleri kapsar. Bu tip zekaya sahip bulunan kimseler, ana dillerinin yanında öteki dillerde de kendi fikirlerini etkin ifade edebilme ve başka kimseleri anlama niteliklerine sahiptirler. Bu kimseler; işiterek, konuşarak ve de sözcükleri görerek en iyi öğrenirler (Arı ve Saban, 2000: 127). Bu bölümün temel amacı, bir nebze de olsa dilin bu farklı yüzlerinin havasını estirmektir. Dikkatimizi öncelikle dile yöneliyoruz, nitekim dil insan zekalarının en üstünüdür. Yine en detaylı şekilde incelenmiş olan zekadır. Bu yüzden de dil zekasının gelişimini incelerken ve beyin hasarı halinde dil becerilerinin zarar görmesi üzerinde dururken, nispeten daha sağlam bir zemine basmış oluyoruz. İnsan dilinin, kültürlerarası farklılıklarının ve dilin başka insan zekalarıyla ilişkisine ilişkin edinilmiş bir bilgi daracığı da mevcut (Gardner, 2010: 109).

“Dilsel zekası kuvvetli olan bir öğrencinin birtakım özellikleri aşağıda sıralanmıştır:

- 1- Normal öğrencilere göre daha etkin yazarlar.*
- 2- Uzun öyküler ve de fıkralar anlatırlar.*
- 3- İsim, mekan ve de tarihler hususunda hafızaları iyidir.*
- 4- Yaşlarına uygun sözcükleri doğru bir biçimde telaffuz ederler.*
- 5- Yaşlarına nispeten iyi bir sözcük dağarcığına sahip bulunurlar.*

6- Başkalarıyla yüksek seviyede dilsel iletişime girerler.

7- Tekerleme ve anlamsız ritimlerin yanında sözcük oyunlarını çok severler.

8- Kitap okumayı çok severler.

9- Öğrendikleri yeni sözcükleri manalarına uygun şekilde yazı veya konuşma dilinde kullanırlar.

10- Dinleme yoluyla öğrenmeyi severler (Saban, 2004: 7-8).’’

2.3.7.2. Matematiksel - Mantıksal Zeka

Bu tip zekaya sahip olan kimseler; mantıksal kurallara sebep sonuç ilişkilerine, varsayımlar bina etmeye, sorgulama benzeri soyut işlemlere karşı çok duyarlıdırlar. Bu zekası kuvvetli olan kişiler, varlıkları belirli kategorilere ayırıp, olayların arasında mantık ilişkileri kurarak, varlıkların belirli noktalarını sayısal olarak kavramsallaştırarak ve hesaplayarak, olaylar arasında bazı somut olmayan ilişkiler üstünde kafa yormak suretiyle iyi öğrenirler (Saban, 2004: 8).

Sebep sonuç ilişkisini oluşturabilme, bir varlığın çalışma prensiplerini ortaya koyabilme ve sayılarla oynama yetisini ifade eder. Matematik zekası kuvvetli olanlar bireyler soyut simgelerle çalışmada ve yeni bağlantılar kurmada mahirdirler. Problemlere analitik düzeyde yaklaşım gösterirler. Mantıksal düşünme ise en mühim özelliklerinden birisidir. Bu tür düşünen kimseler tasnif ederek ve soyutlama yoluyla öğrenirler ve muhakemede bulunurlar. Yine sorgulayarak ilişkiyi düşünürler. Problemleri çözebilmeyi ve de mantıksal çıkarımları severler. Soru sormayı ise çok severler (Özden, 2003: 114). Matematiksel - mantıksal zeka, çoğu kez bize bilimsel düşünmeyi veya tümdengelimci, tümevarımcı düşünceyi hatırlatır. Tümevarımcı düşünce; tarafsız gözlemler yapabilme ve incelenen datalardan bir netice çıkarma, yargıya ve hipotezler kurabilmedir. Tümdengelimci düşünme; genel olan bir vaziyeti, onun geneline bakıp gözleme ve de anlamadır. Matematiksel ve mantıksal zeka problem çözme veya yeni bir datanın doğrulunun tartışıldığı hallerde öne çıkar. Bu

zeka, matematik hesapları yapma, problemleri çözmeye, mantıki düşünme, benzerlikle ilişkileri belirleme yetilerini kapsar (Demirel vd., 2006: 121-22).

“Bu tip zekası kuvvetli olan bir öğrencinin birtakım nitelikleri aşağıda sıralanmıştır:

1. *Olayların oluşumu ve işleyişi hakkında çok soru sorar.*
2. *Sayılarla çalışmayı ve hesaplama yapmayı çok sever.*
3. *Matematik dersini çok severler*
4. *Mantıksal bulmacaları çözmeyi ve satranç veya dama gibi çeşitli strateji oyunlarını çok sever.*
5. *Varlıkları kategorize etmeyi ya da olayları belirli bir mantık ilişkisi içerisinde düzenlemeyi sever.*
6. *Matematiksel hesaplama oyunlarını çok sever .*
7. *Bilgisayar oyunlarını ilginç bulur.*
8. *Fen bilgisi dersinde deney yapmayı ve yeni şeyler denemeyi sever.*
9. *Yaşıtlarına kıyasla soyut düşünebilme ve sebep - sonuç ilişkisi kurabilme yetenekleri çok gelişmiştir. (Saban, 2004: 8-9).”*

2.3.7.3. Görsel - Uzamsal Zeka

İnsanoğlunun dünyayı algılaması, onu değişik şekil ve çizgilerle üç boyutlu şekilde ifade edebilmesi, eksik olan bir bütünün hologram tekniğiyle tamamlaması görsel-uzamsal zeka olarak ifade edebilir (Say ve Güleryüz, 2004: 202).

Görsel zekaya sahip bireyler; “bir resim bin sözcük değerindedir” ifadesinden anlaşılacağı üzere, görsel uzamsal zeka, bir çok yolla beynin kullanmış olduğu ilk dillerden birisidir (Bümen, 2005: 12). Görsel-Uzamsal Zeka; imgeler, resimler, biçimler ve çizgiler ile düşünme, üç boyutlu varlıkları algılamayarak muhakemede bulunma becerisidir. Bu tür zekası yüksek insanlar çok iyi gözlemcidirler, problem

çözme, hatırlama amaçlı kullanırlar. Bu işlemler esnasında görsel bir sembolik dil de oluştururlar (Yavuz, 2009: 92). Boşluğu zihninde canlandırabilme kabiliyetidir. Uzayda yolunu bulabilen pilot, okyanusta rotasını belirleyebilen kaptan, bir satranç oyuncusu ve de heykeltıraşların bu tür zekası gelişmiş kimseler olduğu kabul edilmektedir. Bu zeka türünün en önemli üç boyutlu düşünebilmedir. Bu tür zeka potansiyeli ileri olanlar görselleştirerek ve de hayal kurma vasıtasıyla düşünürler. Ayrıca renkleri severler ve resimlerle çalışırlar (Özden, 2003: 115).

Bu bireyler, varlıkları ya da olguları görselleştirerek ya da renklerle ve resimlerle çalışmak suretiyle iyi öğrenirler (Arı ve Saban, 2000: 128).

“Bu tip zekası kuvvetli olan bir öğrencinin birtakın özellikleri aşağıda sıralanmıştır:

1. Renkler yönünden çok hassas ve de duyarlıdırlar.
2. Harita, çizelge, diyagramları ya da tabloları yalnız metinden oluşan yazılı malzemelere nazaran daha kolay şekilde okur ve anlarlar.
3. Sanat içerikli etkinlikleri çok sever.
4. Arkadaşlarına oranla daha çok hayal kurar.
5. Yaşına göre yüksek düzeyde beceri gerektiren resimleri çizer.
6. Filmleri, slaytları ve benzeri diğer görsel sunuları izlemeyi sever.
7. Okurken kelimelere oranla resimlerden daha çok öğrenir.
8. Varlıkların görsel imgelerini çok iyi ve net olarak hatırlar.
9. Okuma metinlerine sık sık karalamalar yapar (Sabancı, 2004: 9-10).”

2.3.7.4. Müziksel - Ritmik Zeka

Müzikal zeka, diğer zeka türleriyle ilişkili olmayı bilen, kendi kural ve düşünme yapılarına sahiptir (Bümen, 2005: 13). Bu zeka; melodilere, seslere karşı duyarlık gösterebilme kabiliyetidir. Ritmik kavramları tanıyarak kullanma, etraftan

gelen sese ve müzik enstrümanlarına karşı duyarlık kapasitelerini içerir. Müziksel zekası yüksek insanlar ellerine aldıkları müzik enstrümanında kendileri, sesleri çıkarabilir, belli besteleri çalabilir, notaları basabilir, notasını görmediği müziği tanıyabilir. Müziksel zeka bakımından özel ilgiye sahip insanlar çalışır iken tempo ve ritim tutar. Seslere dönük duyarlıdır. Besteleri kolayca öğrenir. Şarkı söylemeyi, mırıldanmayı ve de dinlemeyi sever (Yavuz, 2009: 204). Bu zeka alana sahip insanlarda; notalar, sesler, ritimler ile düşünme, değişik sesleri tanıma, yeni seslerin yanında ritimler üretme kabiliyeti mevcuttur. Seslere nota ve ritimlere karşı özel bir ilgiye sahiptir (Vural, 2004: 251). Bu zeka türüne sahip olan kişiler, ritimleri algılayıp, tekrarlama ve tasarlamada mahirdirler. Dinledikleri bir şarkıdaki ritmi kolaylıkla fark ederler. Yine bu kimseler yeni öğrenmiş oldukları bir dile ait telaffuzu yakalamada oldukça kabiliyetlidirler (Özden, 2003: 116).

“Bu zekası kuvvetli olan bir öğrencinin birtakım nitelikleri aşağıda sıralanmıştır:

1. *Şarkıların melodilerini çok iyi hatırlar.*
2. *Güzel şarkı söyleyebilme sesine ve yeteneğine sahiptir.*
3. *Bir müzik aletini çok iyi çalar ya da çalmayı çok ister.*
4. *Müzik dersini çok sever.*
5. *Farkında olmadan kendi kendine mırıldanır.*
6. *Ders çalışırken farkında olmadan masaya vurarak ritim tutar.*
7. *Çevresindeki seslere karşı aşırı duyarlı ve hassastır.*
8. *Ders çalışır iken veya bir şey öğrenirken müzik dinlemekten çok hoşlanır (Saban, 2004: 10-11).*

2.3.7.5. Bedensel - Duyudevinimsel Zeka

Bedensel kinestetik zekayla bir kimsenin atlet, aktör veya dansçı gibi fikir ve hislerini anlatma adına bedenini kullanmadaki yetkinliği ya da bir heykeltıraş, bir

tamirci veya bir cerrah gibi ellerini kullanma ve elleri ile yeni şeyleri üretme yetenekleri ifade edilir (Saban, 2004: 11).

Bedensel zeka, bütün vücut ve ellerle ilişkili olan zeka türüdür. Bir başka ifadeyle bu zeka, beden hareketlerini kontrolü ve yorumlamayı, fiziksel varlıkları manipüle etmeyi ve vücutla zihnin arasında da bir uyum meydana getirmeyi sağlar (Bümen, 2005: 14). Kinestetik zeka ayakları, elleri ve vücutlarının öteki bölümleriyle düşünebilenlerin zekasıdır. Kinestetik-Bedensel zeka, duyguların, aklın, fikirlerin ve vücudun mükemmel bir fiziksel performansta birleştirmesi yeteneğidir. Bu zekaya sahip insanlar, kendilerini vücutları, hareketleri, jest ve mimikleri, beden dilleri ile daha etkin ifade eder, her tür bedensel ve fiziki etkinlikte duygu, denge, zarafet, maharet, dakikliği gösterirler (Yavuz, 2009: 192). Vücudu oldukça duyarlı ve etkin şekilde kullanma yetisidir. Vücudu bir bütün olarak (parmak, el, kol) kullanma potansiyelidir. Zihin ve vücudun ilişkisini çok etkin bir biçimde kurabilirler. Bu zekaya sahip olan insanlar, tiyatro, bale, dans ve sporda başarılıdır (Özden, 2003: 117).

‘‘Bu tür zekası kuvvetli olan bir öğrencinin birtakım özellikleri aşağıda sıralanmıştır:

1. *Bir veya birden fazla sportif faaliyette başarılıdır.*
2. *Bir yerde uzun süre kaldığında hareket etmeye ve kıvılcılamaya başlar*
3. *Başkalarının jest, mimik ve yüz ifadelerini kolaylıkla taklit eder.*
4. *Gördüğü her nesneyi dokunarak inceleme ve analiz etme eğilimindedir.*
5. *Koşmayı , sıçramayı ve benzeri fiziksel hareketleri yapmayı çok sever.*
6. *El becerisi gerektiren etkinliklerde çok başarılıdır.*
7. *Kendini veya merakını anlatmada kendine özgü dramatik bir yolu vardır.*
8. *Çamurla oynamayı, yontmayı veya diğer devinimsel nitelikteki etkinliklere katılmayı severler.*

9. *Bir şeyi parçalarına ayırmayı ve onları tekrar birleştirmeyi çok sever.*

10. *Bir şeyi en iyi yaparak ve yaşayarak öğrenir (Saban, 2004: 11-12).''*

2.3.7.6. Sosyal - Kişiler Arası Zeka

Sosyal zeka, bir insanın bir öğretmen, bir terapist ya da bir pazarlamacı gibi etrafındaki kişilerin hislerini, taleplerini ve gereksinimlerini anlama, ayırt etme ve de karşılama becerisidir. Sosyal zekası ileri düzey olan kimseler, genelde başkalarının ilgilerini ve gereksinimlerini iyi algılar ve hatta onların hislerini, fikirlerini ve karakterini adeta yüzlerinden anlarlar (Saban, 2004: 12).

Sosyal zeka, farklı karakterlere sahip insanlarla kolay şekilde iletişimde bulunabilme, kişilerle birlikte çalışabilme, kişileri idare edebilme ve onları ikna edebilme yetisidir. Bu zeka tipi, öteki insanla sözsüz ve sözlü iletişim kurma, grup içerisinde işbirliği içinde çalışabilme, diğer insanların duygularını anlayabilme empati kurabilme, insanlardaki ruh hali, huylar, yönelimler gibi özelliklerin farkında olarak bunları etkili yönetebilme gibi insanların arasındaki ilişki farklılıklarını da ortaya çıkarır (Yavuz, 2009: 166). Bu zeka, öteki kimseleri anlama yetisidir. Kişilikleri tanıma ve analizde çok yetenekli olan kimselerin bu tip bir zekaya sahip bulunduğu kabul edilmektedir. Başkalarını anlam ve ilişkilerde akıllıca davranma sosyal zekası ileri kimselerin en önemli vasıflarındandır (Özden, 2003: 118).

“Sosyal zekası güçlü olan bir öğrencinin birtakım özellikleri aşağıda sıralanmıştır:

1. *Arkadaşlarıyla ya da akranlarıyla sosyalleşmeyi çok sever.*
2. *Grup içerisinde doğal bir lider görünümündedir.*
3. *Problemi olan arkadaşlarına her zaman yardım eder.*
4. *Dışarıda iken kendi başına çaresine bakabilir.*
5. *Başkaları ile birlikte ders çalışmayı veya oyun oynamayı çok sever.*
6. *En az iki veya üç yakın arkadaşı vardır ve onları sık sık arar.*

7. *Başkaları daima onunla birlikte olmak ister.*
8. *Başkalarına selam verir, onların hatıralarını sorar ve onları önemser.*
9. *Empati yetenekleri iyi düzeyde gelişmiştir.*
10. *Bir şeyi, başkaları ile işbirliği yaparak, onlarla paylaşarak, onlara öğreterek öğrenmeyi severler (Saban, 2004: 12). ''*

2.3.7.7. İçsel - Özdedönük Zeka

Bu zeka, bir bireyin kendini tanıması ve kendisiyle ilgili sahip bulunduğu bu bilgi ve anlayışla etrafına uyumlu davranışları sergileme yetisidir. Bir başka ifadeyle, bu zeka, bireyin kendini tanıması, kim olduğu ve ne yapmayı istediğini ya da çeşitli durumlarda nasıl davranarak, nelere yönelmesi ve nelerden uzak durması gerekliliğini bilmesi ve tüm bunlara bağlı olarak ise yaşamında doğru kararları vermesidir (Saban, 2004: 13).

İçsel zeka, kendi hakkımızdaki his ve fikirleri biçimlendirebilme, hayatı sürdürebilme ve düzenleyebilme, yaşantılarımızdan öğrenmiş olduklarımızla yaşam felsefemizi oluşturabilme, hayatımız bu yönde planla, bireysel istek ve düşler oluşturabilme yeteneğidir (Yavuz, 2009: 140). Bu kimseler özgürlüklerine düşkündür, kişisel çalışmalarından haz alırlar, kendileri hakkında düşünmeyi severler. Başarı ve başarısızlıktan zevk alır. Yalnız kalmaktan hoşlanıp, yaşamış oldukları olaylar ya da deneyimler üstünde çok düşünürler (Vural, 2004: 257). Bireyin kendine ait his ve fikirlerinin farkında olma yetisidir. Kim olduklarının, neyi yapabileceklerinin veya yapamayacaklarının ve de sınırlıklarının bilincindedirler. Kendisini zayıf ve güçlü taraflarıyla iyi tanımaları sebebiyle başkalarının yardımına ne zaman gereksinimleri olduğunun da farkındadırlar. Bu zekası yüksek olanlar, kendi başlarına, kişisel projeler ile ve de kendi hızlarında öğrenirler (Özden, 2003: 120).

Bir başka ifadeyle, kişisel zeka, bir kimsenin kendisini ötekilerin gözüyle görmesi yeteneğidir. Yani insanın kendisini anlaması, ne yapmak istediğini veya neyi yapmak istemediğini, kim olduğunu, farklı durumlarda nasıl davranması gerektiğini,

nelerden uzak durması ve de nelere yönelmesi gerekliliğini bilmesidir (Arı ve Saban, 2000: 131).

‘‘İçsel zekası güçlü olan bir öğrencinin bazı özellikleri aşağıda sıralanmıştır:

1. *Bağımsız olma eğilimindedir.*
2. *Kendisinin zayıf ve güçlü yanları hakkında gerçekçi bir görüşe sahiptir.*
3. *Yalnız oynamaya veya ders çalışmaya bırakıldığında daha başarılıdır.*
4. *Hakkında çok fazla bahsetmediği an az bir ilgisi veya hobisi vardır.*
5. *Hayattaki amacının ne olduğuna ilişkin iyi bir anlayışa sahiptir.*
6. *Duygularını, hislerini ve düşüncelerini açık ve net bir şekilde dile getirir.*
7. *Hayattaki başarılarından ve başarısızlıklarından ders almasını bilir.*
8. *Kendine güvenini yüksektir.*
9. *Yaptığı işin bilincindedir ve başkalarına pek fazla akıl danışmazlar.*
10. *Kendine saygısı yüksektir (Saban, 2004: 14).’’*

2.3.7.8. Doğacı - Varoluşçu Zeka

Doğacı zeka ile bir kişinin bir biyolog yaklaşımıyla hayvanlar ve bitkiler gibi canlıları tanıyarak, onları belirli karakteristik niteliklerine göre olarak tasnif etme ve ötekilerden ayırabilme yetisi ya da jeologca bir yaklaşımla doğanın kayalar, bulutlar ya da depremler gibi çeşitli niteliklerine karşı çok ilgili ve de duyarlı olmasıdır (Saban, 2004: 14-15).

Bu zeka alanına sahip kimseler fosil, taş, kelebek, tüy ve de deniz kabuğu benzeri şeyleri toplayıp koleksiyon yapmakta, yaptığı gözlemleri kayıt altına almaktan, doğa ile ilgi fotoğraflar toplamaktan da çok hoşlanırlar. Kamp kurma, yürüyüş yapma ve de dağcılık benzeri açık havada olan aktivitelere katılmadan zevk

alırlar. Bu kimselerin görme, koku alma, dokunma, duyma ve tatma ile ilgili duyuusal yetileri de oldukça kuvvetlidir (Demirel vd., 2006: 46).

Bu zeka sahası, çoklu zeka teorisine için eklenen son zeka sahasıdır. Bu zeka 1995'te tabiattaki bütün canlılar tanıma, araştırma, ve de canlıların yaratılışları üstüne düşünme yetisi olarak tanımlanmış ve bir zeka türü kabul edilmiştir. Bu zekaya sahip insanlar tabiattaki her canlının yaşamına ilgi duyarlar (Yavuz, 2009: 217). Tabiatı tanıyabilme yeteneği şeklinde açıklanabilecek olan bu zeka alanı listeye daha sonradan dahil edilmiştir. Doğal kaynaklara ve çevreye ilgi gösteren bu kimseler, hayvanları ve bitkileri tanıyıp ve kabiliyetlerini yaratıcı biçimde kullanabilen kimselerdir. Bu zeka alanı gelişkin olan bireyler daha ziyade inceleyerek, araştırarak ve gözlemde bulunarak öğrenirler. Böyle öğrenciler sınıftaki meteoroloji uzmanıdır. Yine okul bahçesinde bulunan kedilerden sorumludurlar. Konuşmalarında tabiat hayatından sıkça örnekler vardır. Tabiata ilişkin koleksiyonları mevcuttur (Özden, 2003: 121).

“Bu zeka türü kuvvetli olan bir kimsenin birtakım özellikleri aşağıda sıralanmıştır:

1. *Tabiata, hayvanat bahçelerine ya da tarihi müzelere yapılan gezileri sever.*
2. *Doğa olaylarına karşı çok hassas ve duyarlıdır.*
3. *Sınıftaki çiçekleri sular ve onların bakımlarını üstlenir.*
4. *Ekolojik çevreyi, doğayı, bitkileri veya hayvanları içeren konuları işlerken çok meraklıdır.*
5. *Sınıf içerisinde hayvan hakları ya da çevre korumayla ilgili dikkat çekici konuşmalarda bulunur.*
6. *Kuş besleme, böcek ve kelebek koleksiyonu yapma benzeri tabiatla ilgili projelere katılmadan hoşlanır.*
7. *Tabiat ve tabiattaki canlılarla ilgili konularda başarılıdırlar.*

8. *Toprakla oynamayı ve bitki yetiştirmeyi çok sever.*

9. *Mevsimlere ve iklim olaylarına karşı çok ilgilidir (Saban, 2004: 15).’’*

2.3.8. Çoklu Zeka Kuramı ve Eğitim

Çoklu Zeka Kuramı; eğitim programları, öğretim ve değerlendirme aşamalarında bir eğitim felsefesi veya yeni bir eğitim görüşü haline gelmiştir. Kuramın eğitime getirdiği önemli yeniliklerden biri birey merkezli eğitim yani öğrenmede bireysel farklılıklar üzerine odaklanmış olmasıdır (Ayaydın, 2005: 57).

Bireysel farklılıklar, birtakım kişisel nitelikleri karşılamaktadır. Bu farklılıklarda akla ilk gelenler; zeka kabiliyetleri, bireysel özellikler, zihinsel stiller vb. özelliklerdir (Bacanlı, 2000:120). Birey merkezli olan eğitim, eğitim sisteminde kişilerin değişik zihinsel yetilerine cevap verilmesini gerekli kılar. Bu anlayışa göre, klasik okul yaklaşımı kişilerin farklı kabiliyetlerini dikkate almaz. Halbuki her bireyin benzer konuları değişik yollarla öğrenebileceği insan merkezli bir eğitim yapıldığında öğrencinin kendi çizgisini bulabilmesi ve kendisini daha iyi hissetmesi olanaklı olacaktır (Selçuk, 1999: 56).

Günümüzde geleneksel ve öğretmen merkezli eğitim yöntemlerinden uzaklaşarak çağdaş ve öğrenci merkezli yöntemlere başvurulmaktadır. Eğitim alanında ortaya çıkan ve değişik başlıklar altında incelenen bu eğitim yöntemlerinin ihtiyaçlara ve sorunlara çözüm olarak geliştirildiği görülmektedir. Her düzeydeki eğitimde gözlenen temel sorunlardan birisi eğitim sürecinde yer alan faaliyetlerin ortamların ve materyallerin insan yaşamı ile ilişkisinin kurulamamasıdır. Çağdaş öğrenme kuramına göre, öğrenmek için aktif katılım gerekmekte ve öğrenen bireyin vardığı sonuçlar onun dışında bir standarda göre değil, kendi geliştirdiği gerçeğe göre anlamlandırılmalıdır. Bu nedenledir ki eğitimde sürekli farklı bakış açılarına ve katılımcı öğrenme şekillerine yer veren, varlıklarla kişinin kendi hayatı arasında bağlantı oluşturan, deney ve uygulama yapma, tahminde bulunarak ve sonuç çıkarma imkanı veren durumlara öncelik verilmelidir (Kanat, 2008: 71-72).

Gardner, bir kişinin, zihinsel gelişim eğilimini ilk yaşlarda belirleyerek bu eğilime göre bir takım sonuçlar çıkarmanın, o kişinin eğitimde fırsat ve seçeneklerini geliştireceğine inandığından bu kuramın eğitim uygulamaları üzerinde de durmuştur (Coşkungönüllü, 1998:31). Gardner'e göre; birey merkezli eğitimin iki önemli çıkış noktası bulunmaktadır. Bunlardan *birincisi*; her bireyin farklı zihin yapısına sahip olduğu bilindiğinden, eğitim sisteminin de bu farklılıklara cevap verecek şekilde oluşturulması gerektiği görüşüdür. *İkincisi* ise; artık geleneksel okul anlayışıyla hiçbir bireyin, bırakınız farklı alanları veya becerileri, bir konuyu dahi tam manasıyla öğrenemeyeceğinin anlaşılmasıdır. Bu bakımdan bireylerin zeka profillerini dikkate alan ve bu yönde bireylerin eğitimdeki başarılarını en üst düzeye çıkaracak modellere ihtiyaç duyulmaktadır (Aktaran: Ayaydın, 2005: 58).

Bu amaçla Gardner okula tanınmayan birtakım rollerin teslimi gerektiğini tasarlamaktadır. Bu *rollerden ilki*, "değerlendirme uzmanlığı" dır. Alışa gelmiş okul anlayışında sanki öğrencilerin güçlü ya da güçsüz tarafları ve beklentisini ortaya çıkarmak için genellikle Sayısal ve Sözel zekaların araştırıldığı ve düzenli olarak farklılaştırılan, geliştirilen sabit veya sabit olmayan testler uygulanmaktadır. Gardner'a göre: Sözel ve sayısal zeka dikkat çekecek ve bu zekaları daha hakim veya daha gelişmiş çocuklara fırsat temin etmekte, bir şekilde diğer zekaları daha fazla olan çocuklara adaletsizlik yapılmakta ve doğrudan doğruya olamayan bu çocukların başarıları pürüzlenmektedir. Bu sebepten dolayı, artık zekaları ele alışı bakımından daha adaletli, öğrencinin ilerlemesine uygun ve öğrencinin zeka eğilimi ile ilgili tercih edilen teklifler doğrultusunda tespit edilmiş yorumların yapılabilmesine imkan sağlayan ölçme sistemlerine talep vardır (Altan, 1999: 110-111).

İkinci rol ise, aynı borsada müşteri için popüler, en yararlı portföyü hazırlayan bir piyasa kompetanı gibi vazife yapacak; "öğrenci-program uzmanlığı" dır. Bu uzmanın işlevi: öğrencinin zeka düzeyi baz alınarak hangi dersleri seçmesi gerektiğini referans etmektir. Bu hedefle programdaki gereçler, farklı şekillerde ve farklı zekalara yanıt verebilecek şekilde tasarlanır. Öğrenme -öğretme şekillerindeki değişiklikler ve bireysel zeka düzeylerinde ki farklılıklardan bilgi sahibi olduğumuz bir çağda , artık her öğrencilere aynı etkinliği , değişiklik yapılmadan vermek ve

öğrencilerin rastgele bir şeyi aynı şekilde öğrendikleri konusunda zorlayıcı olmak kabul olmayacaktır (Ayaydın, 2005: 58-59).

Öğrenci merkezli okula verilen *üçüncü rol ise*; “okul-toplum uzmanlığı” ilişkisidir. Öğrenci-program sağlayıcısı, bireyin okul içinde faydasına olan tercihlerin belirlenmesine yardımcı olması gibi, okul-toplum sağlayıcısı da, bireyin daha kalabalık bir toplulukta faydasına yarayacak eğitim fırsatlarını inceler. Okul-toplum sağlayıcısının asıl vazifesi bireyin kendi zeka düzeyine uygun mesleki ve mesleki olmayan yönlerini bulmasının imkanlarını fazlalaştırmaktır. Eğitici, bu vazifeyi tamamlamak için her biri belirlenen zekaların birleşimini oluşturan çıraklık, rehberlik, toplum görevleri ve aynı alanlardaki farklı öğrenme imkanlarına ait bilgileri tespit eder ve zamanı gelince bu bilgileri aile ve bireylere aktarır (Altan, 1999: 110 -111).

2.3.9. Çoklu Zeka Kuramının Öğretimde Uygulanması

Geleneksel eğitimin temelinde yatan anlayış, kişilerin sözel ve sayısal zekalarını geliştirmektir. Bu anlayışa göre sınıf yönetimi tekdüze öğrenme etkinliklerinden oluşmaktadır. Çoklu Zeka Kuramı ile birlikte sınıf içinde öğrenme ortamının düzenlenmesi, eğitim hizmetlerinin yönetimi, öğrencilerin motivasyonu, öğrenme etkinliklerinin düzenlenmesi gibi boyutlar, zekaya ilişkin yeni bir bakış açısıyla ele alınma gereksinimini ortaya çıkarmıştır. Sınıf yöneticisi olarak öğretmen öğrencilerin aynı zamanda farklı öğrenme yaşantıları ve düzeylerini yönetmek durumundadır. Buna dayalı olarak öğretmen sınıfın fiziksel düzenlenmesinde farklı öğrenme alanları oluşturacak yapılanmalara gitmelidir (Kaya, 2008: 63).

Çoklu zeka teorisinin eğitim felsefesiyle eğitim süreçlerinde öğretmenlerin önemine de vurgu yapılmaktadır. Nitekim öğretmenlerdeki bireysel becerileri ve üreticilikleri de bu teorinin uygulanması noktasındaki başarıyla yakından ilişkili kabul edilmektedir. Hatta bu kuramın ortaya çıkmasından önce dahi eğitimcilerin benzer araştırmaların içerisinde oldukları bilinmektedir. Örnek olarak, 18. asır felsefecilerinden olan J.J. Rousseau “Emile” isimli yapıtında bir çocuğun sözcüklerle değil yaşantılar ile, kitaplarla değil de “hayat kitabıyla” öğrenim görmesinin

gerekliliğini belirtir. İsviçreli reformcu J. H. Pestalozzi ise öğretim programlarının etik, fiziksel ve de entelektüel öğretiler ile birleştirilmiş bir yaşam düzeneği şeklinde olması gerektiğini ifade eder. Yine okul öncesi eğitimin öncülerinden sayılan F. Froebel ise; el becerileri, oyun, şarkı söyleme, bahçe işleriyle meşguliyet ve hayvanları koruma benzeri aktiviteleri içermekte olan eğitim programlarının etkili olduğundan söz eder (Bümen, 2002: 31).

Çoklu Zeka Teorisini öğretimle kaynaştırma durumu teoriyi ortaya atmış olan bilim insanlarının düşüncesi değildir. H. Gardner, teoriyi ilk olarak 1983 yılında yayınlamış (Frames of Mind), ancak eğitim ve psikoloji sahasında bu denli ilgi görür hale gelmesi 1993 yılında yazmış olduğu kitabın (Multiple Intelligences-Theory in Practise) ardından gerçekleşmiştir. Eğitimeciler tarafından bu teorinin önemli düzeyde benimsendiği görülmektedir, nitekim, farklı zeka sahalarına dayalı öğretim aktiviteleri adına birçok model geliştirilmektedir. Armstrong'a göre ise, eğitim bilimleri alanında geliştirilmekte olan bir çok eğitim modeli aslında çoklu zeka teorisinden değişik terminolojiler ile faydalanmaktadır. Örnek olarak işbirliğine dayalı olan öğretim modelinde öteki zeka türleri de dikkate alınarak daha ziyade sosyal zeka üzerinde durulmaktadır. Yine buna benzer biçimde tüm dil öğretimleri günlük tutma, müzik, grup çalışmaları, eğitici oyunlar vb. aktivitelerle dil zekasını geliştirmeye odaklanmıştır (Büyükalın ve Filiz, 2003: 13).

Çoklu zekadaki anlayışa göre, bireyin temel özelliklerindeki değişiklikler eğitim ve öğretim vasıtasıyla oluşturulur. Bu değişikliklerse zeki bir varlık olan insanın farklı zeka boyutlarına ilişkin özellikleriyle ilintilidir. Çünkü insan, çok boyutlu ve de çok yönlü olan bir canlıdır. Öyleyse eğitim - öğretim süreçlerindeki hedef, insanlarda farklı zeka boyutuyla ilgili davranış değişiklikleri oluşturacak etkileşimler planlayıp uygulamak olmalıdır. Çoklu zeka kuramının eğitim ve öğretime uyarlanması ile ilgili olarak dikkat edilmesi gereken önemli noktalar şöyle özetlenebilir: Öğretimin ve de değerlendirmenin bireyselleştirilmesi gerekliliği, öğretmenlerin öğrenciler arasında mevcut olan farklılıklara dikkat etmesi, öğrencilerin asla “uzamsal, fakat dilci değil veya dilci fakat uzamsal değil” benzeri tanımlamalarla sınırlanmaması gerektiğidir (Soylu, 2011: 31-32).

Bu strateji ise şu şekilde ifade edilebilir:

- Öğrencilerin dikkatini toplamak
- Öğrencileri değişik aktivitelere hazırlamak
- Sınıf kurallarına uyulmasını sağlama
- Gruplar oluşturma
- Kişisel davranışları yönetmek (Vural, 2005: 98).

Çoklu zeka teorisinin öğretim süreci içerisindeki en önemli etkisiyse öğretim stratejilerini geliştirme noktasında öğretmenlerin üreticiliklerini artırmasıdır. Nitekim planlamacılar ve öğretmenler her bir zeka türüyle ilgili aktiviteler düşünürlerken ister istemez yöntemleri ve teknik repertuarları da geliştirmekte, orijinal ve farklı teknikler ortaya çıkarılabilmektedir (Bümen, 2004: 31).

Ataman (2003: 39)'a göre; çoklu zekaya uygun öğretimin düzenlenmesinde dikkate alınması gereken dört aşama bulunmaktadır. Bu aşamalar sırası ile şunlardır:

1. Zekanın Harekete Geçirilmesi: Her tür zeka beş duyumuzla da ilişkilidir. Genellikle, her bir zekayı; görme, koklama, işitme, tatma, dokunma, konuşma, iletişim, sezgi, iç görü gibi duyuşal girdileri esas alan değişik alıştırma ve etkinliklerle faaliyete geçirebiliriz.

2. Zekanın Öğretimde Kullanılması: Bu aşamada verilmekte olan bir konunun özel muhtevasının öğrencilerin sahip bulunduğu değişik zekalara uygun şekilde düzenlenmiş değişik bilgiye ulaşma yollarıyla ne şekilde öğretilceğinin öğrenilmesi gerekmektedir.

3. Zekanın Transferi: geliştirilmiş olan bu zekaların günlük yaşamda ya da okul dışındaki gerçek dünyada ki problemleri çözmeye uyarlanması son aşamayı oluşturmaktadır (Ataman, 2003: 39).

Bu bilgiler ışığında Çoklu Zeka modelinde eğitim yöntem ve araçları nelerdir?

Tablo-1. Çoklu Zeka Modeline Göre Eğitim Yöntemleri, Etkinlikleri ve Araçları

ZEKA	ETKİNLİKLER	ARAÇLAR	YÖNTEMLER
Dilsel	Tartışma, Anlatım, Öykü anlatma, Yüksek Sesli Toplu Okuma, Günlük yazmak vb.	Kitaplar, kasetçalar, daktilo, baskı seti vb.	Okuma , yazma, konuşma , dinleme
Matematiksel	Problem çözme, Fen deneyleri, Zihinsel bulmaca, Sayı oyunları, Zihinden hesap yapmak,	Yönlendiriciler, Hesap makinesi, Fen deney araçları, Matematik Oyunları	Sayısal olarak ifade etmek, dönüşümlü düşünmek, kavramsallaştırma
Görsel	Resim çalışmaları, görsel sunumlar, zihinsel resimleme oyunları, metafor görselleştirme, kavram haritası,	Grafikler, videolar, haritalar, lego setleri, resim araçları, optik illüzyonlar, kameralar, resimler	Görmek, çizmek, hayal etmek, renklendirmek, kavram haritası yapmak
Bedensel	Deneyerek öğrenmek, drama , dans eğitimi için kullanılan beden hareketleri, gerçek öğrenme, etkinlikleri gevşeme egzersizleri	Hamur, spor malzemesi, yönlendiriciler, inşaat gereçleri, gerçek öğrenme kaynakları	İnşa etmek, oyunlaştırmak, dansla ifade etme, zevkine varmak
Müziksel	Rap, eğitim için kullanılan şarkılar	Kaset koleksiyonu, kasetçalar	Şarkılaştırmak, rap haline getirme
Kişisel	Bireysel eğitim, bağımsız çalışma, çalışma sırasında seçenekler sunma, özgüven	Kendini değerlendirme materyali, günlükler, projeler için materyal	Kendi yaşantısıyla bağlantı kurmak, bunu göz önüne alma
Sosyal	Paylaşarak öğrenme, arkadaş öğretmen, toplumdan bireyleri kullanma, sosyal toplantılar, oyunla	Oyunlar (Kızma birader, dama vb.) parti malzemeleri dramatizasyon	Öğretmek, ortak çalışma yapmak, bunun üzerinde iletişim kurmak

Kaynak: Vural, 2005: 99.

2.3.10. Çoklu Zeka Kuramı ve Ölçme - Değerlendirme Anlayışı

Kuvvetli ve de zayıf yönleri hakkında bilgi sahibi olan öğrenciler hem kendilerini daha iyi bir şekilde tanırlar hem de geleceklerine dair kararlar vermeye başlarlar. Bu sebeple değerlendirme ilk olarak öğrencilere yardım gayesini gütmelidir (Bümen, 2004: 135).

Çoklu Zeka Kuramının doğasında çoğulculuk olduğundan hem geleneksel, hem alternatif hem de öğretmenlerin yaratıcılıklarını kullanarak geliştirdikleri yeni ölçme değerlendirme yaklaşımları kullanmaları en akıllıca olan yoldur (Temiz, 2007: 99).

H. Gardner, değerlendirmeyi, kişinin yetenekleri ve kapasitesiyle ilgili bilgi edinme, kişiye faydalı dönütler sağlama ve çevresindekilere faydalı veriler sunma şeklinde tanımlamaktadır. Bu sebeple geleneksel testlerden ziyade, öğrenci, öğretmen ve de velilerin değerlendirme faaliyetlerinin içinde daimi olarak bulunduğu bir görüşü savunur (Kanat, 2008: 72).

Çoklu Zeka teorisine dayalı değerlendirme felsefesi, kendine özgü bir süreç sonucu oluşan bir değerlendirme anlayışını temel alır. Bu değerlendirme türü, öğrencilere öğrenmeleri yönünde boşluk doldurma, çoktan seçmeli ve de doğru yanlış şeklindeki testlere nazaran çok daha gerçekçi verileri sunar. Çoklu Zeka türüne dayalı değerlendirme yöntemi öğrencilere reel yaşam uygulamalarına yakın hallerdeki performanslarına ilişkin bilgilerin elde edilmesi için olanak sunar. Çoklu Zeka teorisi yönünden bakıldığında, öğrencilerin değerlendirilmesi daimi ve otantik (gerçeğe dayanan) olmalıdır. Nitekim otantik değerlendirme pek çok ölçme araçlarını ve metotlarını kapsamasının yanı sıra aynı zamanda öğretmenin, öğrencilerin performanslarına ilişkin sınıfta yaptığı gözlemlerdir (Saban, 2001: 94).

Değerlendirme aşamasında yalnız öğretmenler değil, öğrenciler ve velilerde aktif rol oynar. Değerlendirme aynı zamanda öğretme etkinliklerinin gözden geçirilmesinin sağlar (Yavuz, 2001: 261). Öğrencilerde çok boyutlu zekayı sınıma, “özgün sınıma” yaklaşımıyla gerçekleştirilebilir. Bu tür sınamalar öğrenci kazanımlarının değişik yollarla belgelenmesi durumuna dayalı olup bunlar;

öğrenciye ait örnek çalışmaların bulunduğu dosyalar, öğrenci günlükleri, video bantları, olay kayıtları, ses kayıtları, fotoğraflar, öğrencinin kayıtları, basılı testler, sosyogramlar, standart testlerin informal kullanımı, öğrenciyle yapılan görüşmeler, kontrol listeleri, ölçüt dayanaklı olan değerlendirmeler, sınıf haritaları ve de takvim kayıtlarıdır (Demirel, 2004: 141). Dersleri hazırlama başta biraz fazla zaman almakta, envanter doldurmak fazladan birkaç dakika alır. Fakat materyalleri geleneksel öğretim yönteminde olduğu kadar tekrarlamaya gerek olmadığı keşfedildiğinden müfredat programı ile boş zaman elde edilmekte. Buna ek olarak, bilgiyi sunuş biçimini ve öğrenci değerlendirme sergilerini geliştirirken çoklu zekalar çerçevesinde dersleri düzenlemenin daha kolay olduğu anlaşılmakta bu bir çeşit doğal öğrenmeyi düzenleme yoludur (Emig, 1997: 49).

Çoklu Zeka Kuramına göre değerlendirme anlayışını özetleyen değerlendirme teknikleri Tablo 2’de sıralanmıştır (Aktaran: Bümen, 2004: 147).

Tablo - 2. Çoklu Zeka Değerlendirme Teknikleri

ÖĞRETMEN DEĞERLENDİRMESİ	ÖĞRENCİ DEĞERLENDİRMESİ	VELİ DEĞERLENDİRMESİ
Gelişim Dosyaları (Portfolios)	Gelişim Dosyaları (Portfolios)	Gelişim Dosyaları (Portfolios)
Olay Raporları	Kendini Değerlendirme	Sınıfta Yapılan Gözlemler
Görüşmeler	Kendini Yargılama	Öğrenciyle Birlikte Hedef Belirleme
Ortamı Değerlendirme	Projeyi değerlendirme	Projelerin Video Kayıtları
Gözlem	İlgi Envanterleri	Konferansları izleme
Kontrol Listesi	Arkadaşlarını Değerlendirme	Toplantıya katılma
Öğretmenin Hazırladığı	Öğretmeni değerlendirme	Programı inceleme
Yayınlanmış Diğer Testler	Kendini Değerlendirme	Telefon Görüşmeleri
Karneler	Dersi değerlendirme	Yazılı Görüşler

Kaynak: Bümen, 2004: 148.

2.3.11. Çoklu Zeka Kuramına Göre Görsel Sanatlar Eğitimi

Sanat ile zeka arasında bir ilişkinin bulunup bulunmadığı ve varsa da ne tür bir ilişki olduğu, bu alanla ilgili en çok merak edilen konular arasında yer almadığından bahsetmiştir. Sanat için zeka gerekir mi? Ya da “Bir tür sanatsal zeka mı var?” gibi sorular çoğu zaman tartışma konusu olmuştur. Sanat çoğu zaman sezgilerin ve duyguların ürünü olarak kabul edilse de sanatta zekanın yeri önemlidir. Leonardo da vinci; “zeka ile elin birlikte çalışmadığı yerde ne sanat, ne de sanatçı vardır” diyerek yaşadığı dönemin imkanları ölçüsünde zeka ile sanat ilişkisine dikkat çekmektedir (Ayaydın, 2009: 76-77).

Read (1974: 95)’e göre sanat ile zeka arasında nasıl bir ilişki varlığı hakkındaki görüşü;

“Modern sanatın esas eğilimi bir zihnilige dönüş olmuştur. İşte bu yüzden sanat eleştirmenlerinin büyük bir kısmının beklediğinin aksine Kübizm yaşamakta devam ettiği ve modern duyarlığın en tipik örneği olan Picasso’nun da kullandığı yol oldu. Fakat zihnilige dönüş ne demektir? Sadece zekayı sanata bir temel yapmak hakkı. Zeka (belki buna zihni tasarımlar da diyebiliriz) sanatın tek unsuru sayılamaz; ama sanat sübjektif ressamın düzensiz duyguları ile de bitmez. Şiirde olduğu gibi resim de de bu kavramlar veya duygular sanat eserindeki duyguların tam bir düzeni için sadece bir çıkış noktasıdır. Bu düzen ya isteyerek ya da içten olur; her iki durum da bütün duyarlığımızı kullanmaya zorlayan karmaşık bir bütündür” (Aktaran: Ayaydın, 2009: 77).

Çoklu Zeka Kuramına’na dayalı bir eğitim programı öyle koşullar sunmalıdır ki, bu yolla öğrenciler kendi öz bireyselliklerini geliştirmek için kendilerine özgü yeteneklerini ya da zekalarını kullanabilsinler. İnsanların zekaları en azından kendi fiziki görünümleri kadar farklıdır. Bunun içindir ki eğitimciler öğrenme sonuçlarının aynı olmasını beklememelidirler. Değişmezliğin, tekdüzeliğin, standartlaşmanın ve birbirine yaklaşmanın geleneksel hedeflerinden ziyade değişiklik, farklılık, çok parçalılık ve yaratıcılık çoklu zekaya dayalı öğrenme için parolalardır (Özsoy, 2007: 101-102).

Durum böyle iken, yani hayal gücüne gerekli önem verilmediği halde, dünyada görsel şekillerin dilsel anlatımdan daha etkili bir ifade vasıtası olduğuna dair yorum ve belgelere rastlanmaktadır. Örneğin hayal gücü geniş birisi olarak Leonardo Da Vinci görsel zekanın dahilerindedir. Atatürk de bir çok özelliğinin yanında görsel zekası baskın bir lider olarak düşünülmektedir.(Ayaydın, 2009: 75).

2.4. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde Çoklu Zeka Kuramına ilişkin yapılan ve ulaşılabilen bazı araştırmalar ve sonuçları özet şeklinde verilmiştir.

2.4.1. Türkiye’de Yapılmış Bazı Araştırmalar

Kanat (2008)’ın İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü, 2008’de Yrd. Doç. Dr. Metin YERLİ danışmanlığı tarafından hazırlanan “*Görsel Sanatlar Dersinde Çoklu Zeka Kuramına Dayalı Öğretim Yönteminin 7. Sınıf Öğrencilerinin Erişimine ve Öğrendikleri Bilgilerin Kalıcılığına Etkisi (Malatya İli Fatih İlköğretim Okulu)*” konulu Yüksek Lisans tezinde; Çoklu Zeka Kuramına dayalı öğretimin uygulanmış olduğu deney grubuyla klasik yöntemin uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin son test puanları kıyaslandığında kalıcılık testi puanlarının arasında istatistiksel olarak deney grubu lehine anlamlı olan bir fark vardır. Her iki grupta’da son test puanlarının ortalamalarına göre Kalıcılık testi puanlarında bir düşme olmuştur. Bu düşüş Kontrol grubunda daha fazladır. Bu düşüşün Deney grubunda daha az olması Deney grubuna uygulanan Çoklu zeka teorisine dayalı öğretim yönteminin tesiri olarak yorumlanabilir.

Ayaydın (2002)’ın, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü, 2002 yılında Yrd. Doç. Dr. Sema BİLİCİ danışmanlığı tarafından, yüksek lisans tezi olarak hazırlanan “*İlköğretim Okullarındaki Sanat (Resim-İş) Eğitiminde Çoklu Zeka Kuramı Uygulanması*” konuyla ilgili araştırmalara baktığımızda çoklu zeka kuramına dayalı öğretimin uygulandığı deney gruplarında, kontrol gruplarına uygulanan diğer yöntemlere göre deney grupların lehine anlamlı farklılıkların olduğunu görmekte.

Ayaydın (2005)'ın, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü, 2005 yılında Prof. Dr. Vedat ÖZSOY danışmanlığı tarafından doktora tezi olarak hazırlanan *“İlköğretim Resim-İş Dersinde Çoklu Zeka Kuramı'na Dayalı Öğretim Yönteminin Öğrenci Başarısına Etkisi”* konu başlıklı araştırma sonucunda öğrencilerin klasik öğretime oranla, ÇZK'na dayalı olan öğretim aktiviteleri sonucunda akademik başarılarında kalıcılığın daha çok olduğu fakat tutumlarının arasındaysa anlamlı olan bir farklılığın bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuç Gardner'in altını defalarca çizdiği sanatsal öğrenmenin bilişsel yönünün var olduğu görüşünü desteklemektedir. Renkli çalışmalar konusunda öğrencilerin bilişsel davranışlarının daha kalıcı olmasında ÇZK etkinliklerinin etkili olduğu söylenebilir. Farklı zeka alanlarına yönelik etkinlikler daha fazla öğrencide bilgilerin kalıcı olmasını sağlamıştır. Örneğin, renkler hakkında şiir okunması ve öğrencilerden şiir yazmalarının istenmesi onları bu konuda daha uzun düşünmeye ve hayal etmeye zorlamıştır. Araştırmanın genel sonucuna bakıldığında nicel veriler ile nitel veriler arasında bir paralellik olduğu düşünülebilir: Nicel verilere göre ÇZK'nın uygulanmış olduğu deney grubuyla klasik yöntemin uygulanmış olduğu çalışma grubunda ki öğrenenlerin başarı testi puanlarının aralığı genel anlamda deney çalışma grubu tarafında olan manidar bir fark bulunmuştur. Nitel veriler için öğrencilerle yapılan görüşmelerde ise, öğrencilerin ÇZK etkinliklerini geleneksel yöntemle göre daha çok tercih ettiklerini belirtmeleri bu yöntemin öğrencileri daha başarılı yapabileceğinin belirtisi sayılabilir. Nicel verilere göre ÇZK'nın uygulandığı deney grubuyla klasik yöntemin uygulanmış olduğu kontrol grubu öğrencilerinin başarılarının kalıcılık düzeyi arasında deney grubu lehinde anlamlı olan bir fark bulunmuştur.

Aydın (2015)'ın, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitü Müdürlüğü, 2015 yılında Yrd. Doç. Dr. Güzin ALTAN AYRANCIOĞLU danışmanlığınca tarafınca, yüksek lisans tezi olarak hazırlanan *“Yatılı Bölge Ortaokulunda Görsel Sanatlar Dersinde Çoklu Zeka Kuramı Uygulaması (Erzurum İli Pasinler Atatürk YBO Örneği)”* ortaokul sekizinci sınıf görsel sanatlar dersinde görsel sanatlar öğrenme kültür alanının “eser analizi “konusu işlenmesinde Çoklu Zeka Kuramı öğretimin uygulandığı deney grubu ile görsel sanatlar dersi öğretim programına göre etkinliklerin uygulandığı, kontrol grubundaki öğrencilerin derse yönelik tutumları

analiz edildiğinde deney grubu ile kontrol grubunun son tutum puanlarının ortalamalarında deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır. Bu farklılığa göre Çoklu Zeka Kuramına dayalı etkinliklerin öğrencilerin tutumlarını olumlu yönde değiştirmiştir. Araştırmanın sonucunda, Ortaokul Sekizinci Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Çoklu Zeka Kuramına Dayalı Öğretimin uygulandığı deney grubu ile görsel sanatlar dersi öğretim programına göre etkinliklerin uygulandığı kontrol grubundaki öğrencilerin başarı, tutum ve öğrenilen bilgilerin kalıcılığında Çoklu Zeka Kuramına dayalı etkinliklerin daha etkili olduğu saptanmıştır.

Kaya (2013)'nın, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitü Müdürlüğü, 2013 yılında Yrd. Doç. Dr. Şeyda ERASLAN TAŞPINAR danışmanlığı tarafından yüksek lisans tezi olarak hazırlandığı "*Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Çoklu Zeka Kuramına Dayalı Öğretimin Başarı, Tutum ve Kalıcılığa Etkisi*" başlıklı çalışmanın, Ortaokul sekizinci sınıf görsel sanatlar dersinde görsel sanatlar öğrenme kültür alanının "minyatür" etkinliğinin işlenmesi sırasında Çoklu Zeka Teorisi öğretimin uygulandığı deney grubuyla görsel sanatlar dersinin öğretim şekline göre, projelerin uygulanmış olduğu kontrol grubunda bulunan öğrencilerin toplam başarı puanlarının ortalaması deney grubu öğrencilerinde daha iyi olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre çoklu zeka teorisi etkinliklerinin ders başarısını arttırmada daha etkilidir. Görsel sanatlar eğitimindeki öğrenme alanının "minyatür" etkinliğinin işlenişinde Çoklu Zeka Teorisi öğretimin uygulanmış olduğu deney grubuyla görsel sanatlar dersinin öğretim programına göre, etkinliklerin uygulanmış olduğu kontrol grubunda bulunan öğrencilerin kalıcık puanlarının ortalaması arasında deney grubunun lehine olan anlamlı bir farklılığın olduğu bulunmuştur. Bu farklılığa göre, öğrenilen bilgilerin kalıcılığında Çoklu Zeka Kuramına bağlı etkinlikler daha etkili olmuştur. Öğrenciler öğrenilen bilgileri çoklu zeka kuramı etkinlikleriyle daha uzun süre hatırla tutmaktadırlar. Araştırmanın sonucunda, Ortaokul Sekizinci Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Çoklu Zeka Teorisine bağlı eğitimin uygulanmış olduğu deney grubuyla görsel sanatlar dersinin öğretim programına göre, aktivitelerin uygulanmış olduğu kontrol grubunda olan öğrencilerin başarı, tutum ve öğrenilen bilgilerin kalıcılığında Çoklu Zeka Teorisine bağlı aktivitelerin daha etkili bulunduğu saptanmıştır.

Soylu (2013)'nun, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitü Müdürlüğünde, 2013 yılında Yrd.Doç.Yusuf BAYTEKİN danışmanlığı tarafından yüksek lisans tezi olarak hazırlandığı “Çoklu Zeka Kuramı Destekli Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Öğrencilerin Tutum Ve Performanslarına Etkisi” renk konusuna ilişkin tutum ölçeğindeki tüm boyutlarda Çoklu zeka kuramı destekli uygulanan ÇASEY daha olumlu sonuçların oluşmasını sağlamıştır.

Arabacı (2006)'nın, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitü Müdürlüğü, 2006 yılında Yard. Doç. GONCA ERİM danışmanlığı tarafından yüksek lisans tezi olarak hazırlandığı “Sanat Eğitiminde Çoklu Zeka Kuramı ve Kaynaştırılmış Sanat Eğitimi Yöntemi (İlköğretim İkinci Kademe Resim-İş Eğitimi Programı Örneği İle)” ilköğretim okullarının fiziki şartları Resim-iş derslerinde çoklu zeka kuramı uygulamaları için yeterli değildir. Dersler sanat eğitimi için uygun olmayan dersliklerde islenmektedir. Araştırma kapsamındaki ilköğretim okullarından bünyesinde resim-is atölyesi bulunan okul oranı %10 ile çok azdır. Farklı zeka alanlarına sahip öğrencilere ulaşabilmek amacıyla çok çeşitli ders araç-gereçleri, materyaller ve eğitim teknolojilerinin kullanılmasını gerektiren çoklu zeka kuramı uygulamaları için Resim-iş derslerinde kullanılan araç-gereç ve materyaller yetersiz kalmaktadır. Resim-iş öğretmenleri, fiziki şartlar yetersiz olmasına rağmen öğrenci çalışmalarının sergilenmesine önem vermektedir.

İlgi araştırmalarda da görüldüğü gibi; Görsel Sanatlar Dersinde Çoklu Zeka Teorisine bağlı eğitimin uygulanmış olduğu deney grubuyla görsel sanatlar dersinin öğretim programına göre, aktivitelerin uygulanmış olduğu kontrol grubunda olan öğrencilerin başarı, tutum ve öğrenilen bilgilerin kalıcılığında Çoklu Zeka Teorisine bağlı aktivitelerin daha etkili bulunduğu saptanmıştır.

III. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde; yapılan araştırmanın evren ve örnekleme, modeline, ölçme araçlarına ve ölçme güvenirliğine, ölçüm yorum ve kullanımlarının geçerliliğine, bilgilerin toplanmasına, çözümlenmesine ve yorumlanmasına dair olan bilgilere ve de açıklamalara yer verilmiştir

3.1. Araştırmanın Deseni

Ortaokul sekizinci sınıflar görsel sanatlar dersinde çoklu zeka teorisine bağlı öğretimin uygulanması ve uygulanan Çoklu zeka kuramına dayalı öğretimin görsel sanatlar eğitimi alan öğrencilerin başarı, tutum ve kalıcılığına etkisi belirlemek amacıyla araştırmanın niteliği ve amacı nedeniyle “deneysel desen” tercih edilmiştir.

Bilimsel yöntemlerin içerisinde en net sonuçların elde edilmiş olduğu araştırmalar deneysel araştırmadır. Nitekim araştırmacı, karşılaştırılabilir işlemleri uygular ve daha sonraysa bunların etkilerini analiz eder, bu tip bir araştırmanın neticelerinin araştırmacıyı en net olan yorumlara götürmesi beklenilir. En basit deney türünde, kıyaslanması gerekli olan iki farklı yöntem mevcuttur. Öğrencinin bu yöntemlerde yaşı, yetenek seviyesi, not düzeyi, materyaller ve de öğretmenin hususiyetleri benzeri değişkenler değerlendirilir ve sonuca etki edebilecek diğer (dışarıdan gelen) bütün değişkenler ise kontrol altına alınmaya çalışılır. Bu tip kontrol yöntemleri, dersleri aynı veya yakın ilişkili olan zaman kesitlerinde devam ettirmeyi, yine iki grupta da aynı veya benzer materyalleri kullanmayı, aynı yaşla aynı sınıf seviyesinde olan öğrencileri kıyaslamayı içerebilir (Büyüköztürk vd., 2014: 17).

Bu araştırmada, uygulanan deneysel işlemin etkililiğinin belirlenmesi amacıyla öntest-sontest kontrol gruplu desene göre dizayn edilmiştir. Bu desende aynı katılımcılar bağımlı değişken üzerinde iki kez ölçüldüğü için ilişkili bir desendir.

Aynı zamanda deney ve kontrol gurubu gibi farklı iki gurup karşılaştırıldığı için ilişkisiz bir desen niteliğine de sahiptir. Dolayısıyla öntest-sontest kontrol gruplu desen karışık bir desen niteliği taşımaktadır. (Büyüköztürk vd., 2014).

Çalışmada ki Deney (8-C Sınıfı) ve Kontrol grupları (8-E Sınıfı) araştırmacı tarafından random yoluyla belirlenmiştir.

Deney grubunda ki öğrencilere Çoklu Zeka Kuramı etkinlikleri, kontrol grubu olan öğrencilere ise mevcut sanat dersinin öğrenme programına göre, uygulama yapılmıştır. Bu amaçla kontrol ve deney grubu arasındaki farklılıklar karşılaştırılarak araştırmanın problemine yanıt vermeye çalışılmıştır.

Kontrol ve deney gruplarındaki öğrencilere görsel sanatlar dersinde öğretilecek olan konulara başlanmadan evvel öncelikle bu derse karşı tutumlarını ve ön bilgilerini ölçme adına ön test tutum ve başarı ölçeğinin uygulaması yapılmıştır. Ön test başarı ve tutum ölçeğinin uygulamasını izleyen haftadan başlayarak deney grubunda ki öğrenci grupları ile haftada 2 ders saati (2 x 40 dakika) olmak şeklinde 4 hafta süresince Çoklu Zeka Teorisine bağlı etkinlik uygulamasıyla dersler işlenmiştir.

Yine aynı süre içerisinde kontrol grubu olan öğrencilereyse 2 ders saati (2 x 40 dakika) şeklinde 4 hafta süresince bu dersin normal öğretim programına göre, dersler işlenmiştir.

Deney (8-C Sınıfı) ve Kontrol (8-E Sınıfı) grubunda ki Deneysel çalışma sürecinin ardından son test başarı testi uygulaması yapılmıştır. Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerin derse karşı tutumlarını belirlemek adına son test uygulaması yapılmıştır.

Ortaokul sekizinci sınıf görsel sanatlar eğitimde takip edilen kontrol ve deney grubundaki öğrencilerin son test başarı ve tutum ölçeği uygulaması ardından grup öğrencilerin öğrenmiş oldukları bilgilerin kalıcılığa olan tesirini tespit etme adına 3 hafta (21 gün) sonra başarı testi uygulamasından kalıcılık testi uygulanmıştır.

3.2. Araştırmada Kullanılan Deneysel İşlemler;

- a. Deney grubunda olan öğrenciler ile tanışıldı.
- b. Deney grubunda ki deneklere süreçte yapılacak çalışmanın amacı, konusu ve de tekniği hakkında bilgiler verildi ve ilgili slayt izletildi.
- c. Çalışma hakkında öğrenci gruplarından gelen sorular cevaplandı.
- d. Çoklu Zeka Envanteri (Ek-1) uygulandı.
- e. Ön Test Tutum Ölçeği (Ek-2) uygulandı
- f. Ön Test Başarı Testi (Ek-3) uygulandı.
- g. Bir sonraki derste yapılacak olan çalışmayla ilgili bilgiler verildi.
- h. Öğrencilerden ön hazırlık adına Şeker Ahmet PAŞA'nın "Ağaçlar arasındaki Karaca" isimli sanat eserini araştırmaları istenip ders bitirildi. Deney grubundaki öğrencilere uygulanan Ç.Z.K. envanteri ile analiz edilen sonuçlarda zeka alanlarına göre deney grubunda ki öğrenciler gruplara ayrıldı.
- i. Deney grubunda ki zeka alanlarına göre gruplara ayrılan öğrencilere 4. hafta süresince uygulanacak çalışmalar dağıtıldı.
- j. Yapılacak çalışmaların planları çıkarıldı.

Bu çalışmaya göre;

Görsel Sanatlar Ders programında yer verilen "Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız" konusunun Çoklu Zeka Alanlarına göre uygulanması;

Sözel Zeka Uygulaması; Bu zeka alanına sahip öğrenci grubuna ders öğretmenince; Görsel Sanatlar Ders Programı yer alan *Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız?* konusuna yönelik kazanımlar tanıtılacaktır. Bu kazanıma yönelik öğretmen tarafından önceden belirlenen Şeker Ahmet Paşa'nın 'Ağaçlar Arasında Karaca' Peyzajı'na ait röprodüksiyon çalışması izletilecektir. İlgili zeka grubu

öğrencilerinden hedeflenen kazanıma yönelik yazdıkları öyküyü sınıfa sunmaları istenilecek.

Matematiksels-Mantıksal Zeka Uygulaması; Bu zeka alanına sahip öğrenci grubuna ders öğretmenince; Görsel Sanatlar Ders Programında yer alan *Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız?* konusuna yönelik kazanımlar tanıtılacaktır. Bu kazanıma yönelik öğretmen tarafından önceden belirlenen Şeker Ahmet Paşa'nın 'Ağaçlar Arasında Karaca' Peyzajı'na ait röprodüksiyon çalışması izletilecektir.İlgili zeka grubu öğrencilerinden resminde geometrik formların olup olmadığı ve "simetri" kavramının ne olduğu soruldu. Örnekler üstünde simetrisinin kullanılıp kullanılmadığı ve nasıl kullanılmış olduğu soruldu.Yapılacak olan çalışmanın tekniği açıklandı. Öğrencilerin tümdengelimci düşünme biçimi kullanılarak 'Türk Resim Sanatı en önemli sanat akımı Onlar Gurubu'nun resim sanatı bakışı ile günümüz çağdaş resim sanatını kıyaslamaları istendi.

Görsel ve Uzamsal Zeka Uygulaması; Bu zeka alanı sahip öğrencilere sunulan Ressam Şeker Ahmet Paşaya "Ağaçlar arasındaki Karaca" ait tablo örneği ile aşağıda bulunan sorular vasıtasıyla dersin işlenmesine karar verildi.

- ❖ İncelemiş olduğunuz yapıt, hangi sanat formudur?
- ❖ Tabloya baktığında en çok ne dikkatini çekti?
- ❖ Neleri görüyorsun bu resimde?
- ❖ Bu resimde yer alan tabiatta neler olmaktadır?
- ❖ Bu sanat eserinin üzerinde nasıl bir doku vardır?
- ❖ Renklerin düzenlenmesi nasıldır?
- ❖ İzlediğiniz tabloda çoğunlukla koyu renkler mi yoksa açık renkler mi kullanılmıştır?
- ❖ Eserde daha çok hangi çizgileri görüyorsunuz?
- ❖ Tablodaki objelerin bazıları arkada, bazılarıysa önde mi durmakta?
- ❖ Resimde koyu, açık ve orta tonlar mevcut mu?

- ❖ Birbirini tekrarlayan figürler, şekiller var mı?
- ❖ Resimde görmüş oldukların (hayvan ve ağaçlar) gerçek büyüklüğünde mi?
- ❖ Ressam Şeker Ahmet Paşa, bu örnek eserini hangi teknikler ile yapmış olabilir?
- ❖ Bu resim sence neyi anlatıyor?
- ❖ Burada olan renkler sana neyi hissettiriyor? (Heyecan, Korku, Sevinç)
- ❖ Ressam Şeker Ahmet Paşa'ya ait bu örnek resme dokunsan ne hissedersin?
- ❖ Gözlerini kapattığında bu resmin içinde olsan ne hissederdin ?
- ❖ Sizce bu resim neden güzel ?
- ❖ Bu gruptaki öğrencilere gösterilen eserin “röprodüksiyon” tekniği esas alınarak çalışma yapılması istenildi.

Bedensel ve Kinestetik Zeka Uygulaması; Bu zeka alanına sahip öğrenci grubuna ders öğretmenince; Görsel Sanatlar Ders Programında yer alan *Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız?* konusuna yönelik kazanımlar tanıtılacaktır. Bu kazanıma yönelik öğretmen tarafından önceden belirlenen Şeker Ahmet Paşa'nın 'Ağaçlar Arasında Karaca' Peyzajı'na ait röprodüksiyon çalışması izletilecektir

İlgili zeka grubu öğrencilerinden hedeflenen kazanıma yönelik vücut organlarını kullanarak konuyu sesiz sinema oyunu ile sınıfa sunmaları istenilecek.

Müziksel ve Ritmik Zeka Uygulaması; Bu zeka alanına sahip öğrenci grubuna ders öğretmenince; Görsel Sanatlar Ders Programında yer alan *Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız?* konusuna yönelik kazanımlar tanıtılacaktır. Bu kazanıma yönelik öğretmen tarafından önceden belirlenen Şeker Ahmet Paşa'nın 'Ağaçlar Arasında Karaca' Peyzajı'na ait röprodüksiyon çalışması izletilecektir.

İlgili zeka grubu öğrencilerinden hedeflenen kazanıma yönelik hazırladıkları şarkı sözlerini ezgisel olarak sınıfa sunulması istenilecek.

Sosyal Zeka Uygulaması; Bu zeka alanına sahip öğrenci grubuna ders öğretmenince; Görsel Sanatlar Ders Programında yer alan *Siz Olsaydınız Nasıl Yaptınız?* konusuna yönelik kazanımlar tanıtılacaktır. Bu kazanıma yönelik öğretmen tarafından önceden belirlenen Şeker Ahmet Paşa'nın *'Ağaçlar Arasında Karaca'* Peyzajı'na ait röprodüksiyon çalışması izletilecektir

İlgili zeka grubu öğrencilerinden hedeflenen kazanıma yönelik hazırladıkları izlenimleri işbirliği içinde sınıfa sunmaları istenilecek.

İçsel Zeka Uygulaması; Bu zeka alanına sahip öğrenci grubuna ders öğretmenince; Görsel Sanatlar Ders Programında yer alan *Siz Olsaydınız Nasıl Yaptınız?* konusuna yönelik kazanımlar tanıtılacaktır. Bu kazanıma yönelik öğretmen tarafından önceden belirlenen Şeker Ahmet Paşa'nın *'Ağaçlar Arasında Karaca'* Peyzajı'na ait röprodüksiyon çalışması izletilecektir.

İlgili zeka grubu öğrencilerinden hedeflenen kazanıma yönelik yazdıkları günlüğü sınıfa sunmaları istenilecek

Doğacı Zeka Uygulaması; Bu zeka alanına sahip öğrenci grubuna ders öğretmenince; Görsel Sanatlar Ders Programında yer alan *Siz Olsaydınız Nasıl Yaptınız?* konusuna yönelik kazanımlar tanıtılacaktır. Bu kazanıma yönelik öğretmen tarafından önceden belirlenen Şeker Ahmet Paşa'nın *'Ağaçlar Arasında Karaca'* Peyzajı'na ait röprodüksiyon çalışması izletilecektir.

İlgili zeka grubu öğrencilerinden hedeflenen kazanıma yönelik yaban hayatına bakışını sınıfa sunmaları istenilecek.

Anlatılan ders sonrası deney gurubuna;

- Sözel zekanın geliştirilmesine yönelik öğrenci gurubuna “Siz Olsaydınız Nasıl Yaptınız” öğrenme kültüründe ki konunun kapsamında kendilerine verilen

Ressam Şeker Ahmet Paşaya ait ‘Ağaçlar Arasındaki Karaca’ tablosu örneğinde ki tasvirler ile ilgili yazdıkları öyküyü sınıfta okundu.

- Matematiksel zeka alanına sahip öğrenciler kendilerine verilen Ressam Şeker Ahmet Paşa’ya ait Ağaçlar Arasındaki Karaca tablosundaki geometrik formların olup olmadığı ve simetrisinin de ne olduğu soruldu. Örneklerin üstünde simetrisinin kullanılıp kullanılmadığı ve kullanıldıysa da nasıl kullanılmış olduğu soruldu. Yapılacak olan çalışmanın tekniği açıklandı.

- Öğrencilerin tümdengelimci düşünme biçimi kullanılarak, günümüz çağdaş resim sanatını kıyaslamaları yapıldı.

- Öğrencilere gösterilen Ressam Şeker Ahmet Paşaya ait tablo örneği üzerinde görsel renk, ton, şemalar soruları soruldu. Alınan cevaplar sonrası Röprodüksiyon tekniği ile çalışma yapılarak sınıf panosunda eserler sergilendi.

- Bedensel zeka alanına sahip öğrenci gurubu, örnek resimde tasvir edilen doğa ve tabiat da yer alan yaşamı kareografilerle canlandırmaları yapıldı, vücut organlarını kullanarak sesiz sinemalar sınıfta sunuldu.

- Öğrenciler kendilerine verilen örnek resim çalışmasıyla ilgili şarkı sözleri yazıldı. Yazılan şarkı sözlerini oluşturdukları basit ritim eşliğinde seslendirme yapılarak.

- Uygulama çalışmasında Sosyal Zeka çalışması yapılarak öğrencilerden etkileşim kurmaları istendi, işbirliği sağlama adına da; vızıltı grupları ile altı öğrenci örnek resmin üstünde altı dakika tartıştı. Tartışma sonucunda alınan kararlar işbirliği içinde sınıfta paylaşıldı.

- Görsel sanatlar dersinde Ressam Şeker Ahmet Paşaya ait ‘Ağaçlar Arasındaki Karaca’ tablosuna ilişkin ‘Siz Olsaysınız Nasıl Yapardınız’ öğrenme kültürüne yönelik ders sürecincee günlükler tutuldu.

- Edinilen günlük metinlerinde özel olmayan kısımlar sınıfta paylaşıldı.

- Öğrenciler kendilerine verilen örnek röprodüksiyon çalışmasında doğada ki, tabiat objelerin nasıl kullanıldığı sorular sorularak bunları anlatımları yapıldı. Röprodüksiyon eserinde ki doğa - tabiat manzarasında ki hisleri yazıldı.

- Öğrencilerin derse karşı tutumlarını ölçmek için son test tutum ölçeği, başarılarını ise ölçme adına araştırmacı tarafınca hazırlanmış olan başarı testi uygulanmıştır. Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin öğrenmiş oldukları bilgilerin kalıcılığını tespit adına da başarı testinin uygulamasından 3 hafta (21 gün) sonra kalıcılığa dair test uygulanmıştır. Araştırma Şehit Öğretmen Hüseyin Aydemir Hürriyet Ortaokulu 8-C Sınıfı ve 8-E Sınıfı şubelerinde öğrenim gören toplam 58 öğrenci grubu üzerinde tamamlanmıştır.

3.3. Çalışma Grubu

Bu araştırmadaki çalışma gruplarını 2018 - 2019 eğitim ve öğretim yılında Kırşehir ili Şehit Öğretmen Hüseyin Aydemir Hürriyet Ortaokulu 8 - C Sınıfı (29 Öğrenci) ile 8 - E (29 Öğrenci) şubelerinde öğrenim gören öğrencilerden oluşturmaktadır.

Hangi şubenin kontrol hangisinin deney grubu olacağı araştırmacı tarafından random yoluyla (rastgele) belirlenmiştir. Buna göre 8/C (29 Öğrenci) şubesi Deney grubu, 8/E (29 Öğrenci) şubesi Kontrol grubu şeklinde belirlenmiştir.

Tablo - 3. Deney ve Kontrol Grupların Dağılımı

GRUPLAR (%)	FREKANS	YÜZDE
Deney	29	50
Kontrol	29	50
Toplam	58	100

Tablodaki verilere göre, araştırmaya katılanların 29'u (% 50) deney grubu, 29'u (% 50) kontrol grubu öğrencileri oluşturmaktadır.

Tabloda ki bilgilerde guruplar dağıtımından aşağıda belirtilen cinsiyet dağılımı analiz edilmiştir.

Tablo - 4. Deney ve Kontrol Grupların Cinsiyete Göre Dağılımı

DENEY GRUBU (%)	FREKANS	YÜZDE
Kız	14	48,20
Erkek	15	51,80
Toplam	29	100
KONTROL GRUBU (%)	FREKANS	YÜZDE
Kız	17	58,67
Erkek	12	41,33
Toplam	29	100

Tabloya göre deney grubunda öğrencilerin 29'u (% 48,20) kız, 29'u (% 51,80) erkek; Kontrol grubunda 29'u (% 58,67) kız, 29'u (% 41,33) erkek öğrencilerden oluşmaktadır.

3.4. Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini 2018-2019 Eğitim ve Öğretim yılında Kırşehir ilinin Mucur ilçesinde bulunan Şehit Öğretmen Hüseyin Aydemir Hürriyet Ortaokulu 8. sınıf öğrencileri oluşturmuştur.

Bu araştırmanın örneklemini ise 2018-2019 Eğitim ve Öğretim yılında Kırşehir ilinin Mucur ilçesinde bulunan Şehit Öğretmen Hüseyin Aydemir Hürriyet Ortaokulu 8. sınıf öğrencilerinden 8-C (29) ve 8-E (29) şubesi öğrencileri oluşturmuştur.

3.5. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak amacıyla, Görsel Sanatlar dersinde “Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız, Röprodüksiyon” ünitesindeki konuları ve öğrencilerin sanatsal becerilerini değerlendirmek için hazırlanan Başarı Testi, öğrencilerin yeteneklerini belirlemeye yönelik hazırlanan Çoklu Zeka Envanteri ile öğrencilerin görsel sanatlar

dersine ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla hazırlanan Tutum Ölçeği kullanılmıştır.

Araştırmadaki problemin raporlaştırılması noktasında gerekli olan bilgilerin toplanılmasından sonra veri toplama araçlarının geliştirilmesi aşamasına geçilmiştir

3.5.1. Çoklu Zeka Envanterinin Geliştirilmesi

Araştırmada kullanılan Ek-2’de ki Çoklu Zeka Envanteri, H. Gardner’ın Çoklu Zeka Kuramının 8 zeka alanı üzerinde geliştiren Özden’in (2003) yılındaki “Öğrenme ve Öğretme” kitabında yer alan “Çoklu Zeka Kuramı” envanteri uygulanmıştır. Uygulama sonucunda elde edilen veriler Özden’in (2003) Değerlendirme tablosu ile zeka alanı belirtilmiştir.

3.5.2. Başarı Testi Geliştirilmesi

Başarı testi, 8. sınıf öğrencilerin Görsel Sanatlar dersi başarısını belirlemek için araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Ek-1’de belirtilen Başarı Testinde ki sorular 2018 yılında MEB tarafınca yayınlanan Görsel Sanatlar Dersi (1-8. sınıflar) Öğretmen Kılavuz Kitabına yer alan “Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız” ünitesinin amaçları göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır. Testin güvenilirliğini belirlemek amacıyla uygulamaya başlanmadan önce Kırşehir ili Mucur ilçesinde bulunan Ş.Ö.H.A. Hürriyet Ortaokulunda 8-A ve 8-D Şubelerinde pilot çalışma yapılmıştır.

Pilot uygulamanın neticesinde elde edilmiş olan cevap kağıtları test geliştirme tekniklerinden yararlanılmak suretiyle işleme tabi tutulmuştur. Testin tamamında yer alan ayırt edici sorular 0,30’un üzerinde olduğu tespit edilmiş olup testte toplam 20 soru yer almıştır. Güvenirlilik analizi sonuçlarına göre KR 20 güvenirlilik kat sayısı 0,87 bulunmuştur. Buna göre 20 sorudan oluşan testin yüksek derecede güvenilir olduğu söylenebilir.

Testte deneme amaçlı 20 çoktan seçmeli soru hazırlanmıştır. Testte mevcut olan her soru için, doğru yanıtlara (1) yanlış ve boş bırakılan ya da birden çok işaret

alan olan yanıtlara (0) puan verilmiştir. En yüksek puan 100 dür. Hazırlanan bu test sürecin başında ve sonunda kontrol ve deney guruplarına başarı testi şeklinde uygulanmış, üç hafta (21 gün) sonra öğrenilen bilgilerin kalıcılığını belirlemek amacıyla üçüncü defa tekrar uygulanmıştır.

Tablo - 5. Başarı Testinin Güvenirlilik Katsayısı

Güvenirlilik Katsayısı (Cronbach's Alpha Katsayısı)	Madde Sayısı
0,87	20

Başarı testinin Tablo 5'te de görüldüğü gibi Güvenirlilik Katsayısının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

3.5.3. Tutum Ölçeği Geliştirilmesi

Ortaokul 8. sınıf öğrencilerin Görsel Sanatlar dersine karşı olan tutumlarını belirleme adına Ek-3'de belirtilen Alakuş (2002)'un "*İlköğretim Okulları 6.Sınıf Resim-İş Dersi Öğretim Programındaki Grafik Tasarımı Konularının Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönetimiyle ve Bu Yönteme Uygun Düzenlenmiş Bir Ortamda Uygulanması*" isimli doktora tez çalışmasında geliştirdiği tutum ölçeği kullanılmıştır.

Bu çalışma için tutum ölçeği Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı (0,88) şeklinde bulunmuştur. Buna göre, ölçeğin çalışmada kullanılması noktasında yeterli düzeyde güvenirliliğe ve geçerliğe sahip bulunduğu kabul edilmiştir.

Tablo - 6. Tutum Ölçeğinin Güvenirlilik Katsayısı

Güvenirlilik Katsayısı (Cronbach's Alpha Katsayısı)	Madde Sayısı
0,88	30

Tablo 6'da da görüldüğü üzere 30 maddeden oluşan Tutum Ölçeği Güvenirlilik katsayısı yüksek çıkması ölçeğin geçerliliğide olumlu yönde etkilemiştir.

3.6. Veri Analizi

Araştırmada ki uygulanan testlerin, anketlerin istatistiksel analizleri SPSS 17 programından yararlanılmıştır. Bağımlı iki gruba (Kontrol ve Deney Gruba uygulanan Son ve Ön Test) karşılaştırılmasında eş yapma “t” testi (parent two samples t test) kullanılmıştır. Bağımsız iki grubun (Bağımlı Kontrol ve de Deney Gruplarına uygulanmış olan Ön ve Son Test sonucunda) ortalamaları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığının karşılaştırılmasında “t” testi (independent two samples t test) kullanılmıştır.

Öntest ve sontest kontrol gruplu desende, deneysel işlemin etkililiğini belirleyebilmek amacıyla kullanılan yöntemlerden biri artış/değişim puanlarına dayalı fark analizi yöntemidir. Bu yöntemde, katılımcıların öntest puanları ile sontest puanları arasındaki fark (artış/değişim) hesaplanarak elde edilen fark puanlarının deney ve kontrol gruplarına göre karşılaştırılması yapılmaktadır (Büyüköztürk, 2011).

Tablo - 7. Katılımcıların başarı ve tutum puanlarının dağılımlarına ilişkin bulgular.

Beceri	Test	N	Çarpıklık Katsayısı	Basıklık Katsayısı
Başarı	Öntest	58	-0,06	-0,26
	Sontest	58	-0,23	-1,14
Tutum	Öntest	58	-0,37	1,41
	Sontest	58	-0,77	-0,53
Kalıcılık	-----	58	-0,28	-1,40

Tablo 7’de araştırma grubunda yer alan katılımcılardan elde edilen görsel sanatlar dersi başarı puanları ve görsel sanatlar dersine yönelik tutum puanlarının dağılımlarına yönelik bulgular verilmiştir. Elde edilen bulgulara göre genel olarak çarpıklık katsayısı değerleri -0,77 ile -0,06 ve basıklık katsayısı değerleri de 1,41 ile -1,40 arasında değişmektedir. Çarpıklık ve basıklık katsayısının -2 ile +2 arasında değişmesi genel olarak puan dağılımlarının normal olduğu şeklinde yorumlanmaktadır (Hair vd., 2010). Normallik varsayımı sağlandığı için araştırma

kapsamındaki hipotezlerin test edilmesinde parametrik yöntemler kullanılmıştır. Bu amaçla deneysel etkinin belirlenebilmesi için her grup kendi (deney-kontrol) içinde öntestten sonteste olan fark puanları hesaplanmıştır. Diğer bir ifade ile her bir öğrencinin öntestten sonteste olan gelişim/değişimleri belirlenmiştir. Daha sonra bu gelişim/değişim puanlarının gruplarda (deney-kontrol) anlamlı şekilde farklılaşp farklılaşmadığı test edilmiştir.

Gruplar bağımsız olduğu için bu amaçla *ilişkisiz örneklem t-testi* kullanılmıştır. Benzer şekilde deney ve kontrol gruplarının öntestleri arasındaki farklılığı belirlemek için *ilişkisiz örneklem t-testi* ve kalıcılık testinin sontestlerden farkını belirlemek amacıyla *ilişkili örneklem t-testi* (her grup kendi içinde değerlendirildiği için) kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılan ölçme araçlarından elde edilen ölçme sonuçlarının güvenilirliğine kanıt sağlamak amacıyla tutum ölçeğinden elde edilen ölçme sonuçları için Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı (dereceli puanlama olduğu için) ve Başarı testinden elde edilen ölçme sonuçları için KR-20 güvenilirlik katsayısı (0 ve 1 şeklinde puanlandığı için) hesaplanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 8 ve 9’da verilmiştir.

Tablo - 8. Başarı testinden elde edilen puanların güvenilirliğine ilişkin sonuçlar

Başarı Testi	N	Madde Sayısı	KR-20
Öntest	58	20	0,79
Sontest	58	20	0,84

N: katılımcı sayısı

Tablo 8’de görüldüğü üzere, araştırma kapsamında öğrencilere uygulanan başarı testinden elde edilen ölçme sonuçlarına ait KR-20 güvenilirlik katsayısı öntest için 0,79 iken, son test için 0,84 olarak elde edilmiştir.

Elde edilen bu değerler başarı testinden elde edilen puanların iyi düzeyde güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo - 9. Tutum ölçeğinden elde edilen puanların güvenilirliğine ilişkin sonuçlar

Tutum ölçeği	N	Madde Sayısı	Cronbach Alpha (α)
Öntest	58	20	0,84
Sontest	58	20	0,96

N: katılımcı sayısı

Tablo 9’da görüldüğü üzere, araştırma kapsamında öğrencilere uygulanan tutum ölçeğinden elde edilen ölçme sonuçlarına ait güvenilirlik katsayısı öntest için 0,84 iken, son test için 0,96 olarak elde edilmiştir. Elde edilen bu değerler tutum ölçeğinden elde edilen puanların iyi düzeyde güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir.

IV. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine ait bulgular ve yorumlar alt problemlerdeki sıra izlenerek verilmiştir. Tablolardan elde edilen bilgi ve veriler doğrultusunda yorumlar yapılmıştır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Ortaokul 8. sınıf Görsel Sanatlar dersinde görsel sanatlar kültürü öğrenme alanında yer alan “Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız” etkinliğinin işlenişinde çoklu zeka teorisi esaslı öğretimin uygulanmış olduğu deney grubuyla görsel sanatlar dersi öğretim programı esaslı faaliyetlerin uygulanmış olduğu kontrol grubundaki öğrencilerin başarı testi ile akademik başarı puanları arasında anlamlı farklılık vardır sorusuna cevap aranarak ulaşılmıştır.

Araştırma kapsamında deney ve kontrol gruplarının başarı öntest ve sontest puanlarına ait betimsel bulgular Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo - 10. Deney ve kontrol gruplarının başarı öntest-sontest puanlarına ilişkin betimsel analizler.

Grup	N	Öntest				Sontest			
		Min.	Mak.	\bar{X}	Sx	Min.	Mak.	\bar{X}	Sx
Deney	29	10	55	34,14	11,96	55	100	87,07	11,99
Kontrol	29	5	50	28,10	10,04	25	75	49,31	14,19

Tablo 10’da görüldüğü üzere, deney grubunun öntest puan ortalaması $\bar{X} = 34,14$ ve standart sapması $Sx=11,96$ iken, kontrol grubunun öntest puan ortalaması $\bar{X} = 28,10$ ve standart sapması $Sx=10,04$ olarak elde edilmiştir. Sontest puanları dikkate alındığında, deney grubunun başarı sontest puan ortalaması $\bar{X} = 87,07$ ve standart sapması $Sx=11,99$ iken kontrol grubunun sontest puan ortalaması $\bar{X} = 49,31$ ve standart sapması $Sx=14,19$ olarak elde edilmiştir.

ve standart sapması ise $S_x=14,19$ 'dur. Aşağıda Tablo 11'de deney ve kontrol gruplarının başarı öntest puanları arasındaki farklılığa ait ilişkisiz örneklem t-testi bulguları verilmiştir.

Tablo - 11. Deney ve kontrol gruplarının başarı öntest puanlarını karşılaştırılmasına ait ilişkisiz örneklem t-testi sonuçları.

Grup	N	\bar{X}	S_x	S_d	t	p
Deney	29	34,14	11,96	56	2,08	0,042*
Kontrol	29	28,10	10,04			

* $p<0,05$

Tablo 11'de görüldüğü üzere, deney gurubunun öntest puan ortalaması ($\bar{X} = 34,14$) kontrol grubu öntest puan ortalamasından ($\bar{X} = 28,10$) daha yüksek olarak elde edilmiştir. Elde edilen bu farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır ($t_{56}=2,08$; $p=0,042<0,05$). Deney ve kontrol gruplarının öntestleri arasında elde edilen farklılık, başarı durumlarının deney öncesinde benzer olmadığını göstermektedir. Elde edilen bu bulgudan hareketle, öntest etkisini kontrol altına alınıp deneysel işlemin etkisini belirleyebilmek için her grubun (deney-kontrol) kendi içinde öntestten sonteste olan puan artışları dikkate alınmıştır. Tablo 12'de deney ve kontrol gruplarının öntestten sonteste olan başarı puanı değişimlerinin/gelişimlerinin karşılaştırılmasına ait bulgular verilmiştir.

Tablo - 12. Deney ve kontrol gruplarının başarı öntestten sonteste olan puan değişimlerinin / gelişimlerinin karşılaştırılmasına ait ilişkisiz örneklem t-testi sonuçları.

Grup	N	\bar{X}_{fark}	S_x	S_d	t	p
Deney	29	52,93	16,06	56	7,69	0,000*
Kontrol	29	21,21	15,33			

* $p<0,05$; \bar{X}_{fark} : sontest-öntest

Tablo 12’de görüldüğü üzere, deney gurubunun öntestten sonteste olan puan artışı ortalaması $\bar{X} = 52,93$ iken kontrol grubunun öntestten sonteste olan puan artışı ortalaması $\bar{X} = 21,21$ ’dir. Elde edilen bu farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır ($t_{56}=7,69$; $p=0,042<0,05$). Elde edilen bulgular, uygulanan deneysel işlemin öğrencilerin başarı düzeylerini arttırmada etkili olduğunu göstermektedir. Diğer bir ifade ile çoklu zeka kuramı temel alınarak uygulanan öğretimin, öğrencilerin görsel sanatlar dersi başarı düzeylerini arttırmada etkili olduğu söylenebilir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Ortaokul 8. sınıf Görsel Sanatlar dersinde görsel sanatlar kültürü öğrenme alanında yer alan “Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız” etkinliğinin işlenişinde çoklu zeka teorisi esaslı öğretimin uygulanmış olduğu deney grubuyla görsel sanatlar dersi öğretim programı esaslı faaliyetlerin uygulanmış olduğu kontrol grubundaki öğrencilerin kalıcılık testi ile akademik başarı puanlarının kıyaslanmasında anlamlı düzeyde farklılık mevcut mudur sorusuna cevap aranarak ulaşılmıştır.

Araştırma kapsamında, deneysel işlemin etkisinin deney sonrasında devam edip etmediğinin belirlenebilmesi için sontest başarı puanları ile kalıcılık testi puanları arasındaki farklılık dikkate alınmıştır. Bu amaçla deney ve kontrol gruplarında (her grup kendi içinde) sontest kalıcılık testi karşılaştırılmasına ait bulgular Tablo 13’de verilmiştir.

Tablo - 13. Deney / kontrol gruplarının başarı testi sontest ve kalıcılık puanlarının karşılaştırılmasına ait ilişkili örneklem t-testi sonuçları.

Grup	Test	\bar{X}	Sx	Sd	t	p
Deney	Sontest	87,07	11,99	28	-3,36	0,002*
	Kalıcılık	88,79	10,15			
Kontrol	Sontest	49,31	14,19	28	5,86	0,000*
	Kalıcılık	37,76	16,56			

* $p<0,05$

Tablo 13’de görüldüğü üzere deney grubunun kalıcılık testi puan ortalaması $\bar{X} = 88,79$ iken, sontest puan ortalaması $\bar{X} = 87,07$ dir. Elde edilen bu farklılık

istatistiksel olarak anlamlıdır ($t_{28}=-3,36$; $p=0,002<0,05$). Elden edilen bulgular, deney grubundaki katılımcıların sontesten sonra azda olsa puanlarında artış meydana gelmiştir. Elde edilen sonuçlar, deneysel işlemin etkisinin devam ettiğini göstermektedir.

Kontrol grubuna ait bulgular dikkate alındığında, sontest puan ortalamasının ($\bar{X} = 49,31$) kalıcılık testi ortalamasından ($\bar{X} = 37,76$) anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmektedir ($t_{28}=5,86$; $p=0,000<0,05$). Elde edilen bulgular, deneysel işlemin uygulanmadığı kontrol grubunda öğrenmenin kalıcı olmadığını göstermektedir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Ortaokul 8. sınıf Görsel Sanatlar dersinde görsel sanatlar kültürü öğrenme alanında yer alan ‘‘Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız’’ etkinliğinin işlenişinde çoklu zeka teorisi esaslı öğretimin uygulanmış olduğu deney grubuyla görsel sanatlar dersi öğretim programı esaslı faaliyetlerin uygulanmış olduğu kontrol grubundaki öğrencilerin görsel sanatlar dersine dönük tutumlarının arasında anlamlı bir farklılık mevcut mudursorusuna cevap aranarak ulaşılmıştır.

Araştırma kapsamında deney ve kontrol gruplarının görsel sanatlar dersine yönelik tutum puanları öntest ve sontest puanlarına ait betimsel bulgular Tablo 14’de verilmiştir.

Tablo - 14. Deney ve kontrol gruplarının tutum öntest- tutum sontest puanlarına ilişkin betimsel analizler.

Grup	N	Öntest				Sontest			
		Min.	Mak.	\bar{X}	Sx	Min.	Mak.	\bar{X}	Sx
Deney grubu	29	15	99	56,72	21,49	90	112	101,34	5,45
Kontrol grubu	29	38	79	58,24	8,05	15	99	56,62	21,46

Tablo 14’de görüldüğü üzere, deney grubunun tutum öntest puan ortalaması $\bar{X} = 56,72$ ve standart sapması $Sx=21,49$ iken, kontrol grubunun tutum öntest puan

ortalaması $\bar{X} = 58,24$ ve standart sapması $Sx=8,05$ olarak elde edilmiştir. Sontest puanları dikkate alındığında, deney grubunun tutum sontest puan ortalaması $\bar{X} = 101,34$ ve standart sapması $Sx=5,45$ iken kontrol grubunun sontest puan ortalaması $\bar{X} = 56,62$ ve standart sapması ise $Sx=21,46$ 'dir.

Aşağıda ki tablo 15'de deney ve kontrol gruplarının tutum öntest puanları arasındaki farklılığa ait ilişkisiz örneklem t-testi bulguları verilmiştir.

Tablo-15. Deney ve kontrol gruplarının tutum öntest puanlarının karşılaştırılmasına ait ilişkisiz örneklem t-testi sonuçları.

Grup	N	\bar{X}	Sx	Sd	t	p
Deney	29	56,72	21,49	56	-0,36	0,723
Kontrol	29	58,24	8,05			

Tablo 15'de görüldüğü üzere, deney grubunun tutum öntest puan ortalaması ($\bar{X} = 56,72$), kontrol grubu öntest puan ortalamasından ($\bar{X} = 58,24$) daha düşük olarak elde edilmiştir. Ancak, elde edilen bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir ($t_{56}=-0,36$ $p=0,723>0,05$). Aşağıda ki tablo 16'da deney ve kontrol gruplarının öntestten sonteste olan tutum puanı değişimlerinin/gelişimlerinin karşılaştırılmasına ait bulgular verilmiştir.

Tablo-16. Deney ve kontrol gruplarının öntestten sonteste olan tutum puanı değişimlerini / gelişimlerinin karşılaştırılmasına ait ilişkisiz örneklem t-testi sonuçları.

Grup	N	\bar{X}_{fark}	Sx	Sd	t	p
Deney	29	44,62	19,12	56	8,82	0,000*
Kontrol	29	-1,62	20,79			

* $p<0,05$; \bar{X}_{fark} : sontest-öntest

Tablo 16'da görüldüğü üzere, deney grubunun öntestten sonteste olan tutum puan artışı ortalaması $\bar{X} = 44,62$ iken kontrol grubunun öntestten sonteste olan puan artışı ortalaması $\bar{X} = -1,62$ 'dir. Elde edilen bu farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır

($t_{56}=8,82$; $p=0,000<0,05$). Buradan hareketle, kontrol grubunun son test puan ortalamasının önteste göre düştüğünü gösterirken, deney grubunun tutum puanlarının son testte arttığını göstermektedir. Elde edilen bulgular, deney grubunda çoklu zeka kuramı temel alınarak uygulanan deneysel işlemin öğrencilerin görsel sanatlara yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilediği göstermektedir.

V. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde çalışmanın bulguları ile ilgili elde edilen sonuçlara ve bu sonuçlar doğrultusunda değinilebilecek önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç

Bu araştırmada Ortaokul 8. sınıf Görsel Sanatlar dersinde, görsel sanatlar programının öğrenme alanında yer alan “Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız” etkinliğinin işlenmesinde Çoklu Zekâ Kuramı öğretim yönteminin uygulandığı deney grubu (8-C sınıfı) ile mevcut görsel sanatlar dersi öğretim programına göre etkinliklerin uygulandığı kontrol grubundaki (8-E sınıfı) öğrencilerin başarı, kalıcılık ve tutumları arasında anlamlı fark olup olmadığı araştırmıştır. Bu amaçla başarı testi, kalıcılık testi ve tutum testinden elde edilen bulgular ışığında sonuçların tahlili yapılmıştır.

Problem alt cümlelerinde elde edilen bulguların olumlugundan aşağıdaki sonuçlar sıralanmıştır.

1- Ortaokul 8. sınıf Görsel Sanatlar dersinde görsel sanatlar kültürü öğrenme alanında yer alan “Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız” etkinliğinin işlenişinde çoklu zeka teorisi esaslı öğretimin uygulanmış olduğu deney grubuyla görsel sanatlar dersi öğretim programı esaslı faaliyetlerin uygulanmış olduğu kontrol grubundaki öğrencilerin başarı testi ile akademik başarı puanları arasında anlamlı farklılığın varlığı tespit edilmiştir. Bu anlamlı farklılık elde edilen bulgularla, uygulanan deneysel işlemin öğrencilerin başarı düzeylerini arttırmada etkili olduğunu göstermektedir. Diğer bir ifade ile çoklu zeka kuramı temel alınarak uygulanan öğretimin, öğrencilerin görsel sanatlar dersi başarı düzeylerini arttırmada etkili olduğu söylenebilir.

2- Ortaokul 8. sınıf Görsel Sanatlar dersinde görsel sanatlar kültürü öğrenme alanında yer alan “Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız” etkinliğinin işlenişinde çoklu

zeka teorisi esaslı öğretimin uygulanmış olduğu deney grubuyla görsel sanatlar dersi öğretim programı esaslı faaliyetlerin uygulanmış olduğu kontrol grubundaki öğrencilerin kalıcılık testi ile akademik başarı puanlarının kıyaslanmasında anlamlı düzeyde farklılık mevcuttur. Elde edilen bulgularda deneysel işlemin uygulanmadığı kontrol grubunda öğrenmenin kalıcı olmadığını göstermekte olup, deney grubundaki katılımcıların sontesten sonra azda olsa puanlarında artış meydana gelmiş olup, deney grubu katılımcılardan edilen sonuçlarda kalıcılık deneysel işlemin etkisinin devam ettiğini göstermektedir.

3- Ortaokul 8. sınıf Görsel Sanatlar dersinde görsel sanatlar kültürü öğrenme alanında yer alan “Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız” etkinliğinin işlenişinde çoklu zeka teorisi esaslı öğretimin uygulanmış olduğu deney grubuyla görsel sanatlar dersi öğretim programı esaslı faaliyetlerin uygulanmış olduğu kontrol grubundaki öğrencilerin görsel sanatlar dersine dönük tutumlarının arasında anlamlı bir farklılık vardır. Buradan hareketle, kontrol grubunun sontest puan ortalamasının önteste göre düştüğünü gösterirken, deney grubunun tutum puanlarının sontestte arttığını göstermektedir. Elde edilen bulgularda, deney grubunda çoklu zeka kuramı temel alınarak uygulanan deneysel işlemin öğrencilerin görsel sanatlara yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilediği göstermektedir.

Uygulanan araştırmanın sonucunda, Ortaokul sekizinci sınıf görsel sanatlar eğitiminde Çoklu Zekâ Kuramı dayalı öğretimin yapıldığı deney grubu ile mevcut görsel sanatlar dersi öğretim programına göre etkinliklerin uygulandığı kontrol grubundaki öğrencilerin başarı, tutum ve öğrenilen bilgilerin kalıcılığında Çoklu Zekâ Kuramına dayalı etkinliklerin daha etkili olduğu tespit edilmiştir.

5.2. Öneriler

1- Öğretmenlerin ders planlarını hazırlarken sınıftaki her bir öğrencinin farklı ilgi, yeteneklerinin olduğunu ve her bir öğrencinin hazırbulunuşluluğu diğerinden farklı olduğunu göz önünde bulundurarak hazırlamadır ki öğrenemeyen öğrencinin kalmaması.

2- Öğrencinin sahip olduğu bilişsel, duyuşsal, psikomotor becerilerinin uygun koşullar ve imkanlar sağlandığı takdirde bilişsel, duyuşsal, psikomotor becerileri ortaya çıkacaktır.

3- Her öğrencinin birbirinden farklı bilişsel, duyuşsal, psikomotor becerilerinin olduğunu dikkate alarak bu farklılıklarına yönelik eğitim modelleri seçilmesi ve uygulanması.

4- Öğretmenler dersi uygularken tek bir öğretim yöntem ve tekniğe bağlı kalmak yerine, sınıftaki farklı zeka ve yeteneklere sahip öğrencilere hitap edecek farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanılarak sınıftaki her bir öğrenciye bilgiyi öğretmeye esas almalıdır.

5- Çoklu Zeka Kuramına dayalı eğitimin başarıya ulaşması için ilk önce her bir dersin öğretim programlarının Çoklu Zeka Kuramına dayalı olarak yeniden hazırlanması ile beraber ders öğretmenlerinin de bu kuramı benimsemeleri gerekmektedir.

6- Görsel sanatlar eğitiminde öğrenilen bilgi ve becerilerin daha kalıcı olması için Çoklu Zeka Kuramı dayalı öğretim yöntemi etkinliklerinde daha fazla yer verilmelidir.

KAYNAKÇA

Tezler

- Alkan, Hilal (2018). *Ortaokul Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersi Uygulamalarının Grafik Tasarım Açısından Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Arabacı, Muhlis (2006). *Sanat Eğitiminde Çoklu Zekâ Kuramı ve Kaynaştırılmış Sanat Eğitimi Yöntemi*, Yüksek Lisans Tezi, ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Arpalı, Faruk S. (2008). *Türkiye’de Sanat Eğitimi Yöntemleri*, Yüksek Lisans Tezi, ÇANAKKALE ONSEKİZMART ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Ayaydın, Abdullah (2002). *İlköğretim Okullarındaki Sanat (Resim-iş) Eğitiminde Çoklu Zeka Kuramının Uygulanması*, Yüksek Lisans Tezi, GAZİ ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ayaydın, Abdullah (2005). *İlköğretim Resim – iş Dersinde Çoklu Zekâ Kuramına Dayalı Öğretim Yönteminin Öğrenci Başarısına Etkisi*, Doktora Tezi, GAZİ ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aydal, Mehmet (2017). *İşbirlikçi Öğrenmeye Dayalı Öğrenme Yaklaşımının Görsel Sanatlar Dersindeki Erişkiye, Tutuma ve Öğrenilenlerin Kalıcılığına Etkisi*, Doktora Tezi, NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Aydın, Rukiye (2005). *Atılı Bölge Ortaokulunda Görsel Sanatlar Dersinde Çoklu Zeka Kuramı Uygulaması (Erzurum İli Pasinler Atatürk YBO Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, GAZİ ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Çakan, Saime, H. (2006). *Çoklu Zeka Teorisinin Kimya Eğitiminde Uygulanması*, Yüksek Lisans Tezi, HACATTEPE ÜNİVERSİTESİ Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çal, Sevgi (2016). *2007-2014 Yılları Arasında Türkiye’de ‘‘Sanat Eğitimi’’ Üzerine Yapılan Lisans Üstü Tezlerin Analizi*, Doktora Tezi, GAZİ ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Davun, Yıldız B. (2009). *Okul Öncesi Dönemde Etkinliklerle Desteklenmiş Sanat Eğitiminin Çocukların Estetik Beğeni Düzeylerine Etkisi (Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu Örneği)*, Doktora Tezi, GAZİ ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demirkale, Oya C. (2015). *Görsel Sanatlar Dersinin Yaratıcı Düşünme Becerilerine Katkısının İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Ekici, Ebru (2016). *Görsel Sanatlar Eğitiminin Öğrencilerin Performans Görevlerine Katkılarına İlişkin Öğrenci Görüşleri*, Yüksek Lisans Tezi, GAZİ ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gökmen, Sıddıka (2016). *İlköğretim 6.Sınıf Öğrencilerinin Hayalden İnsan Figürü Çizmelerine Görsel Sanatlar Eğitiminin Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, GAZİ ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kanat, Sevtap (2008). *Görsel Sanatlar Dersinde Çoklu Zeka Kuramına Dayalı Öğretim Yönteminin 7. Sınıf Öğrencilerinin Erişimine ve Öğrendikleri Bilgilerin Kalıcılığına Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Kaya, Ali (2013). *Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Çoklu Zeka Kuramına Dayalı Öğretimin Başarı, Tutum ve Kalıcılığa Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Kaya, Binnaz (2015). *Görsel Sanatlar Dersinin Öğrencilere Özgüven Kazandırma Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, GAZİ ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kısaogulları, Aysun (2015). *Çağdaş Resim Sanatı'nın Yeni Yüzey Uygulamalarının Işığında Sanat Eğitimi*, Doktora Tezi, MARMARA ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Özcan, Makbule (2017). *Görsel Sanatlar (1-8 Sınıflar) Dersi Programına Yönelik Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Görüşleri ve Çözüm Önerileri*, Yüksek Lisans Tezi, NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Özdemir, Sebahat G. (2007). *Sanat Eğitiminde İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerine Sanatçılardan Gösterilen Örneklerin Öğrenci Başarısı ve Yaratıcılığın Gelişmesine Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, SELÇUK ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Soylu, Burcu (2011). *Çoklu Zeka Kuramı Destekli Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönetiminin Öğrencilerin Tutum ve Performanslarına Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, GAZİ ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yavuncu, Deniz (2017). *Sanat Eğitimcilerine Göre Okul İdarecilerinin Sanat Eğitimi Derslerine Yönelik Tutumları*, Yüksek Lisans Tezi, YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.

Kitaplar

Alakuş, Osman Ali ve Mercin, Levent (2011). *Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi* (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Alakuş, Ali O. ve Mercin, Levent (2009). *Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi* (1. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Artut, Kazım (2002). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Artut, Kazım (2009). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri* (6. Basım). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bacanlı, Hasan. (1999). *Eğitim Psikolojisi Gelişim ve Öğrenme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Bacanlı, Hasan (2000). *Gelişim ve Öğrenme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Başaran, İbrahim E. (1992). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Binbaşıoğlu, Cavit (1988). *Eğitime Giriş, Eğitimde Kavramlar, İlkeler, Yöntemler, Kuramlar ve Gelişmeler*. Ankara: Binbaşıoğlu Yayın Evi.
- Boydak, Alp (2001). *Öğrenme Stilleri*. İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Buyurgan, Serap ve Buyurgan, Ufuk (2007). *Sanat Eğitimi ve Öğretimi* (2. Basım). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Buyurgan, Serap ve Mercin, Levent (2005). *Görsel Sanatlar Eğitiminde Müze Eğitimi ve Uygulamaları* (1. Baskı). Ankara: Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları.
- Bümen, T. Nilay (2005). *Okulda Çoklu Zeka Kuramı* (3. Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Bümen, T. Nilay (2002). *Okulda Çoklu Zeka Kuramı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Bümen, T. Nilay (2004). *Okulda Çoklu Zeka Kuramı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Bümen, T. Nilay (2007). “Çoklu Zeka Kuramı ve Eğitim”, *Eğitimde Yeni Yönelimler*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Şener, Çakmak, K. Ebru, Akgün, E. Özcan, Karadeniz, Şirin, Demirel, Funda (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

- Büyüköztürk, Şener (2011). *DeneySEL Desenler: Öntest Sontest Kontrol Gruplu Desen ve Veri Analizi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Şener (2014). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı* (19.Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Demirel, Özcan (2000). *Plandan Uygulamaya Öğretme Sanatı* (2. Basım). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Demirel, Özcan ve Ün, Kamile (1987). *Eğitim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Şafak Matbaası.
- Demirel, Özcan, Başbay, Alper ve Erdem, Eda (2006). *Eğitimde Çoklu Zekâ Kuram ve Uygulama*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Demirel, Özcan (2004). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme Öğretme Sanatı* (7. Baskı). Ankara : Pegem Yayıncılık.
- Erbay, Mutlu (2013). *Sanat Eğitimi Üzerine*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Erdem, Münire ve Akman, Yasemin (2009). *Eğitim Psikolojisi "Gelişim-Öğrenme-Öğretme"* (18. Baskı). Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Erinç, M. Sıtkı (1995). *Kültür Sanat, Sanat Kültürü*. İstanbul: Çınar Yayınları.
- Ertürk, Selahettin (1973). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Yelkentepe Yayınevi.
- Gardner, Howard (2004). *Zihin Çerçevesleri*. (Çeviren: Ebru Kılıç). İstanbul: Alfa Yayınları.
- Gardner, Howard (2010). *Çoklu Zeka Kuramı, Zihin Çerçevesleri*. (2. Baskı). İstanbul: Alfa Yayınları.
- Gökaydın, Nevide (2004). *Eğitimde Tasarım ve Görsel Algı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Gözütok, Dilek, Fatma (2001). *Kolej Ayşeabla Okullarında Çoklu Zeka Kuramı Uygulaması*. Ankara: Siyasal Yayıncılık.

Hesapçioğlu, Muhsin (1987). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. İstanbul: Beta Yayınları.

Gürsel, Musa, Bayrak, Coşkun, Ağaoğlu, Esmahan, Ada, Şükrü, Akar, İlhan, Aksüt, Mehmet, Erişti, Bahadır, Hoşgörür, Vural, İsa, Korkmaz, Sardoğan, E. Mehmet, Tutkun, F. Ömer, Çetin, Filiz, Çetin, Şaban (2008). *Öğrenme İle İlgili Genel Olgular*. (Editör: Zeki Kaya). *Sınıf Yönetimi* (16. Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.

Kehnemuyi, Zerrin (2004). *Çocuğun Görsel Sanat Eğitimi* (4.Baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Kırıçoğlu, Tekin, Olcay (1991). *Sanatta Eğitim "Görmek-Anlamak-Yaratmak"*. Ankara: Demircioğlu Yayınevi.

Kırıçoğlu, Tekin, Olcay (2005). *Sanatta Eğitim "Görmek, Öğrenmek, Yaratmak"* (3. Basım). Ankara: Pegem Yayıncılık.

Milli Eğitim Bakanlığı (2006). *Görsel Sanatlar Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Milli Eğitim Bakanlığı (2009). *Görsel Sanatlar Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Milli Eğitim Bakanlığı (2013). *Görsel Sanatlar Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Öncül, Remzi (2000). *Eğitim ve Eğitim Bilimleri Sözlüğü*. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Özcan, Osman, Ali (2000). *Algıdan Yoruma Yaratıcı Düşünce*. İstanbul: Avcioğlu Basım Yayın.

Özden, Yüksel (2003). *Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

- Özsoy, Vedat (2007). *Görsel Sanatlar Eğitimi, Resim-İş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri* (2. Baskı). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Özsoy, Vedat (2015). *Görsel Sanatlar Eğitimi* (3. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Saban, Ahmet (2001). *Çoklu Zekâ Teorisi ve Eğitim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Saban, Ahmet (2003). *Çoklu Zekâ Teorisi ve Eğitim* (3. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Saban, Ahmet (2004). *Çoklu Zeka Teorisi ve Eğitim* (4. Basım). İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım.
- San, İnci (1983). *Sanat Eğitimi Kuramları*. Ankara: Özen Matbaacılık Tan Yayınları.
- San, İnci (1985). *Sanat ve Eğitim*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- San, İnci ve Güleryüz, Hasan (2004). *Yaratıcı Eğitim ve Çoklu Zeka Uygulamaları* (1. Baskı). Ankara: Artım Yayıncılık.
- Selçuk, Ziya (1999). *Gelişim ve Öğrenme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Selçuk, Ziya ile Kayılı, Hüseyin ve Okut, Levent (2004). *Çoklu Zekâ Uygulamaları* (4. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Semenoğlu, Nuray (2005). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim "Kuramdan Uygulamaya"* (12. Baskı). Ankara: Gazi Kitap Evi.
- Serter, Nur (1997). *21. Yüzyıla Doğru İnsan Merkezli Eğitim*. İstanbul: Sarmal Yayıncılık.
- Temiz, Niğda (2007). *Çoklu Zekâ Kuramı Okulda ve Sınıfta*. Ankara: Nobel Yayın.
- Tomul, Ekber (2006). *Etkili Sınıf Yönetimi, Öğretimin Yönetimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

- Türkdoğan, Galip (1981). *Sanat Eğitimi Yöntemleri*. Ankara: Ayyıldız Matbaası A.Ş.
- Ünver, Erdem (2002). *Sanat Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Vural, Birol (2005). *Öğrenci Merkezli Eğitim ve Çoklu Zekâ* (3. Baskı). İstanbul: Hayat Yayıncılık.
- Vural, Birol (2004). *Öğrenci Merkezli Eğitim ve Çoklu Zeka*. Ankara: Hayat Yayınları.
- Yavuz, Eren, Kudret (2009). *Hayatı Bütünüyle Kucaklayabilmek İçin* (1.Baskı). İstanbul: Hayat Yayınları.
- Yavuz, Eren, Kudret (2004). *Çoklu Zekâ Teorisi ve Uygulama Rehberi*. Ankara: Ceceli Yayınları.
- Yavuz, Eren, Kudret (2001). *Eğitim-Öğretimde Çoklu Zeka Teorisi ve Uygulamaları*. Ankara: Ceceli Okulları Yayınları.
- Yeşilyaprak, Binnur (2004). *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri*. Ankara: Nobel Yayın.

Dergiler

- Alakuş, Ali, O. ve Mercin, Levent (2007). *Birey ve Toplum İçin Sanat Eğitiminin Gerekliği*. D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi. 3 (9). 14-20.
- Alaz, Ayşegül (2009). *Çoklu Zekâ Kuramı Destekli Eğitimin Dokuzuncu Sınıf Coğrafya Derslerinde Başarıya Etkisi*. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7 (1), 1-22 .
- Altan, Mustafa, Z. (1999). *Çoklu Zeka Kuramı*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 2 (17), 105-117.
- Ayaydın, Abdullah (2009). *Eğitimde Çoklu Zeka Yansımaları ve Görsel Sanatlar*, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 2 (13), 52-62.

- Ayaydın, Abdullah ve Kurtuldu, Kayhan (2010). *Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Öğrencileri Bilimsel Araştırma Yöntemler Dersine İlişkin Tutumları*, ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ Eğitim Fakültesi Dergisi, 1 (2), 10-11.
- Bennett William J. (1988). *Why the Arts Are Essential. Educational Leadership* 4 (4), 4-5.
- Büyükalın, Filiz, S. (2003). *Çoklu Zekâ Kuramı*. Eğitim ve Denetim Dergisi, 1 (1) 1-20.
- Coşkungönüllü, Rüya (1998). *Çoklu Zeka Kuramı'nın 5. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Erişisine Etkisi*. TED Ankara Koleji Eğitim Dergisi, 2 (1), 26-30.
- Emig, V. (1997). *A Multiple Intelligences Inventory*. Educational Leadership. 2 (1), 47-50.
- Özsoy. Vedat (2001). *Güzel Sanatlar Eğitiminde (Resim-İş) Bilimsel Araştırmalar*. Eğitim ve Bilim, 6 (26), 119.
- Pekdemir, Dalbudak, Z. (2011). *Farklı Türdeki İlköğretim Okullarına Devam Eden Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Çoklu Zekâ Alanlarının İncelenmesi*. Kuramsal Eğitim Bilimi, 3 (1), 154-163.
- Tabuk, Mesut ve Özdemir, Ahmet Ş. (2009). *Proje Tabanlı Öğrenmede Çoklu Zekâ Yaklaşımının Matematik Öğrenme Başarısına Etkisi*. Uluslararası Online Eğitim Bilimleri Dergisi, 1 (1), 177-195.

EKLER

Ek: 1- Görsel Sanatlar Dersi Başarı Testi

GÖRSEL SANATLAR DERSİ SORULARI

(Ön test - Son Test)

AÇIKLAMALAR

Çalışma Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalında yüksek lisans yapan Tuğrul KARAGÖZ tarafından yüksek lisans tezinde kullanılmak üzere uygulanmaktadır. Elde edilecek veriler bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Bu nedenle tüm bilgiler gizli tutulacak,

1. Aşağıda çoktan seçmeli 20 soru bulunmaktadır.
 2. Bu testler için verilen toplam cevaplama süresi 20 dakikadır.
 3. Cevaplamaya istediğiniz sorudan başlayabilirsiniz her soru ile ilgili cevabınızı, cevap kâğıdında o soru için ayrılmış olan yere işaretleyiniz.
 4. Her sorunun bir doğru cevabı vardır.Bir soru için birden çok cevap yeri işaretlenmişse o soru değerlendirilemeyecektir.
- 1)- **Bir sanat ürününün orijinal formuna ve elamanlarına sadık kalınarak kopyasının üretilmesine.....denir.**
- a) Potre
 - b) Restorasyon
 - c) Natürmort
 - d) Röprodüksiyon

2)- Sanat yapıtında yer alan figürlerin doğada rastlanamayacak nitelikte değiştirilerek resmedilmesine ne ad verilir?

- a) Dekarasyon
- b) Deformasyon
- c) Düzenleme
- d) Desen

3)- Aşağıdakilerden hangisi tasarımın temel ilkesi değildir?

- a) Denge
- b) Oran
- c) Taslak
- d) Bütünlük

4)- “Sanatçı toplumun aynasıdır” sözünden aşağıdakilerden hangisini anlarız ?

- a) Sanatçı toplumun aynasıdır
- b) Sanatçı yaşadığı toplumun yansıtır
- c) Sanatçı toplumun karşısındadır
- d) Sanatçı toplumun içinden biridir

5)- Botero'nun eserlerinin büyük bir kısmını natürmortlar oluşturur. Natürmort kelimesinin anlamı nedir ?

- a) Doğa resimleri
- b) Çiçekler, meyveler, müzik aletleri, vb.cansız objelerin düzenlenmesi
- c) İnsan ve hayvan resimleri
- d) Tarihi binaların resmedilmesi

6)- Renklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır ?

- a) Işığın olmadığı yerde renkler de olmaz
- b) Ana ve ara renkler karıştırılınca siyah oluşur
- c) Bütün renkler üç ana rengin karışımından oluşur.
- d) Renkler insan hayatında önemli bir yere sahiptir.

7)- Aşağıdakilerden hangisi renklerin özelliklerinden biri değildir ?

- a) Ana renkleri ikişer ikişer birleştirecek üç ara renk elde ederiz
- b) Beyaz ışık, tayftaki tüm renklerin toplamıdır.
- c) Ara renkler her zaman daha parlak görünür
- d) Cisimlerin çoğu aldıkları ışığın tümünü ya da bir bölümünü yansıtırlar.

8)- Aşağıdakilerden hangisi bir rengin simge olarak kullanılmasına en iyi örnektir ?

- a) Bayraklarda belirli renklerin kullanılması
- b) Trafikte ışıklı lambaların kullanılması
- c) Her insanın renk zevkinin olması
- d) Yaşlıların koyu renklerden hoşlanması

9)- Nötr renkleri en iyi açıklayan ifade aşağıdakilerden hangisidir ?

- a) Siyah, beyaz ve grilerden oluşan renklerdir.
- b) Soğuk renklerin karışımından ortaya çıkan renklerdir
- c) Sıcak renklerin karışımından ortaya çıkan renklerdir.
- d) Solgun renklerin bir arada kullanılmasıdır

10)- Nadir Usta Van Gogh'un "Ayçiçekleri" tablosuna bakarak aynı tabloyu yapmıştır. Nadir Usta'nın yaptığı bu çalışmaya ne ad verilir?

- a) Potre
- b) Natürmort
- c) Restorasyon
- d) Röprodüksiyon

11-12-13-14. SORULARI YUKARIDAKİ RESME BAKARAK CEVAPLAYINIZ

11)- Yukarıdaki tabloda yer alan eser hangi ressam aittir?

- a) İbrahim Çallı
- b) Refik Fazıl Epikman
- c) Şeker Ahmet Paş
- d) Ali Avni Çelebi

Diğer sayfaya geçiniz

12)- Eserde aşağıdaki objelerden hangisi yoktur ?

- a) Ağağlar
- b) Yapraklar
- c) Kuşlar
- d) Ayakta duran karaca

13)- Eserde hangi renkler daha baskın kullanılmıştır ?

- a) Sıcak- koyu
- b) Sıcak-soğuk
- c) Soğuk-koyu
- d) Sıcak-açık

14)- Bu eseri sevdiyseniz, beğendiyseniz; sevdiğinizin veya beğendiğinizin nednini işaretleyiniz?

- a) Hayvan sevgisini yansıttığı için
- b) Koyu renkler kullanıldığı için
- c) ok şey anlattığı için
- d) Sade olduğu için

15)- Daha önce başka bir sanatçı tarafından yapılmış bir eserin aynısını yapmaya ne denir?

- a) Modelden desen çizme
- b) Roprodüksiyon (Reprduction)
- c) Yaratım (Creation)
- d) Mutsuz

16-17. 18. SORULARI YUKARIDAKİ RESME GÖRE CEVAPLAYINIZ

16)- Yukarıdaki eserde yer alan figürler su üzerineyansımıştır?

- a) Tonu
- b) Işığ
- c) Rengi
- d) Kopyası

17)- Yukarıdaki sanat eseri ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden en doğru olanı hangisidir ?

- a) Basit bir sanat formundan oluşan eser
- b) Tarihi süreçlerden geçmiş, dönemin özelliklerini yansıtan önemli yapıt
- c) Tanınmış kişilerin yaptığı sanat çalışması
- d) Yüksek fiyata alıcı bulan çalışma

Diğer sayfaya geçiniz

18)- Eserde ışık-gölge var mı, varsa nasıl düzenlemiştir?

- a) Hafif gölgeleme
- b) Koyu
- c) Işık-gölge yok
- d) Zıt

19)- Resim yapan bir sanatçının, resminde en çok anlatmak istediği yada ön plana çıkardığı resimsel etkiye ne denir ?

- a) Ritim
- b) Çizgi,
- c) Vurgu
- d) Doku

20)- Bir sanat eserinin en önemli özelliği aşağıdakilerden hangisi olabilir ?

- a) Tek ve özgün olması.
- b) İşlevsel olması.
- c) İnancı simgelemesi
- d) Güzel olması

Test bitti Lütfen cevaplarınızı kontrol ediniz....

BAŞARI TESTİ
Cevap Anahtarı

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
D	B	C	B	B	C	C	B	D	D

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
C	C	C	A	B	C	C	B	C	A

Ek: 2- Çoklu Zeka Envanteri

Aşağıda ifade edilen tercihlerin size uygunluğu hakkındaki görüşlerinizi beşli dereceleme ölçeğine göre “X” sembol ile belirtiniz. Her insanda bu zeka alanları bulunduğu için değerlendirmeye 0 (sıfır) alınmamıştır. **Cevaplarınızda dürüst ve içten olmanız çalışmanın amacı için çok önemlidir. Lütfen samimiyetle cevap veriniz. TESEKKÜRLER**

		1-Hiç uygun değil	2-Çok az uygun	3-Kısmen uygun	4-Oldukça uygun	5- Tamamen uygun
1-Hiç uygun değil						
2-Çok az uygun						
3-Kısmen uygun						
4-Oldukça uygun						
5-Tamamen uygun						
1.BÖLÜM						
A	Kitaplar benim için çok önemlidir					
B	Zihnimde kolayca hesap yapabilirim					
C	Gözlerimi kapadığımda sıklıkla açık ve net imgeler görürüm					
D	Sesim güzeldir.					
E	Düzenli olarak yaptığım en az bir spor/fiziksel aktivite vardır					
F	Çevremdeki insanların danışmak için başvurduğu biriyimdir					
G	Hayat hakkındaki önemli sorular üzerine kafa yorarım.					
H	Doğa ile baş başa olmayı severim					
2.BÖLÜM						
A	Kelimeleri, okumadan, yazmadan veya söylemeden önce beynimde işitirim.					
B	Matematik ve/veya Fen dersleri okulda en çok sevdiğim dersler arasında olmuştur					
C	Renklere karşı duyarlıyım					
D	Bir şarkının notasının yanlış çalındığını fark edebilirim					
E	Bir yerde uzun süre hiç kıılmadan oturmaktan sıkılırım					
F	Yürüyüş yapma, koşma, yüzme yerine futbol, basketbol ve voleybol gibi sporları tercih ederim.					
G	Kendimi daha iyi tanımak için kişisel gelişim ile ilgili kitaplar okurum.					

H	Bazı insanların çevre ve doğal hayat hakkındaki duyarsızlıkları beni üzmektedir.					
3.BÖLÜM						
A	Televizyon izlemek veya film seyretmekten çok radyo veya bir ses kasetini dinlediğimde daha iyi öğrenirim					
B	Mantıksal düşünmeyi ve beyin jimnastiği gerektiren oyunları kasetini dinlediğimde daha iyi öğrenirim					
C	Fotoğraf çekmeyi severim					
D	Bir şarkının notasının yanlış çalındığını fark edebilirim					
E	Ağaç işleri, dikiş, maket yapma gibi el becerisi gerektiren işleri severim.					
F	Bir sorunun olduğunda tek başıma çözmeye çalışmak yerine yardımına başvurabileceğim birini ararım					
G	Başarısız olduğum durumlarda kendime karşı esnek davranabilirim					
H	Hayvanların etrafında dolaşmaktan, onlarla oynamaktan hoşlanırım					
4.BÖLÜM						
A	Kelime işlem oyunlarını severim					
B	“Eğer... ise ne olur” türünden deneysel şeyler yapmayı severim					
C	Yap boz gibi görsel bulmaca oyunlarını severim					
D	Çok iyi çaldığım bir müzik aleti vardır					
E	En iyi fikirlerin içime doğduğu anlar yürüyüş, koşu gibi fiziksel etkinlikte bulunduğum zamanlardan					
F	En az üç yakın arkadaşım vardır					
G	Kendime sakladığım bazı hobilerim vardır					
H	Kuş beslemek, akvaryum sahibi olmak gibi doğa ile ilgili en az bir hobim vardır.					
5.BÖLÜM						
A	Dil sürçmeleri, tekerlemeler veya kafiyeli sözcüklerle eğlenmeyi ve eğlendirmeyi severim.					
B	Zihnim sürekli eşya (şeyler) ile ilgili kalıp, kural ve mantıksal silsileleri araştırmakla meşguldür					
C	Rüyalarım gerçek gibidir					
D	Müzik olmasaydı hayatım daha kısır olurdu					
E	Boş zamanlarımı genellikle dışarıda geçirmek isterim					
F	Kendi başıma eğlenmekten çok bir grup arkadaşla eğlenmeyi tercih ederim.					
G	Hayatla ilgili zihnimi sürekli meşgul eden bazı konular vardır.					

H	Zihnim mevsimler, iklimler gibi doğal olayların oluşumuyla ilgili sorularla meşguldür						
6.BÖLÜM							
A	Konuşmalarım (veya yazmalarım) insanlar bazen kullandığım kelimelerin ne anlama geldiğini sorarlar.						
B	Bilimsel alandaki gelişmeler ilgimi çeker						
C	Bilmediğim yerlerde yön tayin etmede ve gideceğim yeri bulmada rahatımdır.						
D	Sokakta yürürken bazen kendimi bir melodiyi mırıldanırken bulurum.						
E	Konuşurken sıklıkla beden dili kullanırım						
F	Bildiğim şeyleri başkalarına öğretmeyi severim.						
G	Zayıf ve kuvvetli yanlarım hakkında gerçekçi bir bakış açısına sahip olduğumu düşünüyorum.						
H	Ağaç, kuş ve benzeri bitki ve hayvan türlerini kolaylıkla ayırt ederim.						
7.BÖLÜM							
A	Benim için Türkçe ve Sosyal Bilgiler dersleri Matematik ve Fen Bilgisi derslerinden hep daha kolay olmuştur						
B	Her şeyin mutlaka mantıklı bir açıklamasının olduğuna inanırım						
C	Resim yapmayı ve çizim yapmayı severim						
D	Davul ve tef gibi vurmali çalgılara kolayca tempo tutabilirim.						
E	Bir şeyi kendim tecrübe ederek (örn. dokunarak) daha iyi öğrenirim.						
F	Kendimi bir lider olarak görürüm. / insanlar bir lider olduğumu söylerler.						
G	Hafta sonunda lüks bir eğlence yerinde olmaktansa bir yayla evinde kendi başıma geçirmeyi tercih ederim.						
H	Canlılar alemiyle ilgili kitap okumayı/belgesel seyretmeyi çok severim.						
8.BÖLÜM							
A	Arabada giderken yollardaki yazılar, şekil ve manzaradan daha çok dikkatimi çeker						
B	Soyut ve kavramsal şeyler üzerine düşünmeyi severim						
C	Geometri gibi şekillerle ilgili konuları, Cebir türü işlemsel konulardan daha kolay bulurum.						
D	Birçok şarkının ve müzik parçasının ezgisini bilirim						
E	Heyecan verici fiziksel aktiviteleri severim						
F	Kalabalık ortamlarda rahat davranırım						
G	Kendimi güçlü bir iradeye sahip ve özgür düşünen biri olarak görürüm.						

H	Tatil için doğa ile baş başa kalacağım yerleri tercih ederim					
9.BÖLÜM						
A	Arkadaş toplantılarında sık sık yeni duyduğum veya okuduğum şeylere atıfta bulunurum					
B	Okulda, işte, evde insanların konuşmalarındaki veya yaptıklarındaki Mantık hataları çok dikkatimi çeker					
C	Kuşbakışı olarak yukarıdan gördüğüm nesnelere gerçek görüntülerini rahatlıkla zihninde canlandırabilirim					
D	Bir melodiyi doğru olarak mırıldanabilmem için onu bir iki kez duymam yeterlidir					
E	Vücut koordinasyonumun (elimi, kolumu kumanda etme vb.) iyi olduğunu düşünürüm					
F	İşimle veya ilgi alanlarımla ilgili toplantılara/sosyal etkinliklere katılmayı severim.					
G	Hayatımdaki önemli olayları ve iç dünyamla ilgili şeyleri günlüğüme dosyama kaydedirim					
H	Hayvanat bahçeleri veya botanik bahçeleri gibi bir yönüyle doğal hayatı barındıran yerleri ziyaret etmeyi severim					
10.BÖLÜM						
A	Halihazırda gurur duyduğum, çevremdeki insanlar arasında fark edilmemi sağlayan yazılı bir eserim vardır					
B	Herhangi bir şeyin ölçülmesi, kategorize edilmesi, analizlerinin yapılması daha kolay anlamamı sağlar					
C	İçinde bolca şekil ve resimlerin olduğu okuma materyallerini tercih ederim					
D	İş yaparken, ders çalışırken veya yeni bir şeyi öğrenirken sık sık kendi kendime tempo tutar veya bir melodi mırıldanırım.					
E	Yeni bir beceriyi izlemek veya okumak yerine yaparak/yaşayarak daha iyi öğrenirim					
F	Akşamları evde kendi başıma geçirmektense canlı, neşeli, eğlenceli arkadaş toplantılarına katılmayı tercih ederim					
G	Kendi işim var. Kendi işimi kurma konusunu bir şekilde düşünüyorum					
H	Bahçe işleriyle ve toprakla uğraşmayı severim					

Ek: 3- Görsel Sanatlar Dersi Tutum Ölçeği

Aşağıdaki verilen cümleler, Görsel Sanatlar Dersine yönelik görüş ve düşüncelerinizi belirlemek amacıyla. Her cümleyi dikkatle okuyarak size uygun gelen seçeneklerden sadece birine (X) işaretini koyunuz.

Teşekkürler.

- 0- Hiç katılmıyorum
 1- Katılmıyorum
 2- Kararsızım
 3- Katılıyorum
 4- Katılıyorum

		0- Hiç katılmıyorum	1- Katılmıyorum	2- Kararsızım	3- Katılıyorum	4- Katılıyorum
1	Görsel Sanatlar Dersi çok sevdiğim derslerden biridir.					
2	Görsel Sanatlar Dersinde işlenen konular sıkıcıdır					
3	Görsel Sanatlar Dersinde kendimi rahat ve dinlenmiş hissediyorum					
4	Görsel Sanatlar Dersine ilgi duymuyorum					
5	İnsanlar resim yaparak birbirleriyle daha iyi ilişkiler kurabilir					
6	Resim yaparken canım sıkılıyor					
7	Gelecekte Görsel Sanatlar öğretmeni olmak istiyorum					
8	Görsel Sanatlar Dersinden nefret ediyorum					
9	Görsel Sanatlar Dersinde birçok yeni şey öğrendiğime inanıyorum					
10	Belirli gün ve haftaların Görsel Sanatlar Dersinde konu edilmesini istiyorum					
11	Görsel Sanatlar Dersi ders saatlerinin daha çok olmasını isterim					
12	Görsel Sanatlar Dersinin adını bile duymak istemiyorum					
13	Zorunlu olmasam Görsel Sanatlar Dersine katılmam					
14	Görsel Sanatlar Dersinde yapılan etkinliklere zevkle katılıyorum					
15	Görsel Sanatlar Dersi dışında resim yapmam					
16	Ders dışında da resim yapmaktan hoşlanırım.					

17	Görsel Sanatlar Dersindeki etkinlikleri kendimle ilgili ve ilginç bulmuyorum					
18	Görsel Sanatlar Dersine sadece sınıf geçmek için çalışırım					
19	Görsel Sanatlar Dersinin daha uzun sürelerde işlenmesini istemem					
20	Lise ve Üniversitede de sanat(resim) derslerine devam etmek isterim					
21	Resim (sanat) çalışmalarının bir şeyleri gerçekçi olarak ortaya koyduğuna inanmıyorum					
22	Doğa görüntülerinin resimlerini yapmak her zaman ilgimi çeker					
23	Sevgi ve yaşama sevinci gibi duygularım ile heyecan, coşku ve üzüntülerimi resim yoluyla anlatmayı sevmem					
24	Resim sergilerini sıkça gezerim					
25	Bir sanat eseri meydana getirmekten zevk alırım					
26	Evde desen, grafik, özgün baskı, karikatür gibi sanatsal çalışmalar yapmaktan hoşlanırım					
27	Benim için Görsel Sanatlar Dersi diğer derslerden daha önemsizdir.					
28	Yazılı ve görüntülü basında (gazete, dergi, TV.) resim(sanat) ile ilgili programları öncelikle izlerim					
29	Görsel Sanatlar Dersinin geleceğimizi etkileyecek önemde olmadığına inanıyorum					
30	Ünlü ressamlar ve grafik sanatçılarıyla tanışmak isterim					

Ek: 4- Çoklu Zeka Envanteri Zeka Alan Analizi

Adı ve Soyadı :									Okul No:								
Zeka Alanı	İfadeler								Toplam Puan								
	1	2	3	4	5	6	7	8									
Sözel Dilsel																	
Matematiksel Mantıksal																	
Görsel Uzamsal																	
Müziksel Ritmik																	
Bedensel Kinestetik																	
Sosyal Kişilerarası																	
İçsel Kişisel																	
Doğa																	

Seçenekler	Her bir Alandan Elde Edilen Toplam Puan	Bu Zeka Alanındaki Gelişmişlik Düzeyi
5- Tamamen uygun	41-50	Çok Gelişmiş
4- Oldukça uygun	31-40	Gelişmiş
3- Kısmen uygun	21-30	Orta Düzey
2- Çok az uygun	11-20	Biraz
1- Hiç uygun değil	0-10	Gelişmemiş

Zeka Alanı	
-------------------	--

Ek: 5- 8.Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı Uygulaması

Uygulama Örneği 3.2

473

UYGULAMA ÖRNEĞİ 3.2

Konu, ZGSD Programında yer verilen 8. Sınıf düzeyine göre belirlenmiştir.

Konu

Siz olsaydınız nasıl yapardınız?

Ne Öğrenilecek

Kazanımlar

G.8.1.1. Görsel sanat çalışması oluşturma sürecini eskiz defterinde gösterir.

G.8.1.4. Yazı ve görsel kullanarak görsel sanat çalışması oluşturur.

G.8.1.9. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.

G.8.3.1. Sanat eserinde kullanılan görsel dilin ifadeleri aktarmadaki etkisini analiz eder.

G.8.3.2. Bir sanat eserinin değerlendirilmesinde bilgi ve deneyimlerin etkisini söyler.

G.8.3.4. Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder.

Neye İhtiyaç Duyulacak

Materyal

Öğretmen tarafından önceden belirlenmiş bir eserin (Şeker Ahmet Paşa, "Geyikli Peyzaj") orijinali, tıpkıbasımı, röprodüksiyonu. Ayrıca imkânlar dahilinde ise projektör ve bilgisayar. Öğrenciler tarafından getirilecek olan kalem, taslak defteri, resim defteri, kalem, kuru boya, pastel boya, sulu boya, sünger, su kabı, fırça vs.

Öğrenilecek Kelimeler

Yağlıboya: Boya tozlarının, balmumlu keten ya da haşhaş yağı ile karıştırılmasıyla yapılan ve resimde kullanılan boya.

Peyzaj: Kır resmi, açık hava resmi.

Eleştiri: Bir eserin doğru ve yanlış yanlarını bulup göstermek amacıyla inceleme işi, tenkit.

Eleştirmen: Bir eseri doğru ve yanlış yanlarını bulup göstermek amacıyla inceleyen kişidir.

Motivasyon Soruları

Sizce güzel ne demektir?

Doğada resim yapmak ister misiniz, neden?

Eleştiri nedir?

Uygulama Örneği 3.2

474

Eleştiri niçin yapılır?

Şeker Ahmet Paşa ismini daha önce duydunuz mu?

Konu ile İlgili Bilgi

Gerçek ismi Ahmet Ali olan Şeker Ahmet Paşa 1841 senesinde İstanbul'un Üsküdar ilçesinde dünyaya gelmiştir. İstanbul'da dünyaya geldikten sonra yine şehirde yaşamaya devam eden Şeker Ahmet Paşa 1885 yıllarında Tıbbiye Mektebi'ne tıp eğitimi almak için gitti ancak bu eğitimini yarıda bırakıp Harbiye Mektebi'ne devam etmeye karar verdi. Tıp eğitimini yarıda bırakmasının sebebi sanata olan ilgisiydi. Harbiye Mektebi'nde sanatsal yeteneklerini geliştirmek için fırsat arayan Şeker Ahmet Paşa bir süre sonra Sultan Abdülaziz'in dikkatini çekmeyi başardı ve 1863 yıllarında Fransa'nın Paris şehrine Sultan tarafından gönderildi ve Paris'in en tanınmış resim atölyelerinde sanatını geliştirmeye başladı. Şeker Ahmet Paşa Paris'te Gerome ve Boulanger isimli resim atölyelerinde sanatını geliştirirken Corot ve Coubert gibi ün yapmış ressamı örnek almaya başladı. 1869 yılında kendisini Paris'e gönderen Sultan Abdülaziz'in karakalem portresini yaptı ve yine aynı zamanda sergi açarak diğer yağlıboya resimlerini sergileyerek mezun olmayı başardı. 1871 yıllarında Osmanlı'ya dönme kararı alan Şeker Ahmet Paşa İstanbul Tıbbiye Mektebi'nde resim öğretmenliği yapmaya başladı ve öğrencileri tarafından "Şeker" lakabı aldı. Çok iyi ve yumuşak kalpli olması sebebi ile bu lakabı aldığı bilinmektedir. Genel olarak hayvan figürü veya doğa manzaraları çizmiştir. Natürmort olarak bilinen alanda ise tam bir usta olmuştur. Şeker Ahmet Paşa'nın eserlerini Sakıp Sabancı Müzesi'nde veya İstanbul, Ankara Resim Heykel Müzesi'nde görebilirsiniz. Şeker Ahmet Paşa'nın en önemli eserleri Talim Yapan Erler, Karpuzlu Natürmort, Geyikli Peyzaj, Kendi Portresi ve Bursa'da Bir Orman isimli çalışmalarıdır (www.biyografi.net.tr).

Güvenlik

Sağlığa zararlı malzemeler kullanılmamasına dikkat edilir.

İşleniş

Bu uygulamada öğrencilere eserin sanat eseri inceleme yöntemine göre inceleneceği ve sonrasında eseri kendilerine göre yeniden tasarlamaları söylenir. (Tüm öğrencilere aynı eser verileceği gibi her öğrencinin kendi beğendiği bir eseri konu olarak seçmeleri istenebilir. Tüm öğrencilere aynı konu verilirse sınıfta o eserin eleştirisi yapılır. Eğer her öğrenciye farklı konu verildiyse bu durumda da öğrencilerden herhangi birinin konusu sınıfça eleştirilebilir. Bu seçim yapılırken de çeşitli eğlenceli etkinlikler haline dönüştürülebilir. Ayrıca tüm öğrencilerden aynı teknikte çalışmaları istenebileceği gibi her öğrencinin farklı teknikte çalışması da istenebilir). Eser duvara yansıtılabilir, akıllı tahtada gösterilebilir veya uygun boyutta çıktısı alınarak tahtaya asılabilir. Sonra "Siz olsaydınız bu eseri nasıl yapardınız?" diye sorularak öğrenciler motive edilir. Çalışmaya başlamadan önce öğrenciler eseri inceler ve sonra kendi tasarımlarını yapmaya başlarlar. Çalışmalar tamamlanınca öğrencilerin eser ve kendi çalışmaları hakkında (kazanımlara uygun olarak) konuşmaları istenir. Bu süreçte öğrencilere değerler eğitiminden bahsedilebilir. Ayrıca farklı teknikler kullanan ve açıklamalar yapan öğrencilerin ne tür yetenek ve idealleri olduğu hakkında gözlemler yapılır ve öğrenciye rehberlik yapılmaya çalışılır.

Görsel 1: Şeker Ahmet Paşa, "Geçikli Peyzaj"

Görsel 2: Öğrenci Çalışmaları

Değerlendirme

Süreç değerlendirme gözlem formu (Ek 1).

Ek: 6- Ortaokul 8.Sınıf Görsel Sanatlar Dersi

04.03.2019 Trihli Günlük Plan

Ş.Ö.H.A. HÜRRİYET ORTAOKULU 8. SINIF GÖRSEL SANATLAR DERSİ GÜNLÜK DERS PLANI

Uygulanma Takvimi: 04/03/2019

BÖLÜM I:

Süre	80 dakika (8 Ders Saati)
DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	8
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlar Kültürü
ZEKA ÖĞRENME ALANLARI	Çoklu Zeka Alanları (Görsel Zeka - Müziksel Zeka - Bedensel Zeka - İçsel Zeka - Matematiksel Zeka - Sözel Zeka- Sosyal Zeka - Doğa Zekası).

BÖLÜM II:

KAZANIMLAR	<p>G.8.1.1. Görsel sanat çalışması oluşturma sürecini eskiz defterinde gösterir.</p> <p>G.8.1.4. Yazı ve görsel kullanarak görsel sanat çalışması oluşturur.</p> <p>G.8.1.9. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.</p> <p>G.8.3.1. Sanat eserinde kullanılan görsel dilin ifadeleri aktarmadaki etkisini analiz eder.</p> <p>G.8.3.2. Bir sanat eserinin değerlendirilmesinde bilgi ve deneyimlerin etkisini söyler.</p> <p>G.8.3.4. Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder.</p>
MOTİVASYON SORULARI	<p>Sizce güzel ne demektir?</p> <p>Doğada resim yapmak ister misiniz, neden?</p> <p>Eleştiri nedir?</p> <p>Eleştiri niçin yapılır?</p> <p>Şeker Ahmet Paşa ismini daha önce duydunuz mu?</p>
NEYE İHTİYAÇ DUYULACAK (MATERYAL)	Öğretmen tarafından önceden belirlenmiş bir eserin (Şeker Ahmet Paşa, "Karaca Peyzajı") görseli. Ayrıca imkanlar dahilinde ise projektör ve bilgisayar.
ÖĞRENME - ÖĞRETME YÖNTEM VE TEKNİKLERİ	Anlatım, Dinleme, Sunum, Gösterip Yaptırma.
KULLANILAN EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ ARAÇ VE GEREÇLER	Çoklu Zeka Alan Araç ve Gereçleri (Görsel Zeka Alan Araçları-Müziksel Zeka Alanı-Bedensel Zeka Alanı-Matematiksel Zeka Alanı-Sosyal Zeka Alanı-İçsel Zeka Alanı-Doğacı Zeka Alanı)
DERS ALANI	8-C Sınıfı

KONU: Siz olsaydınız nasıl yapardınız ? Röprodüksiyon Çalışması.

KONU İLE İLGİLİ BİLGİ

Deney grubundaki öğrencilerle tanışma.

Öğrencilere yapılacak çalışmanın konusu, amacı ve tekniği hakkında bilgi verme.

Öğrencilerden gelen sorular cevaplanı.

GÜVENLİK

Sağlığa zararlı malzemeler kullanılmamasına dikkat edilir.

KONUNUN İŞLENİŞİ	
<p>Deney grubu öğrencilere; çalışma grupları oluşturmak için Çoklu zekâ envanteri (anket), dersin işlenmeden önce ön test başarı ve tutum ölçeği ve öğrenci tanıma fişi uygulanacak olup, gelecek derste yapılacak çalışma ile ilgili bilgi verilecek. Ön hazırlık için öğrencilerden “Siz Olsaydınız Nasıl Yapardınız, Röprodüksiyon” konusunu araştırmaları istenip ders bitirilme.</p> <p>Çalışmalar tamamlanunca öğrencilerin eser ve kendi çalışmalarını hakkında (kazanımlara uygun olarak) konuşmaları istenir. Bu süreçte öğrencilere değerler eğitiminden bahsedilebilir. Ayrıca farklı teknikler kullanan ve açıklamalar yapan öğrencilerin ne tür yetenek ve idealleri olduğu hakkında gözlemler yapılır ve öğrenciye rehberlik yapılmaya çalışılır ve çalışma tamamlanır.</p>	
BİREYSEL ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ (Ödev, deney, problem çözme vb.)	Çoklu Zeka Alan Uygulamaları
TEKNİK	Pastel Tekniği-Şarkı Sözleri-El ve Kol Koordinasyon-Liderlik-Hayal Kurma-Hesap Yapma-Fidan Dikme.

BÖLÜM III

ÖLÇME - DEĞERLENDİRME: Bireysel öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme Değerlendirme Grupla öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler ve ileri düzeyde öğrenme hızında olan öğrenciler için ek Ölçme - Değerlendirme etkinlikleri	Ölçme ve değerlendirilmede. Öğrencilerin derse karşı tutumlarını ölçmek için ön test tutum ölçeği, başarılarını ölçmek için araştırmacı tarafından hazırlanan ön test başarı testi uygulandı yararlanılır.
DERSİN DİĞER DERSLERLE İLİŞKİSİ /AÇIKLAMALAR	

BÖLÜM IV

PLANIN UYGULAMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	
--	--

Tuğrul KARAGÖZ
Görsel Sanatlar Öğretmeni

Uygundur
01.03.2019
Ahmet GATA
Okul Müdürü

Ortaokul 8.Sınıf Görsel Sanatlar Dersi

11.03.2019 Trihli Günlük Plan

Ş.Ö.H.A. HÜRRIYET ORTAOKULU 8. SINIF GÖRSEL SANATLAR DERSİ GÜNLÜK DERS PLANI

Uygulanma Takvimi: 11/03/2019

BÖLÜM I

Süre	80 dakika (8 Ders Saati)
DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	8
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlar Kültürü
ZEKA ÖĞRENME ALANLARI	Çoklu Zeka Alanları (Görsel Zeka - Müziksel Zeka - Bedensel Zeka - İçsel Zeka - Matematiksel Zeka - Sözel Zeka- Sosyal Zeka - Doğa Zekası).

BÖLÜM II

KAZANIMLAR	G.8.1.1. Görsel sanat çalışması oluşturma sürecini eskiz defterinde gösterir. G.8.1.4. Yazı ve görsel kullanarak görsel sanat çalışması oluşturur. G.8.1.9. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır. G.8.3.1. Sanat eserinde kullanılan görsel dilin ifadeleri aktarmadaki etkisini analiz eder. G.8.3.2. Bir sanat eserinin değerlendirilmesinde bilgi ve deneyimlerin etkisini söyler. G.8.3.4. Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder.
MOTİVASYON SORULARI	Sizce güzel ne demektir? Doğada resim yapmak ister misiniz, neden? Eleştiri nedir? Eleştiri niçin yapılır? Şeker Ahmet Paşa ismini daha önce duydunuz mu?
NEYE İHTİYAÇ DUYULACAK (MATERYAL)	Öğretmen tarafından önceden belirlenmiş bir eserin (Şeker Ahmet Paşa, "Karaca Peyzajı") görseli. Ayrıca imkanlar dahilinde ise projektör ve bilgisayar.
ÖĞRENME - ÖĞRETME YÖNTEM VE TEKNİKLERİ	Anlatım, Dinleme, Sunum, Gösterip Yaptırma.
KULLANILAN EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ ARAÇ VE GEREÇLER	Çoklu Zeka Alan Araç ve Gereçleri (Görsel Zeka Alan Araçları-Müziksel Zeka Alanı-Bedensel Zeka Alanı-Matematiksel Zeka Alanı-Sosyal Zeka Alanı-İçsel Zeka Alanı-Doğacı Zeka Alanı)
DERS ALANI	8-C Sınıfı
KONU: Siz olsaydınız nasıl yapardınız ? (Röprodüksiyon Çalışması).	
Alt Bilgiler: 1- Röprodüksiyon Nedir? 2- Deformasyon Nedir? 3- Denge-Oran-Orantı Nedir? 4- Natülmort Nedir	
KONU İLE İLGİLİ BİLGİ	
Çoklu zekâ envanterinden elde edilen sonuçlarla tespit edilen zekâ alanlarına göre öğrenciler gruplara ayırma. Zekâ alanlarına göre öğrencilere çalışmalar dağıtma. Çoklu Zeka Kuram Alanlarına göre çalışma planları çıkarılması	
GÜVENLİK:	
Sağlığa zararlı malzemeler kullanılmamasına dikkat edilir	

KONUNUN İŞLENİŞİ	
<p>Gerçek ismi Ahmet Ali olan Şeker Ahmet Paşa 1841 senesinde İstanbul'un Üsküdar ilçesinde dünyaya gelmiştir. İstanbul'da dünyaya geldikten sonra yine şehirde yaşamaya devam eden Şeker Ahmet Paşa 1885 yılında Tıbbiye Mektebi'ne tıp eğitimi almak için gitti ancak bu eğitimini yarıda bırakıp Harbiye Mektebi'ne devam etmeye karar verdi. Tıp eğitimi yarıda bırakmasının sebebi sanata olan ilgisiydi. Harbiye Mektebi'nde sanatsal yeteneklerini geliştirmek için fırsat arayan Şeker Ahmet Paşa bir süre sonra Sultan Abdülaziz'in dikkatini çekmeyi başardı ve 1863 yılında Fransa'nın Paris şehrine Sultan tarafından gönderildi ve Paris'in en tanınmış resim atölyelerinde sanatını geliştirmeye başladı. Şeker Ahmet Paşa Paris'te Gerome ve Boulanger isimli resim atölyelerinde sanatını geliştirirken Corot ve Coubert gibi un yapmış ressanları örnek almaya başladı. 1869 yılında kendisini Paris'e gönderen Sultan Abdülaziz'in karakalem portresini yaptı ve yine aynı zamanda sergi açarak diğer yağlıboya resimlerini sergileyerek mezun olmayı başardı. 1871 yıllarında Osmanlı'ya dönme kararı alan Şeker Ahmet Paşa İstanbul Tıbbiye Mektebi'nde resim öğretmenliği yapmaya başladı ve öğrencileri tarafından "Şeker" lakabı aldı. Çok iyi ve yumuşak kalpli olması sebebi ile bu lakabı aldığı bilinmektedir. Genel olarak hayvan figürü veya doğa manzaraları çizmiştir. Natürmort olarak bilinen alanda ise tam bir usta olmuştur. Şeker Ahmet Paşa'nın eserlerini Sakıp Sabancı Müzesi'nde veya İstanbul, Ankara Resim Heykel Müzesi'nde görebilirsiniz. Şeker Ahmet Paşa'nın en önemli eserleri Talim Yapan Erler, Karpuzlu Natürmort, Geyikli Peyzaj, Kendi Portresi ve Bursa'da Bir Orman isimli çalışmalarıdır.</p> <p>Röprodüksiyon nedir ? Bir sanat eserinin aslına uygun kopyasıdır. Röprodüksiyonu kopyadan ayıran özellik, onun taklit olmayıp, yalnızca özgün yapının özgün tekniği dışında bir teknikle yeniden üretilmesidir. Bu yüzden Röprodüksiyon kopya değildir.</p> <p>Çalışmalar tamamlanınca öğrencilerin eser ve kendi çalışmaları hakkında (kazanımlara uygun olarak) konuşmaları istenir. Bu süreçte öğrencilere değerler eğitiminden bahsedilebilir. Ayrıca farklı teknikler kullanan ve açıklamalar yapan öğrencilerin ne tür yetenek ve idealleri olduğu hakkında gözlemler yapılır ve öğrenciye rehberlik yapılmaya çalışılır ve çalışma tamamlanır.</p>	
BİREYSEL ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ (Ödev, deney, problem çözme vb.)	Çoklu Zeka Alan Uygulamaları
TEKNİK	Pastel Tekniği-Şarkı Sözleri-El ve Kol Koordinasyon-Liderlik-Hayal Kurma-Hesap Yapma-Fidan Dikme.

BÖLÜM III

<p>ÖLÇME - DEĞERLENDİRME: Bir eysel öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme Değerlendirme Grupla öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler ve ileri düzeyde öğrenme hızında olan öğrenciler için ek Ölçme - Değerlendirme etkinlikleri</p>	<p>Ölçme ve değerlendirme doğru-yanlış, kısa cevaplı, çoktan seçmeli başan testi, kontrol listesi, derecelleme tipi gözlem formları, öz ve akran değerlendirme formları, rubrikler, grup değerlendirme formları, proje değerlendirme formu, performans değerlendirme formu, sunum dosyası, eskiz defteri vb. yararlanılır.</p>
DERSİN DİĞER DERSLERLE İLİŞKİSİ /AÇIKLAMALAR	

BÖLÜM IV

PLANIN UYGULAMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	
---	--

 Tuğrul KARAGÖZ
 Görsel Sanatlar Öğretmeni

Ortaokul 8.Sınıf Görsel Sanatlar Dersi

18.03.2019 Trihli Günlük Plan

Ş.Ö.H.A. HÜRRİYET ORTAOKULU 8. SINIF GÖRSEL SANATLAR DERSİ
GÜNLÜK DERS PLANI

Uygulanma Takvimi: 18/ 03 / 2019

BÖLÜM I

Süre	80 dakika (8 Ders Saati)
DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	8
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlar Kültürü
ZEKA ÖĞRENME ALANLARI	Çoklu Zeka Alanları (Görsel Zeka - Müziksel Zeka - Bedensel Zeka - İçsel Zeka - Matematiksel Zeka - Sözel Zeka- Sosyal Zeka - Doğa Zekası).

BÖLÜM II

KAZANIMLAR	G.8.1.1. Görsel sanat çalışması oluşturma sürecini eskiz defterinde gösterir. G.8.1.4. Yazı ve görsel kullanarak görsel sanat çalışması oluşturur. G.8.1.9. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır. G.8.3.1. Sanat eserinde kullanılan görsel dilin ifadeleri aktarmadaki etkisini analiz eder. G.8.3.2. Bir sanat eserinin değerlendirilmesinde bilgi ve deneyimlerin etkisini söyler. G.8.3.4. Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder.
MOTİVASYON SORULARI	Sizce güzel ne demektir? Doğada resim yapmak ister misiniz, neden? Eleştiri nedir? Eleştiri niçin yapılır? Şeker Ahmet Paşa ismini daha önce duydunuz mu?
NEYE İHTİYAÇ DUYULACAK (MATERİYAL)	Öğretmen tarafından önceden belirlenmiş bir eserin (Şeker Ahmet Paşa, “Karaca Peyzajı”) görseli. Ayrıca imkanlar dahilinde ise projektör ve bilgisayar.
ÖĞRENME - ÖĞRETME YÖNTEM VE TEKNİKLERİ	Anlatım, Dinleme, Sunum, Gösterip Yapıtma.
KULLANILAN EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ ARAÇ VE GEREÇLER	Çoklu Zeka Alan Araç ve Gereçleri (Görsel Zeka Alan Araçları-Müziksel Zeka Alanı-Bedensel Zeka Alanı-Matematiksel Zeka Alanı-Sosyal Zeka Alanı-İçsel Zeka Alanı-Doğacı Zeka Alanı)
DERS ALANI	8-C Sınıfı

KONU: Siz olsaydınız nasıl yapardınız ? (Röprodüksiyon Çalışması).

Alt Bilgiler: 1- Renk Bilgisi (Ana – Ara – Nötr - Sıcak- Soğuk Renkler)

2- Ressam Şeker Ahmet Paşa ve Ağaçlar Arasındaki Karaca tablosunu tanıyalım.

3- Vurgu-Desen-Doku Nedir?

KONU İLE İLGİLİ BİLGİ

Zekâ alanlarına göre oluşturulan gruplarla önceden araştırmacı tarafından hazırlanan slayt gösterisi izletme

GÜVENLİK

Sağlığa zararlı malzemeler kullanılmamasına dikkat edilir

KONUNUN İŞLENİŞİ	
<p>Bir ders öncesinden uygulanan Çoklu Zeka Envanteri ile tespit edilen zeka alan gruplarına kazanım uygulama görevlerinin dağıtımı.</p> <p>➤ Çoklu Zeka Kuramının Sözel Zeka alanına sahip öğrenci grubuna ders öğretmenince; Görsel Sanatlar Ders Programında yer alan <i>Siz Olsaydınız Nasıl Yaptınız ?</i> kazanımı tanıtılacaktır. Bu kazanıma yönelik öğretmen tarafından önceden belirlenen Şeker Ahmet Paşa'nın <i>Karaca Peyzajı</i>'na ait röprodüksiyon çalışması izletilecektir İlgili zeka grubu öğrencilerinden hedeflenen kazanıma yönelik yazdıkları öyküyü sınıfa sunmaları istenilecek.</p> <p>➤ Çoklu Zeka Kuramının Müziksel Zekâ alanına sahip öğrenci grubuna ders öğretmenince; Görsel Sanatlar Ders Programında yer alan <i>Siz Olsaydınız Nasıl Yaptınız ?</i> kazanımı tanıtılacaktır. Bu kazanıma yönelik öğretmen tarafından önceden belirlenen Şeker Ahmet Paşa'nın <i>Karaca Peyzajı</i>'na ait röprodüksiyon çalışması izletilecektir İlgili zeka grubu öğrencilerinden hedeflenen kazanıma yönelik hazırladıkları şarkı sözlerini ezgisel olarak sınıfa sunulması istenilecek.</p> <p>➤ Çoklu Zeka Kuramının Matematiksel Zekâ alanına sahip öğrenci grubuna ders öğretmenince; Görsel Sanatlar Ders Programında yer alan <i>Siz Olsaydınız Nasıl Yaptınız ?</i> kazanımı tanıtılacaktır. Bu kazanıma yönelik öğretmen tarafından önceden belirlenen Şeker Ahmet Paşa'nın <i>Karaca Peyzajı</i>'na ait röprodüksiyon çalışması izletilecektir İlgili zeka grubu öğrencilerinden hedeflenen kazanıma yönelik konuyu tümden gelimci düşünme biçimi işe koşularak günümüz resim sanatını karşılaştırmalarını sınıfa sunmaları istenilecek.</p> <p>➤ Çoklu Zeka Kuramının Bedensel Zekâ alanına sahip öğrenci grubuna ders öğretmenince; Görsel Sanatlar Ders Programında yer alan <i>Siz Olsaydınız Nasıl Yaptınız ?</i> kazanımı tanıtılacaktır. Bu kazanıma yönelik öğretmen tarafından önceden belirlenen Şeker Ahmet Paşa'nın <i>Karaca Peyzajı</i>'na ait röprodüksiyon çalışması izletilecektir İlgili zeka grubu öğrencilerinden hedeflenen kazanıma yönelik vücut organlarını kullanarak konuyu sesiz sinema oyunu ile sınıfa sunmaları istenilecek.</p> <p>Çalışmalar tamamlandıca öğrencilerin eser ve kendi çalışmaları hakkında (kazanımlara uygun olarak) konuşmaları istenir. Bu süreçte öğrencilere değerler eğitiminden bahsedilebilir. Ayrıca farklı teknikler kullanan ve açıklamalar yapan öğrencilerin ne tür yetenek ve idealleri olduğu hakkında gözlemler yapılır ve öğrenciye rehberlik yapılmaya çalışılır ve çalışma tamamlanır.</p>	
BİREYSEL ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ (Ödev, deney, problem çözme vb.)	Çoklu Zeka Alan Uygulamaları
TEKNİK	Pastel Tekniği-Şarkı Sözleri-El ve Kol Koordinasyon-Liderlik-Hayal Kurma-Hesap Yapma-Fidan Dikme.
BÖLÜM III	
ÖLÇME - DEĞERLENDİRME:	Ölçme ve değerlendirmede doğru-yanlış, kısa cevaplı, çoktan seçmeli başarı testi, kontrol listesi, dereceleme tipi gözlem formları, öz ve akran değerlendirme formları, rubrikler, grup değerlendirme formları, proje değerlendirme formu, performans değerlendirme formu, sunum dosyası, eskiz defteri vb. yararlanılır.
Bireysel öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme Grupla öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler ve ileri düzeyde öğrenme hızında olan öğrenciler için ek Ölçme - Değerlendirme etkinlikleri	
DERSİN DİĞER DERSLERLE İLİŞKİSİ /AÇIKLAMALAR	
BÖLÜM IV	
PLANIN UYGULAMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	

Tuğrul KARAGÖZ
Görsel Sanatlar Öğretmeni

Uygundur
01.03.2019
Ahmet GAZAN
Okul Müdürü

Ortaokul 8.Sınıf Görsel Sanatlar Dersi

25.03.2019 Trihli Günlük Plan

Ş.Ö.H.A. HÜRRİYET ORTAOKULU 8. SINIF GÖRSEL SANATLAR DERSİ GÜNLÜK DERS PLANI

Uygulanma Takvimi: 25/03/2019

BÖLÜM I:

Süre	80 dakika (8 Ders Saati)
DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	8
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlar Kültürü
ZEKA ÖĞRENME ALANLARI	Çoklu Zeka Alanları (Görsel Zeka - Müziksel Zeka - Bedensel Zeka - İçsel Zeka - Matematiksel Zeka - Sözel Zeka- Sosyal Zeka - Doğa Zekası).

BÖLÜM II:

KAZANIMLAR	<p>G.8.1.1. Görsel sanat çalışması oluşturma sürecini eskiz defterinde gösterir.</p> <p>G.8.1.4. Yazı ve görsel kullanarak görsel sanat çalışması oluşturur.</p> <p>G.8.1.9. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.</p> <p>G.8.3.1. Sanat eserinde kullanılan görsel dilin ifadeleri aktarmadaki etkisini analiz eder.</p> <p>G.8.3.2. Bir sanat eserinin değerlendirilmesinde bilgi ve deneyimlerin etkisini söyler.</p> <p>G.8.3.4. Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder.</p>
MOTİVASYON SORULARI	<p>Sizce güzel ne demektir?</p> <p>Doğada resim yapmak ister misiniz, neden?</p> <p>Eleştiri nedir?</p> <p>Eleştiri niçin yapılır?</p> <p>Şeker Ahmet Paşa ismini daha önce duydunuz mu?</p>
NEYE İHTİYAÇ DUYULACAK (MATERİYAL)	Öğretmen tarafından önceden belirlenmiş bir eserin (Şeker Ahmet Paşa, “Karaca Peyzajı”) görseli. Ayrıca imkanlar dahilinde ise projektör ve bilgisayar.
ÖĞRENME - ÖĞRETME YÖNTEM VE TEKNİKLERİ	Anlatım, Dinleme, Sunum, Gösterip Yaptırma.
KULLANILAN EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ ARAÇ VE GEREÇLER	Çoklu Zeka Alan Araç ve Gereçleri (Görsel Zeka Alan Araçları-Müziksel Zeka Alanı-Bedensel Zeka Alanı-Matematiksel Zeka Alanı-Sosyal Zeka Alanı-İçsel Zeka Alanı-Doğacı Zeka Alanı)
DERS ALANI	8-C Sınıfı

KONU: Siz olsaydınız nasıl yapardınız ? Röprodüksiyon Çalışması.

KONU İLE İLGİLİ BİLGİ

Zekâ alanlarına göre oluşturulan gruplarla önceden araştırmacı tarafından hazırlanan slayt gösterisi izletme

GÜVENLİK

Sağlığa zararlı malzemeler kullanılmamasına dikkat edilir.

KONUNUN İŞLENİŞİ	
<p>Bir ders öncesinden uygulanan Çoklu Zeka Envanteri ile tespit edilen zeka alan gruplarına kazanım uygulama görevlerinin dağıtımı.</p> <p>➤ Çoklu Zeka Kuramının Görsel Zeka alanına sahip öğrenci grubuna ders öğretmenince; Görsel Sanatlar Ders Programında yer alan <i>Siz Olsaydınız Nasıl Yaptınız ?</i> kazanımı tanıtılacaktır. Bu kazanıma yönelik öğretmen tarafından önceden belirlenen Şeker Ahmet Paşa'nın <i>Karaca Peyzajı</i>'na ait röprodüksiyon çalışması izletilecektir. İlgili zeka grubu öğrencilerinden hedeflenen kazanıma yönelik tasarladıkları afişleri sınıfa sunmaları istenilecek.</p> <p>➤ Çoklu Zeka Kuramının Sosyal Zekâ alanına sahip öğrenci grubuna ders öğretmenince; Görsel Sanatlar Ders Programında yer alan <i>Siz Olsaydınız Nasıl Yaptınız ?</i> kazanımı tanıtılacaktır. Bu kazanıma yönelik öğretmen tarafından önceden belirlenen Şeker Ahmet Paşa'nın <i>Karaca Peyzajı</i>'na ait röprodüksiyon çalışması izletilecektir. İlgili zeka grubu öğrencilerinden hedeflenen kazanıma yönelik hazırladıkları izlenimleri işbirliği içinde sınıfa sunmaları istenilecek.</p> <p>➤ Çoklu Zeka Kuramının İçsel Zekâ alanına sahip öğrenci grubuna ders öğretmenince; Görsel Sanatlar Ders Programında yer alan <i>Siz Olsaydınız Nasıl Yaptınız ?</i> kazanımı tanıtılacaktır. Bu kazanıma yönelik öğretmen tarafından önceden belirlenen Şeker Ahmet Paşa'nın <i>Karaca Peyzajı</i>'na ait röprodüksiyon çalışması izletilecektir. İlgili zeka grubu öğrencilerinden hedeflenen kazanıma yönelik yazdıkları günlüğü sınıfa sunmaları istenilecek.</p> <p>➤ Çoklu Zeka Kuramının Doğacı Zeka alanına sahip öğrenci grubuna ders öğretmenince; Görsel Sanatlar Ders Programında yer alan <i>Siz Olsaydınız Nasıl Yaptınız ?</i> kazanımı tanıtılacaktır. Bu kazanıma yönelik öğretmen tarafından önceden belirlenen Şeker Ahmet Paşa'nın <i>Karaca Peyzajı</i>'na ait röprodüksiyon çalışması izletilecektir. İlgili zeka grubu öğrencilerinden hedeflenen kazanıma yönelik yabancı hayatına bakışını sınıfa sunmaları istenilecek.</p> <p>Çalışmalar tamamlandıktan öğrencilerin eser ve kendi çalışmalarını hakkında (kazanımlara uygun olarak) konuşmaları istenir. Bu süreçte öğrencilere değerler eğitiminden bahsedilebilir. Ayrıca farklı teknikler kullanan ve açıklamalar yapan öğrencilerin ne tür yetenek ve idealleri olduğu hakkında gözlemler yapılır ve öğrenciye rehberlik yapılmaya çalışılır ve çalışma tamamlanır.</p>	
BİREYSEL ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ (Ödev, deney, problem çözme vb.)	Çoklu Zeka Alan Uygulamaları
TEKNİK	Pastel Tekniği-Şarkı Sözleri-El ve Kol Koordinasyon-Liderlik-Hayal Kurma-Hesap Yapma-Fidan Dikme.

BÖLÜM III

ÖLÇME - DEĞERLENDİRME:	
Bireysel öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme Değerlendirme Grupla öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler ve ileri düzeyde öğrenme hızında olan öğrenciler için ek Ölçme - Değerlendirme etkinlikleri	Ölçme ve değerlendirilmede. Öğrencilerin derse karşı tutumlarını ölçmek için tutum ölçeği, başarılarını ölçmek için araştırmacı tarafından hazırlanan son test başarı testi yararlanılır.
DERSİN DİĞER DERSLERLE İLİŞKİSİ /AÇIKLAMALAR	

BÖLÜM IV

PLANIN UYGULAMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	

Tuğrul KARAGÖZ
Görsel Sanatlar Öğretmeni

Uygundur
01.03.2019
Ahmet ÇATMAK
Okul Müdürü

Ortaokul 8.Sınıf Görsel Sanatlar Dersi

15.04.2019 Trihli Günlük Plan

Ş.Ö.H.A. HÜRRİYET ORTAOKULU 8. SINIF GÖRSEL SANATLAR DERSİ GÜNLÜK DERS PLANI

Uygulanma Takvimi: 15/04/2019

BÖLÜM I:

Süre	80 dakika (8 Ders Saati)
DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	8
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlar Kültürü
ZEKA ÖĞRENME ALANLARI	Çoklu Zeka Alanları (Görsel Zeka - Müziksel Zeka - Bedensel Zeka - İçsel Zeka - Matematiksel Zeka - Sözel Zeka- Sosyal Zeka - Doğa Zekası).

BÖLÜM II:

KAZANIMLAR	<p>G.8.1.1. Görsel sanat çalışması oluşturma sürecini eskiz defterinde gösterir.</p> <p>G.8.1.4. Yazı ve görsel kullanarak görsel sanat çalışması oluşturur.</p> <p>G.8.1.9. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.</p> <p>G.8.3.1. Sanat eserinde kullanılan görsel dilin ifadeleri aktarmadaki etkisini analiz eder.</p> <p>G.8.3.2. Bir sanat eserinin değerlendirilmesinde bilgi ve deneyimlerin etkisini söyler.</p> <p>G.8.3.4. Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder.</p>
MOTİVASYON SORULARI	<p>Sizce güzel ne demektir?</p> <p>Doğada resim yapmak ister misiniz, neden?</p> <p>Eleştiri nedir?</p> <p>Eleştiri niçin yapılır?</p> <p>Şeker Ahmet Paşa ismini daha önce duydunuz mu?</p>
NEYE İHTİYAÇ DUYULACAK (MATERYAL)	Öğretmen tarafından önceden belirlenmiş bir eserin (Şeker Ahmet Paşa, “Karaca Peyzajı”) görseli. Ayrıca imkanlar dahilinde ise projektör ve bilgisayar.
ÖĞRENME - ÖĞRETME YÖNTEM VE TEKNİKLERİ	Anlatım, Dinleme, Sunum, Gösterip Yaptırma.
KULLANILAN EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ ARAÇ VE GEREÇLER	Çoklu Zeka Alan Araç ve Gereçleri (Görsel Zeka Alan Araçları-Müziksel Zeka Alanı-Bedensel Zeka Alanı-Matematiksel Zeka Alanı-Sosyal Zeka Alanı-İçsel Zeka Alanı-Doğacı Zeka Alanı)
DERS ALANI	8-C Sınıfı
KONU: Siz olsaydınız nasıl yapardınız ? Röprodüksiyon Çalışması.	
KONU İLE İLGİLİ BİLGİ	
Çalışmanın tamamlanması.	
GÜVENLİK	
Sağlığa zararlı malzemeler kullanılmamasına dikkat edilir.	

KONUNUN İŞLENİŞİ	
<p>Çalışmalar tamamlanunca öğrencilerin eser ve kendi çalışmalarını hakkında (kazanımlara uygun olarak) konuşmaları istenir. Bu süreçte öğrencilere değerler eğitiminden bahsedilebilir. Ayrıca farklı teknikler kullanan ve açıklamalar yapan öğrencilerin ne tür yetenek ve idealleri olduğu hakkında gözlemler yapılır ve öğrenciye rehberlik yapılmaya çalışılır ve çalışma tamamlanır.</p>	
BİREYSEL ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ (Ödev, deney, problem çözme vb.)	Çoklu Zeka Alan Uygulamaları
TEKNİK	Pastel Tekniği-Şarkı Sözleri-El ve Kol Koordinasyon-Liderlik-Hayal Kurma-Hesap Yapma-Fidan Dikme.

BÖLÜM III

ÖLÇME - DEĞERLENDİRME: Bireysel öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme Değerlendirme Grupla öğrenme etkinliklerine yönelik Ölçme-Değerlendirme Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler ve ileri düzeyde öğrenme hızında olan öğrenciler için ek Ölçme - Değerlendirme etkinlikleri	Ölçme ve değerlendirilmede, kalıcılık testinden yararlanır.
DERSİN DİĞER DERSLERLE İLİŞKİSİ /AÇIKLAMALAR	

BÖLÜM IV

PLANIN UYGULAMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	
--	--

 Tuğrul KARAGÖZ
 Görsel Sanatlar Öğretmeni

 Uygundur
 01.03.2019
 Akmet GATA
 Okul Müdürü

Ek: 7- Araştırma İzin Belgesi

T.C.
KIRŞEHİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 24512418-605.01-E.4457548
Konu : Tuğrul KARAGÖZ'ün
Araştırma İzni

01.03.2019

MUCUR KAYMAKAMLIĞINA
(İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü)

Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Resim İş Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Tuğrul KARAGÖZ'ün "Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Eğitimi Sürecinde Uygulanan Yeni Bir Yöntemsel Yaklaşım: Çoklu Zeka Kuramı" konulu tez çalışmasının İlçeniz Şehit Öğretmen Hüseyin Aydemir Hürriyet Ortaokulu 8. sınıf öğrencilerine, gönüllük esasına göre uygulanması ile ilgili Valilik Makamının 28.02.2019 tarih ve 4367161 sayılı onayı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Şevket KARADENİZ
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

Ek: Onay örneği

T.C.
KIRŞEHİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 24512418-605.01-E.4367161
Konu : Tuğrul KARAGÖZ'ün Araştırma
İzni

28/02/2019

VALİLİK MAKAMINA

Necmettin Erbakan Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı 25.02.2019 tarih ve 3092 sayılı yazıları ile; Eğitim Bilimleri Enstitüsü Resim İş Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Tuğrul KARAGÖZ'ün "Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Eğitimi Sürecinde Uygulanan Yeni Bir Yöntemsel Yaklaşım: Çoklu Zeka Kuramı" konulu tez çalışması için araştırma yapma isteği bildirilmektedir.

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Tuğrul KARAGÖZ'ün söz konusu tez çalışmasını ilimiz Mucur İlçesi Şehit Öğretmen Hüseyin Aydemir Hürriyet Ortaokulu 8. sınıf öğrencilerine, Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 22.08.2017 tarih 12607291 sayılı (2017/25 nolu genelge) emirleri doğrultusunda, araştırmacının ve kurum yönetiminin sorumluluğunda, gönüllülük esasına göre müdürlüğümüz tarafından mühürlenmiş anket formlarının uygulaması ve araştırma sonucunun tarafımıza gönderilmesi şartıyla müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Şevket KARADENİZ
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
28/02/2019

Adnan KAYIK
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 48178250-300-E.3092
Konu : Araştırma İzni (Tuğrul KARAGÖZ)

25/02/2019

KIRŞEHİR İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Resim-İş Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Tuğrul KARAGÖZ'ün "Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Eğitimi Sürecinde Uygulanan Yeni Bir Yöntemsel Yaklaşım: Çoklu Zeka Kuramı" adlı tezi kapsamında Müdürlüğünüze bağlı Mucur-Şehit Öğretmen Hüseyin Aydemir Hürriyet Ortaokulu'nda araştırma yapma isteği ekte gönderilmiştir. Konu ile ilgili görüşlerinizin Rektörlüğünüze bildirilmesini rica ederim.

e-İmza

Prof. Dr. Oğuz DOĞAN
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek: Araştırma İzin Dilekçe Formu ve Ekleri (33 Sayfa)

Ek: 8- Envanter Kullanımı İzin Belgesi

29.04.2019

Posta - tugrul b12 - Outlook

Re: İzin Hocam

Yüksel Özden <yuksel.ozden@ihu.edu.tr>

7.02.2019 Per 23:53

Kime: tugrul b12 <tugrulb12@hotmail.com>

Gerekli referans bilgilerini vererek tabi ki kullanabilirsin Tuğrul. Başarılar diliyorum. Selam ile.

On Thu, Feb 7, 2019, 21:13 tugrul b12 <tugrulb12@hotmail.com> wrote:

Degerli hocam iyi günler iyi çalışmalar dilerim. Ben Tuğrul Karagöz Necmettin Erbakan Üniversitesi, Egiyim Bilimleri Enstitüsü, Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi olup Tez Aşamasındayım. "Ortaokul 8.Sınıf Görsel Sanatlar Eğitim Sürecinde Uygulanan Yeni Bir Yöntemsel Yaklaşım: Çoklu Zeka Kuramı" Tez konum. Hocam sizin 2003 Yılında " Öğrenme ve Öğretme" adlı kitabınızda bulunan "Çoklu Zeka Envanteri" nizi Tez Çalışmamda Kullanmak istiyorum. Bilimsel verilerimi sağlamada çok katkısı olacağı düşüncesindeyim. Çok tesekkur ederim iyi çalışmalar hocam

Fikrî Bağımsızlık | Intellectual Independence | لا استقلال لفكري

Ek: 9- Ölçek Kullanım İzin Belgesi

29.04.2019

Posta - tugrul b12 - Outlook

Re: İZİN

ali osman alakus <aliosman@dicle.edu.tr>

8.02.2019 Cum 23:26

Kime: tugrul b12 <tugrulb12@hotmail.com>

Merhaba Tuğrul, sözünü ettiğin ölçeği bildiğin gibi kaynak göstermek suretiyle tabii ki kullanabilirsin, çalışmalarında başarılar dilerim. İnşallah çok nitelikli bir tez hazırlarsın, tez danışmanın kimdir, selam söylersin.

Selam ve sevgilerimle...

Ali Osman

8 Şub 2019 Cum, saat 20:57 tarihinde tugrul b12 <tugrulb12@hotmail.com> şunu yazdı:
Degerli hocam iyi akşamlar iyi çalışmalar dilerim. Ben Tuğrul Karagöz Necmettin Erbakan Üniversitesi, Egiyim Bilimleri Enstitüsü, Resim-İş Egitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi olup Tez Aşamasındayım. "Ortaokul 8.Sınıf Görsel Sanatlar Eğitim Sürecinde Uygulanan Yeni Bir Yöntemsel Yaklaşım: Çoklu Zeka Kuramı" Tez konum. Hocam sizin 2002 Yılındaki "İlköğretim Okulları 6.Sınıf Resim-İş Dersi Öğretim Programındaki Grafik Tasarımı Konularının Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönetimiyle ve Bu Yönteme Uygun Düzenlenmiş Bir Ortamda Uygulanması" adlı Doktora Tezinizde bulunan "Görsel Sanatlar Tutum Ölçeği" nizi İZİN VERDİĞİZ takdirde Tez Çalışmamda ilgili kurallara uyarak Kullanmak istiyorum. Bilimsel verilerimi sağlamada çok katkısı olacağı düşüncesindeyim. Çok tesekkür ederim iyi çalışmalar hocam

--

Prof. Dr. Ali Osman ALAKUŞ
Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
Dicle University, Ziya Gökalp Education Faculty, Department of Art Education
21280 Sur - Diyarbakır / Turkey
GSM : +90 533 633 65 31
e-mail : aliosman@dicle.edu.tr
<http://www.gorsed.org.tr>

Ek: 10- DeneY Gurubunda Sözel-Dilse Zekâ Alanı Gelişmiş Öğrencilerin Yazdıkları Öykü Örneği

ORMANDAKİ GEYİK

O gün arkadaşları ile iddiaya giren Arda tek başına ormana gider. Çok korkar ama gururuna yenik düşmez ve ormanın yolunu tutar. Baykuşların sesi içini ürpertse de yürümeye devam eder. Sadece ormanda 1 saat gyalanıp geri dönmeyi düşünen Arda, o esnada baygın bir geyik görür.

Geyiğin yanına yaklaşmaya başta cesaret edemese de, sonra geyiğin yanalandığını farkeder ve dayanamayıp yanına oturur. Yarasının derin olduğunu fark etmiştir. Üstündeki ceketi çıkarıp geyiğe sunar ve kan akışını yavaşlatmayı biraz da olsa başarır. Sonra girdiği yolu hatırlayıp koşarak ormandan ayrılır ve arkadaşlarını bulur. Bir bir olayları anlatır ve bir veterinerine haber verirler. Veteriner ormanda ne gediğini sorsa da geçirir. En sonunda geyiğin olduğu yere varır. Yerde Arda'nın ceketi vardır ama geyik yoktur. En son arkadaşlarından biri olan Ela ileniyi göstererek:

-Orada, bakın! Doğum yapmış!, der.

Telaşla oraya yürüyünce geyiğin gerçekten de doğum yaptığını görürler.

Arda telaşla:

-Ama nasıl olur, karnı yanaydı!, der.

Veteriner gülerək:

-Bunası doğanın ta kendisi Arda. Bir aslan yada Kaplan onu yaramış olabilir. Ama menak etme o doğurdu ve şimdi vücut hücreleri daha hızlı yenileceğinden yarası daha çabuk iyileşir. Ayrıca büyük bir yara gibi de durmuyor. Neyse çocuklar hava kararı ve sağudu. Gitsek iyidir. Onlar çıkışa doğru ilerlerken Arda son kez anneye geyiğe bakar. Anne geyik de Arda'ya minnet dolu bakışlar atar. Akşam ailesine ve mahaldeki herkese bu olayı anlatmak için heyecan duyarak ormanın çıkışına doğru ilerler...

81C Sınıfı

Semih Sancar TÜRK

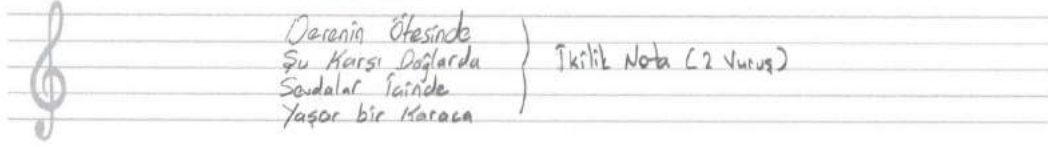
İrem KÖKSAL

Süheyla GELİK

Okan YÜKSEL

**Ek: 11- Deney Gurubunda Müziksel-Ritmik Zekâ Alanı Gelişmiş
Öğrencilerin Yazdıkları Şarkı Sözü Örneği**

KARACA

 Darenin Ötesinde
 Şu Karşı Dağlarda
 Sordular İainde
 Yaşar bir Karaca } İkiliik Nota (2 Vuruş)

Bir Kiş Günü Hastladım
 Yorgun Argın Patikada
 Gözlerine Bağlandım
 Nasıl Oa Durdu Karşımda } İkiliik Nota (2 Vuruş)

Bir Taşa Koydu Ayaklarını
 Kağı gibi İncel
 Sanki Bana Hesap Sorar
 Kimsin Sen Yabancı } İkiliik Nota (2 Vuruş)

Elimi Uzattım Titreyerek
 Kalbim Gibesaklıtı yerinden
 Bfkeyle ayaklandı birden
 Nefret Edip Kaçtı Benden } İkiliik Nota (2 Vuruş)

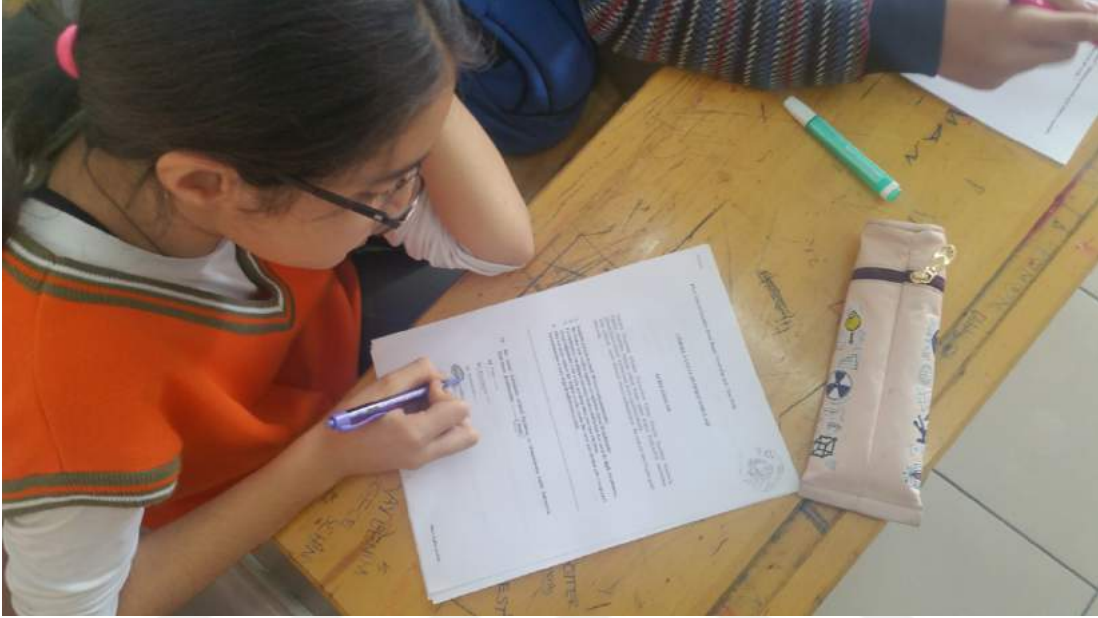
İainden bir parçayı Kopan
 Bırakıp Beni Değlaca Keşen
 Ateşler İainde Bir Karaca
 Yanık Bağlımda Doluşan } İkiliik Nota (2 Vuruş)

Sevde Nur UZEL
Merve KÖKSAL

81C sınıfı

Berkan MERT
İlayda GELİK

MOPAK

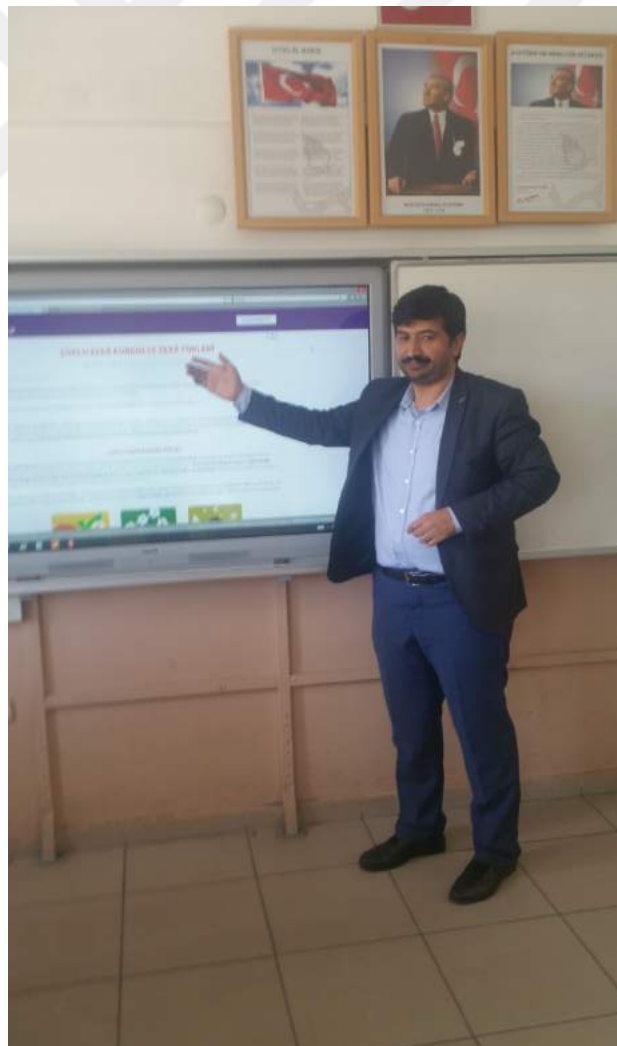
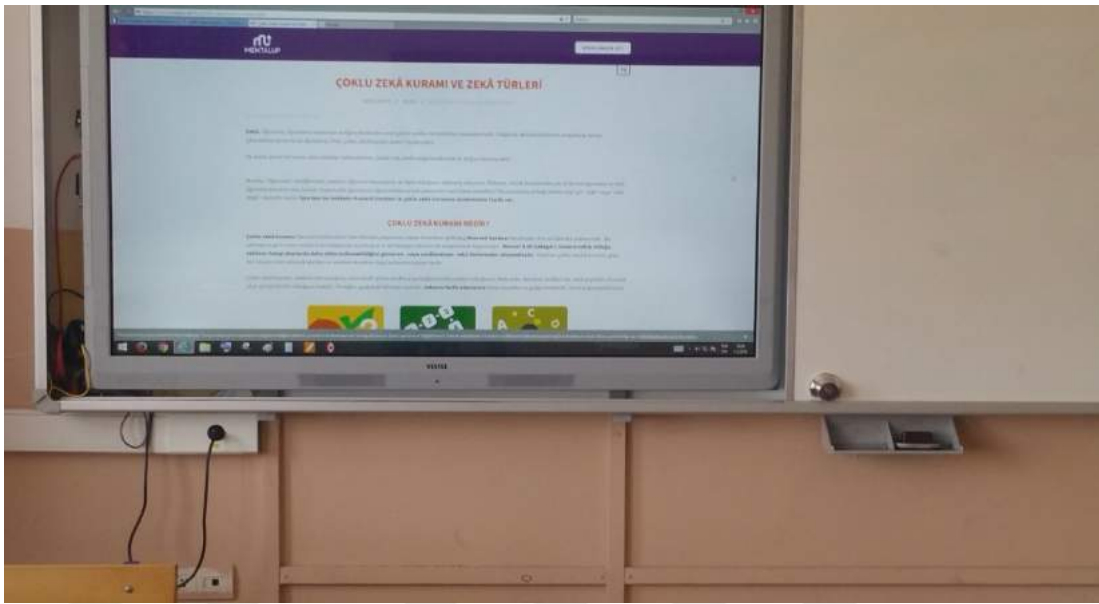
Ek: 13-Deney Grubu Öğrenci Fotoğrafları

Deney Grubu Sınıf Düzen Şekli

Deney Grubu Öğrencileri; Çoklu Zeka Etkinlik Çalışma Örnekleri

Deney Grubu Öğrencileri; Çoklu Zeka Etkinlik Çalışma Örnekleri

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı:	Tuğrul KARAGÖZ	İmza:		
Doğum Yeri:	Merkez/KIRŞEHİR			
Doğum Tarihi:	30.08.1985			
Medeni Durumu:	Bekar			
Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	Meşeköy		Kırşehir	1996
Ortaöğretim	Vali Mithat Saylam		Kırşehir	1999
Lise	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	Resim Bölümü	Kırşehir	2003
Lisans	Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi	Resim-İş Eğitimi Bölümü	Konya	2007
Yüksek Lisans	Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Resim-İş Eğitimi Bölümü	Konya	2019
Becerileri :	Halk Dansları			
İlgi Alanları :	Kitap Okumak, Sinema			
İş Deneyimi :	MEB'da 8 yıl öğretmenlik			
Aldığı Ödüller :	-			
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar :	Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü Hocam Alaybey KARAĞLU Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Hocam Ayşe OKUR			
Tel :	0537 709 67 16			
Adres :	Hamidiye Mah. İnönü Cad. No: 1 Mucur/KIRŞEHİR			